

FASİZME, EMPERYALİZME, SOSYAL EMPERYALİZME, SOVENİZME VE HER TÜRÜ GERİCİLİĞE KARŞI

halk DEMOKRASİSİ

Kasım 1991 - YIL 2 Sayı 10

Aylık Siyasal Dergi

Fiyatı: 5000 TL (KDV Dahil)

Ayrıcalıklı burjuva partileri ile erken seçim...

"Yenilik" vaadleri, yeni parlamento:

Yeni Hiç Bir Şey Yok!

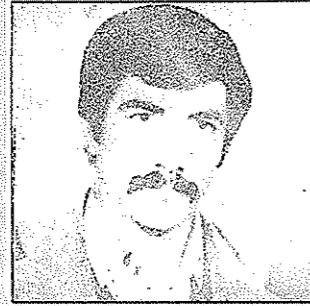
**TÜRKİYE'DE YENİ
DÖNEMİ ANCAK
DEMOKRATİK HALK
DEVİRİMİ AÇAR!**

"Ey, ölümsüz halkımız için toprağa düşenlerimiz
Ey, yüce oğulları halkımızın
Gururla ve sabırla dinlenin şimdi
Kavganızı sürdürüyor yoldaşlarımız..."

İ. KAYPAKKAYA

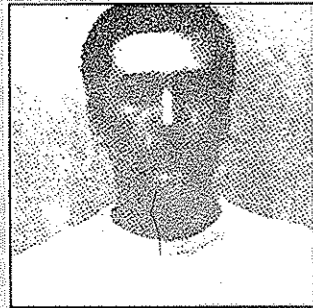
Hüseyin TOSUN

Rıza SÖKMEN

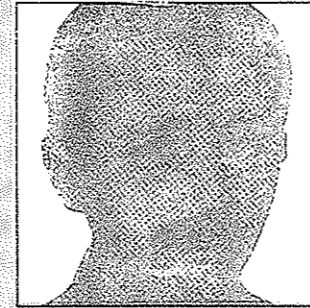
Unal KUÇUKBAYRAK

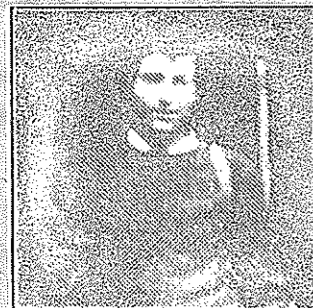
M.Kemal YILMAZ

A.Rıza BOYOĞLU

Zeki UYGUN

İbrahim POLAT

Kamile ÖZTÜRK

İsmail DOĞAN

MÜCADELE ARKADAŞLARI ADINA

A.Rıza DERMANLI - Cemal RAKİP

halk demokrasisi

OCAK YAYINLARI adına
Sahibi ve Yazışleri Müdürü
Ali Musa Sarıçimen

Yönetim Yeri:
Ankara Cad. Cağaloğlu Yokuşu,
Fevzibey Han No: 43/9
Sirkeci/İstanbul
Tel: 511 63 21

Dizgi:
Ozan Yayıncılık (527 98 47)

Baskı:
Aydınlar Matbaacılık

Dağıtım:
Hürriyet Dağıtım

Abone koşulları:
Yurtiçi
6 Aylık 30.000 TL
1 Yıllık 60.000 TL
Yurtdışı

Birim Fiyatı: 5 DM
6 Aylık 30 DM - 15 \$
1 Yıllık 60 DM - 30 \$

Yurtiçi Hesap No:
Hüseyin Yıldız
Akbank Nuruosmaniye Şb.
Hes. No: 8983-9/AOO/01
Yurtdışı Hesap No:
Hüseyin Yıldız
Akbank Nuruosmaniye Şb.
Döviz Tevdiat Hesabı
Hes. No: 6338-8BU6/01

İlan Koşulları
Arka Kapak: 1.000.000 TL
Kapak İçi: 800.000 TL
Tam Sayfa: 600.000 TL
1/2 Sayfa: 400.000 TL
1/4 Sayfa: 200.000 TL

Avrupa Temsilciliği
KULTUR ZENTRUM
Sper str 94
4057 BASEL İSVİÇRE
Tel: 61.6923098

Almanya
Neuerwal str 19
6000 Frankfurt 70 DEUTSCHLAND
Tel: 69616129

SUNU

MERHABA,

Ülkemizde; Komprador patronlar ve feodal güçlerin ekonomik ve siyasi krizlerini aşmanın bir aracı olarak dayattıkları, -yalnızca kendilerinin seçilmesini sağlayan- seçim darbesi, emekçi halkımızın düzen partilerinden hiç birine güven duymadığını yansıtan bir tablo ile sonuçlanırken, dünyada ABD emperyalistleri ve yedeğindeki RSE'leriyle diğer emperyalistler tarafından kurulmak istenen "yeni dünya düzeni"nin Orta-doğu ile ilgili bölümü Madrid'te "barış" yaygalarının patırtı-gürültüsü altında masa başında "yeniden düzenlenme"sine başlandı.

Bu sayımızda "erken genel seçim" sonuçları ile ilgili bir yazımıza yer verirken, Kuzey Irak'a yapılan son "sınır ötesi operasyon" yapılmadan önce yazılan ve kürt halkının "otonomi"ye mecbur edilmesi için Türk hakim sınıfları ile kürt burjuvazisinin anlaşmasına dayalı alçakça oyunlarla ilgili ML'lerin tavrının ne olması gerektiğine dair bir yazıya da yer verdik.

1917 Ekim devrimiyle bütün insanlık için yeni bir çağ açarak, uluslara, mezheplere, dinlere, dillere, sınıflara bölünmüş insanlığa, birlikte barış içinde kardeşçe yaşamayı göstererek, emperyalist haydutların yüreğine korku salan Lenin ve Stalin yoldaşların, bu gün uluslar hapishanesine dönüştürülen, milliyetlerin birbirlerini boğazladığı ülkesindeki bu karmaşanın odak noktası durumuna gelen Azerbaycan ile ilgili bir yazıyı yayınlıyoruz.

Emperyalist haydutların, tüm reformist, revizyonist ve her türden gericiğin desteğinde aynı cepheden saldırdığı, tüm dünya proletaryası ve ezilenlerin gerçek kurtuluş yolunu aydınlatan, 1917 Sosyalist Ekim devrimi ve Mao Zedung'un kızıl öğretileri ile ilgili kısa bir yazıya yer veriyoruz.

Ulusal Sorun ile ilgili dizi yazımıza devam ederken, işçi sınıfının, karşı devrimin seçim darbesine rağmen sürdürdüğü hak arama eylemlerine İşçi Dosyası'nda yer verdik

Ayrıca gündeme yerleşen Eskişehir tabutluklarının kaldırılmasına ilişkin, cezaevi tutsaklarının haklı mücadelelerine kamuoyu yaratması amacıyla basın açıklamalarına da yer veriyoruz.

Aralık'ta buluşmak umuduyla.
Dostlukla.

İÇİNDEKİLER

Sunu	1
Başyazı	2
Burjuvazinin seçim aldatmacası	4
T.C'nin yeni arayışları	13
1917 Sosyalist Ekim Devrimi	23
Açık mektup	25
Resmi açılışa karşı alternatif açılış	27
İşçi dosyası	29
Ulusal sorun	32
Azerbaycan	46
PKP	50
Sanat-Edebiyat	55
2000'e yanıt	58
Kamuoyuna	60
İrkçı-Faşist saldırı	62
Siyasi tutuklular	64

BASYAZI

Ülkemizde halkın iradesinin hemen hemen tamamen dışlandı-ğı, dünyanın en adaletsiz seçimlerinden biri daha gerçekleşti. Gerçekten 20 Ekim erken genel seçiminde halkın iradesini belirleme olanağı yoktu. Bu seçimde, halk hareketine dayanan ilerici demokratik siyasal güçler zaten önceden yarış dışı bırakılmıştı. Bazı reformcu yasal partiler de seçim kanunu gerekçesiyle Yüksek Seçim Kurulu tarafından seçim dışı bırakıldı. Diğer bir kısmı da bölge ve ülke oy barajı ile ümitsiz bir seçim yarışına mahkum edildi; bunlar seçime hakkı fiilen gasp edilen kurumlar olarak seçime katıldılar. Sonuç olarak halk, ayrıcalığa sahip olan belli düzen partilerinden birini tercih etmek, onların bir avuç üst bürokratik yöneticisinin belirlediği adayları seçme özgürlüğüyle(!) karşı karşıya bırakıldı. Ve bu tercihler de, anti-terör yasasıyla hız kazanan faşist devlet terörü şantajı altında gerçekleşti. Feodal-burjuva liderler, bunu, yani seçimlerin olaysız ve sakin geçmesini, "toplumdaki politik olgunlaşma ve hoşgörü"ye yordular. Gerçekten ağır faşist baskının kitlelerde yarattığı korku, onların iradesini özgürce ileri sürmesini, kendi tercih ve taleplerine dayalı bir politika yapmasını engelledi; meydanlarda salt feodal-burjuva liderlerinin boş vaatlerini alkışlama durumunda bıraktı. Sokaklar bir baştan bir başa bu partilerin naylon ve bez bayrakları ile dolduruldu, yapay, cansız bir bayram havası yaratıldı. Aslında bu bayrakların çokluğu, artık bu düzen partilerinin halka verecek bir şeyleri kalmadığını gösteren ve halkın

taleplerine, bir anlam ifade etmeyen kendi sembollerini ileri sürerek cevap veren feodal-burjuva sağrılık ve dilsizlik gösterisi gibidir. Halkı bir tarafa iten her "bayram" elbette böyle heyecansız ve cansız olacaktır!

Faşist baskı altında gerçekleşen ve dünyanın en adaletsiz seçim kanunu ile yapılan böyle bir seçimde halkın hoşgörülü olması mümkün değil. "Hoşgörü ve olgunluk" diye gözüken şey, gerçekte, halkın isteyerek, inanarak bu partilerin kampanyalarına katılmamasından ve seçime ilgisizliğinden kaynaklanmaktadır. Halk seçim alanlarına sirk gider gibi gitti: sirk yöneticilerinin isteği, çok müşteri çekmek ve yararlanmaktır; sirk yöneticileri ile halk bir birine yabancıdır, çoğu kez seyirlik oyuna gelen halk arasında da bir iletişim yoktur. Oyun başlar, herkes güler ve bazen de alkışlar, çeker evine gider. Halk politikaya çağırılıyor, ama kendi isteklerini ve onları gerçekleştireceğine inandığı kendi politikalarını ileri sürmesine izin verilmiyor. Onların yerine kendi vaatlerini ve kendi belirledikleri kimseleri seçmeyi halka öneriyorlar. Halk böyle bir seçime nasıl heyecan ve istekle katılabilirsin?

Nitekim seçmen ümitsizlik ve kararsızlık içinde, "yoktur birbirinizden farkınız" anlamına gelen bir tavır ortaya koydu. Kendisini ezen bir hükümeti alaşağı ederken de, yeni gelenlerin de farksız olmayacağını ifade eden bir kararsızlık taşıyor.

Sonuç olarak oylar iyice dağıldı, parlamentoda hükümet ancak karmaşık bir süreçten geçerek, bir

dizi politik manevraya gereksinim duyarak kurulabilir duruma geldi. Para cezasına karşın, beş milyon seçmen sandık başına gitmedi. Burjuva politika türünü ve yasal politika alanını daha çirkin ve tiksinti verici hale getirdi. Zorunlu birleşme ve ittifakların yarattığı heterojen parti yapıları, sağlıksız ve entrika dolu parti biçimleri, içinden çürüyen ve kokuşan partilerin bu yapısal özelliklerini daha ağır ve çarpıcı biçimde yeni parlamentoya yansıttı.

Halkın iradesinin engellendiği bir seçimde yalanın piyasaya sürülmesi kolaydır. Bu seçimde hemen hemen bütün partiler halka "yenilik", "çağdaşlaşma", "demokrasi" ve örgütlenme özgürlüğü üzerine vaatlerde bulundular. Çünkü halkta bu yönde güçlü bir isteğin bulunduğunu biliyorlar. Böylece düzenin sağ ile sol'u bir birine karıştı; her iki kesim de hemen hemen aynı şeyleri ileri sürdü. Geleneksel "orta sağ" parti ve liderler, "modern", "demokrat" lider ve parti görüntüsü vermeye çok özel bir özen gösterdiler. Neredeyse sembollerinin ve geleneksel politik adlandırılmalarının dışında tamamen aynıleştiler. Elbette bunların benzer pozisyonlar sergilemesi tamamen benzer niteliklerinden kaynaklanmıyor; aralarında önemli çelişkiler bulunan, her biri farklı sömürücü çevrelerin çıkarlarını temsil ediyorlar. Sömürü sistemi içindeki ulusal ve uluslararası konumlanışları herbirini farklı derecelerde gerici, karşı-devrimci tutuma oturtuyor. Onların benzer bir dil kullanması, halkın demokrasi, özgürlük ve insanca yaşama, muazzam değişiklik isteğinden

kaynaklanıyor. Halkın bu isteği karşısında hepsi aldatici, sahtekarca bir tutum alma ihtiyacı duyuyorlar ve bunda tamamen benzeşiyorlar. Yani söyleyene değil, söylenene bakmak gerekir; onlara aynı şeyleri söyleten şey halkın dayanılmaz yaşama koşulları ve değişiklik isteğidir. Çünkü hepsi halkın artık bu düzende yaşamak istemediğini, mutlaka bir değişim istediğini ve bu yola girdiğini biliyorlar. Bu yüzden bazıları, "eskimiş Türkiye Cumhuriyeti'nin tepeden tırnağa" değişmesi gerektiğini, gene eskimiş olan partilerin de bu şekilde bir iç değişim geçirmeleri gerektiğini söylüyorlar.

Gerçekten sömürücü düzene karşı devrimci bir gelişmeyi önlemek için, burjuva ve feodal güçler, istemeye istemeye bazı yüzeysel reformlar yapma ihtiyacı duyabiliyorlar. Kamu çalışanları ve memurlara sendika, işsizlik sigortası, toprak ve tarım reformu, ulusal sorunda aşırı gerici ve şoven politikanın terki, adalet kurumlarındaki aşırı faşist düzenlemelerin nispeten düzeltilmesi vs. gibi işler yapmayı, düzeni kurtarmanın son şansı olarak görüyorlar. Ancak bunda bile sadece sözde bir "mutabakat" sağlayabiliyorlar. İktidarda bulunan ANAP, seçim meydanlarındaki vaatlere karşı alaylı bir tutum takınarak, "yapsınlar da görelim", diyerek, feodal ve burjuva güçlerin bunları bile yapacak güçte olmadığını anlatıyor, düzenin aczini ifade ediyor ve sonuç olarak kendilerinin yapmakta olduğunu, yani şiddet politikasını esas almak zorunda olacaklarını ifade etmek istiyor.

Nihayet iktidarı devralmadan önce, özellikle Kürt sorununda şiddet politikasını ıttandırdılar. Demirel, bu işi, bir süre daha

ANAP hükümeti vasıtasıyla yürütmek için hükümet kurma konusunda oyalama taktiği güdüyor. "Geniş bir mutabakat" oluşturulmadan hükümeti devralmayı üstlenmeyi göze alamıyor. Bunun için seçim sisteminin halk iradesine karşı kurduğu tuzakların yarattığı arap saçını andıran karmaşasını da bu oyalama politikası için kullanıyorlar. Seçimden sonra geçen uzun süre içinde parlamento toplanıp yemin töreni bile yapamadı. Ve tabii bu süre içinde devlet bütün gücü ile Kürdistan'daki gerilla mücadelelerinin üstüne yüklenerek ezmeye ve parlamentoda kendi çözümlerine uygun koşulları yaratmaya çalışıyor. Öte yanda SHP içinde Baykal unsurunu kullanarak bir koalisyon hükümetinin kurulmasını geciktirmeye ve 12 Eylül düzeninin şiddet politikasını bir süre daha sürdürmek istiyorlar. Çünkü SHP seçim vaatlerinde Olağanüstü Hal'in kaldırılması vs. gibi kendi vaatleri ile karşı-devrimci istekleri arasında sıkışmış bulunuyorlar. Türkiye'nin mevzilendiği RP yine bir MC için pusuda beklerken, Demirel 12 Eylül düzenini temsil eden Özal'ı "Çankaya"dan indirme" vaadini yerine getirmeme sıkıntısı yaşıyor; durmadan ağız değiştirerek durumu kurtarmaya çalışıyor. Demirel önderliğinde kurulacak hükümetlerin bir şey yapamayacağını bilen ANAP lideri Mesut Yılmaz, yeni bir seçim dönemi için pusuya yatıyor ve iktidarı devralanların yıpranmasını bekliyor.

Bugün parlamentoda ezici çoğunluğu oluşturan partiler, çağdaşlaşma, demokrasi, insan hakları ve toplumsal refah bakımından 20 Ekim sonrasında günlük güneşlik

YENİ BİR DÖNEM başlatacaklarını vaad ediyorlardı. Ama görülüyor ki, "yenilikçi"lerimiz eski düzene devam ediyorlar. Yeni dönem, eğer yeni, demokratik bir cumhuriyetse, faşist diktatörlük rejiminden kopmaksa -ki öyle olmalıdır-, bunu, sınıf çıkarlarını bu rejimde bulan feodal ve komprador sınıfların bu partileri yapamaz. Onlar ancak tahkim edilmiş yeni bir sömürü dönemini, yeni bir erken seçim dönemini veya yeni bir askeri rejim dönemini başlatabilirler. Ama insancıl, demokratik, gönencili bir toplum dönemini, yeni demokratik bir cumhuriyet dönemini başlatmak onların işi de isteği de değildir; bu, halkın inatçı, ısrarlı ve onlara karşı yürüteceği devrimci savaşımı başlatılabilir. Ama gerçekten toplumun YENİ BİR DÖNEM'e, Yeni Demokratik bir cumhuriyet dönemine, yani emekçi sınıfların iktidar dönemine dayanılmaz bir özlemi var. Bu özlemi oluşturmak, inşaa etmek, güçlerini, daha da derleyip toparlama şansı yakalayan proleter Öncünün görevidir. Ya bu işi başara-cağız, ya da sarklerde burjuva söy-tarılığını ahmakça seyretmeye devam edeceğiz. Sirk uyanıkları da ceplerimizi boşaltmaya, kanımızı emmeye devam ederler.

Yeni bir dönem için, yeni ve atılımcı bir ruhla halkın gizil gücünü uyandırmanın, halkın devrimci insiyatifini öne çıkartmanın vaktidir. Çünkü toplumsal sorunlar karşısında egemen sınıfların çözümlerinin bir bir fiyaskoyla sonuçlanacağı çarpıcı bir döneme giriyoruz. Ötesinde devrimci çözümler dönemi başlıyor ve işçi sınıfı gözlerini dört açmalıdır!

şa düştükleri anlamına gelir. Bu şartlarda hangi komünist, kitlelerin, yükselen devrimci mücadelesini parlamenter mücadeleye boğdurmaya çalışır. Eğer böyle davranılıyorsa onun komünistliğinden şüphe etmek gerekir. Şüphe ne kelime, doğrudan doğruya adını koymalıyız. Duruma göre oportünizm, revizyonizm ve hatta karşıdevrimcilik... Parlamento ve seçim delisi "solcular"ımız üçüncü bir yol varsa lütfen onu açıklasınlar. Yani faşist diktatörlük altında inim inim inleyen ülkemizde, dönem dönem kısmi demokratik hakların elde edildiği dönem ve bu kısıntı halindeki haklarında rafa kaldırıldığı dönemler dışında başkaca dönemler var mıdır. Ve bu dönemlerde de gerek halkın devrimci muhalafeti ve gerekse parlamentonun durumu yukarıda kısaca belirttiğimiz gibidir. Bunların dışında önemli değişiklikler yaratabilecek bir durum var mıdır. Bazı ufak tefek gelişmeler olsa da, önemli değişiklikler yaratacak başkaca bir durumun olmadığı ve bu düzen sınırları içerisinde de olmayacağı inancını taşıyoruz. 70 yıllık TC tarihinde bunun ispatıdır.

PARLAMENTO DELİSİ "SOLCU" LARIN SEÇİM OYUNU!

Hakim sınıfların oy avcılığına, "devrimci seçim bloku" adı altında sözde "solcu", özünde ise sağ bir politik hat izleyen,

en az hakim sınıflar kadar Jakobin mücadeleden öcü gibi korkan, onu engellemek için elinden geleni yapan "solcular"ımızda katıldılar. Kitleleri sınıf savaşımına seferber etmek için gösterebilecek çabanın yüz katını oy toplamaya harcadılar. Dün varlığı ve yokluğu belli olmayanlarla kavganın en zor koşullarında kancayı yurt dışına atıp mülteciliği meslek edenler burjuvazinin seçim oyunu sahnelenmesinde kucaklaşıverdiler. Silahlı mücadeleyi "solculuk" olarak gören ikiz kardeşlerin, kendilerini düzen sınırları içerisinde hapsedmeleri, kol kola girip asfaltları eskitmelerinden başkaca yapacak şeyleri yoktur zaten. Medine

fukaraları gibi avuçlarını açıp halka koşan ve oy dilenciliği yapan bu Parlamento delisi Devrimci Seçim Bloğu'nun (DSB) (Komün, Emegün Bayrağı, Özgürlük Dünyası, Deng, Direniş, Devrim, İşçi Partisi yolunda Politika, Newroz, Kurtuluş, Sosyalizm) şevk ve azimle girdikleri bu seçimdeki "başarısı" nedir. Tam bir hezimet olarak düşünülmalıdır.

Kendi ailelerini bile ikna edemedikleri, hatta kendilerinin bile kendilerine güvenip oy vermedikleri açıkça ortadadır. 10'larla, 100'lerle açıklanan komik rakamlarla gülünç olmaksızın öteye geçemediler. Ama bunun aksine boykotu savunan Öncü'nün etkin olduğu sadece bir bölgede 20 bin civarında seçmen Türkiye genelinde 5 milyon (artı 760 bin boş oy) sandık başına gitmeyerek, Öncü'yle omuz omuza olduklarını dost düşmana inat ortaya koydular. "DSB"nin çabaları ise tek basamaklı rakamların ağına takılıp kaldı. İşte objektif durum ve gerçekler böylesine acı ve inatçıdır.

Emegün Bayrağı adlı yayın organı 50. sayısında hem "Seçim çare değil tek yol devrim" diyor, hem de "Bağımsız devrimci ve sosyalistlere oy ver" diye halkı sandık başına çağırıyordu. Öte yandan "burjuva partileri maşa, parlamento maske, iktidar MGK" diyerek sapla samanı birbirine karıştırıyor, menşevikler gibi ikiyüzlü-

ce bir tutum izliyordu. Bir yandan "parlamento maske", neyin maskesi olduğunu ise söylemiyor. Biz söyleyelim, parlamento faşizmin maskesidir. Bir yandan, "kurtuluş seçiminde değil devrimde", öte yanda ise "maske" olarak gördüğü parlamento koltuğuna oturmak için halkı sandık başına kendilerine oy vermeye davet ettiler. Bu ne perhiz, bu ne lahana turşusu, Daha öncede belirtmiştik; bu parlamento delileri dün sarf ettikleri enerjinin yüz katını seçim sürecinde sarf ederek mücadeleyi neyle sınırladıklarını, ne için güçlerine güç kattıklarını gördük. Görmemize gerek yok kendileride bunu belirtmektedirler. Emegün Bayrağı şöyle diyor: "Seçim boyunca sermaye ve faşizme karşı mücadeleye ara vermeyin." bu

İbrahim Kaypakkaya'nın temel düşüncelerini reddedenlerin hala İbrahim'i Komünist görmeleri, onun mirasçılarınıymış gibi kendilerini lanse etmeye çalışmaları sahtekarlık ve kitlelerin komünist öndere olan sevgisini, sempatisini sömürmektir.

çağrısını kitlelere yönelik yapıyor. Ya seçimden sonra ne yapmalarını emredersiniz sayın baylar. Seçimden sonra mücadeleye aramı versinler. Öyle ya, "seçim boyunca ara vermelerini" istediğinize göre, seçimden sonra mücadeleye ara verip beş yıl sonra yeni bir seçimde meydanları bir kez daha doldururlar, böylece görevlerini yerine getirmiş olurlar. Burjuvazide aynı bunu söylüyor. Her beş yılda bir çıkarınız meydanlara kırk katır mı, kırk satırını misali önümüze gelen partilerden birine oylarınızı verirsiniz ve iktidara getirirsiniz, 'böylece mücadelenizi vermiş olursunuz'. Aynen böyle söylüyorlar. Peki akli başında her insan yukarıdaki Emegün Bayra-

ğı'nın söylediğini okuduğunda üstü kapalı bir şekilde kitlelerin umudunu parlamento bağlamak istediklerini anlamaz mı? Anlar.

Emegün Bayrağı, "İktidar, generaller ve hükümetin kilit bakanlıklar ve bir kaç yüksek bürokrattan oluşan MGK'dır." diyerek gerçek iktidar sahiplerini gizlemeye çalışmaktadır. İktidar, EB'nin dediği gibi "generaller ve birkaç bürokrattan" oluşamaz. Her ülkede olduğu gibi ülkemizde devlet mekanizmasını elinde tutanlar vardır. Bunlar aynı zamanda iktidarıda ellerinde tutanlar. Peki kimdir bunlar? Bunlar, kompador burjuvazi ve büyük toprak ağalarıdır. Yani Koç'lardır, Sabancı'lardır, Eczacıbaşı'lardır, büyük aşiret reisleri ve büyük toprak ağalarıdır, elbette

işin içinde bir takım generallerde vardır. Bürokratlar ve kilit bakanlıklar, EB'nin dediği gibi iktidar değil, iktidardakilerin sözcüleri işlerinin takipçileridir. EB'na Dimitrov yoldaşın sorduğu soruyu sormakta yarar var sanırım; "Bulgaristan'da iktidar kime aittir. Kapitalist azınlığın mı yoksa geniş emekçi halk çoğunluğunun mu? (aç. Dimitrov) Başka biri deyişle, halkın ve ülkenin kaderini kim tayin etmeli, politik gelişmeleri kim yönlendirmelidir: Kapitalist sınıf mı yoksa emekçi halk mı?" sorunun cevabını tekrar Dimitrov yş.tan dinleyelim;

"Şüphesiz ki, bu önemli mesele ne bazı generallerin kendi askeri meselelerini halletmeye alıştıkları şekilde, ne de bazı

profesörlerin üniversite seminerlerini düzenledikleri şekilde çözümler. (...)

Kapitalistler, sadece bankalar, büyük şirketler, borsalar, sanayi birlikleri, Balkan sigorta şirketi, Tütün İhracatçıları Birliği, ve diğer bazı firmalar tarafından yönetilen bir hükümet istemektedirler."

İktidarı sermayedarların elinden alıp, bir kaç bürokrata ve kilit bakanlıklara teslim etmeyi ancak EB ve onun gibileri becerebilirler!

EB, "Marksist-Leninistlerin, 70'li yılların başından beri izledikleri ve burjuva partilerine oy verme, bağımsız devrimci demokrat ve sosyalist adayları destekle şiarında anlatımını bulan seçim taktiği....." diyerek parlamenter mücadeleye ne denli sıcak baktıklarını açıkça ortaya koymaktadır. Bu bir seçim taktiği midir? Bizce hayır. Her seçimde kitleleri sandık başına çağırmanın neresi seçim taktiği oluyor. Bunu anlamak mümkün değil. Kaldığı şunu da belirtmek isteriz, 70'lerin başında EB'nden eser yoktu. Emegün B'nin bugün izlemekte olduğu hat, 70'lerin son ikinci yarısında ortaya çıkmıştır. EB, ML'lerin mirasına sahip çıkma ikiyüzlülüğünü bıraksın artık. İbrahim Kaypakkaya'nın temel düşüncelerini reddedenlerin hala İbrahim'i Komünist görmeleri, onun mirasçılarınıymış gibi kendilerini lanse etmeye çalışmaları sahtekarlık ve kitlelerin komünist öndere olan sevgisini, sempatisini sömürmektir.

EB. 91 erken genel seçimlerine demokratların, yurtseverlerin ve bunun yanı sıra Devrimci Seçim Bloğu'nun katılımlarını övüne övüne anlatıyor,

ve bunların seçimlerde önemli bir yer tuttıklarını, bunun önemli bir gelişme olduğunu anlatıyor ve ardından sanki bunları söyleyen kendisi değilmiş gibi söyledikleriyle taban tabana zıt olan şunları eklemektedir: "Bunun anlamı parlamenter hayallerin yaygınlığında bir gerilemenin gerçekleşmiş olmasıdır;". Bu ne anlama geliyor. Şöyle demek istiyor sanıyoruz, "Seçime katılan 'solcu'lar, 'parlamento kurtuluş değil' propagandası yaptıkları için, kitlelerin parlamentoya olan inançlarını önemli derecede yıktılar." (!) Birincisi, bize oy verin biz parlamento ahırına gidelim diyenler kitlelerin parlamentoya olan inançlarını nasıl geriletmişler acaba? İkincisi; kitlelerin yükselen devrimci muhalefeti hakim sınıfların seçim sandıklarına hapsederek mi kitlelerin parlamentoya olan umudu kırılıyor. EB kendisinde "sınıfsal ve ulusal çelişkilerin şiddetlendiği bugünkü ortamda..." diyerek sınıfsal ve ulusal mücadelenin boyutunu anlamış gibi görünmesine rağmen, peki neden bu mücadeleyi daha bir üst boyuta sıçratmak yerine, kitleleri pasif bir mücadele içine çekiyor ve parlamento ahırına gitmek için oy avcılığını yapıyor? İşte EB'nin sınıf mücadelesi anlayışı bu kadar basit. "DSB" hiçmi hiç utanmadan, kurşun kusan faşizmin namlularına Tuzla'da hedef olan 4 devrimcinin anılması sırasında, oy avcılığında öte oy bezirganlığı diyeceğimiz bir tavır içerisine girerek öylesi bir ortamda kitlelerden oy istediler. Aldıkları cevap şamar gibi yüzlerine indi: "Bizim o ahırdan bir beklentimiz yok?" cevabı oldu.

"Devrimci Seçim Bloku"nun başını çeken Komün dergisi

zor mücadelelere değil, rahat mücadele biçimlerine alışık olduğunu bir kez daha sergiledi. Cuntayı görüpte soluğu yurt dışında alanlar elbette ne bugün ne de yarın silahlı bir mücadele biçimini akıllarının ucundan geçiremezler. Bunlar, olmaya çağını çok iyi bildikleri bir mücadelenin, toplu ayaklanmanın yolunu tutarak kendi korkaklıklarını gizlemeye çalışmaktadırlar. Komün ve onun gibilerinin mücadele anlayışları, dergi sayfalarında satır aralarına serpiştirilmiş keskin bir kaç laf, masa başlarında yapılan gezeliklerden başka bir şey değildir. Aslında "DSB" içinde yer alan grupların tümü, kitlelerin ihtilalciliğini sömürmek için görünürde 'sol', esasta ise sağ küçük-burjuva oportünistleridir.

"DSB", boykota karşı çıkarırken, şu saçmalıkları kendisine payanda etmişti: "Toplumun büyük bir çoğunluğu seçim meselesini hala bir çözüm olarak görmektedir.", "Nesnelitesi olan bir seçimde ortaya koyacağımız katılım tavrı; halkımızla olması gereken ama bugüne dek çeşitli nedenlerle gerçekleştirilememiş olduğumuz sıcak ilişkinin kurulmasına yol açacak."

Demek ki "toplumun büyük bir çoğunluğu" ne zamanki biz artık burjuvazinin bir aldatmaca oyunu olan seçimleri istemiyoruz dedi, işte o zaman baylarımızda seçimlere katılmayacaklar. Birincisi bu mantık kitle kuyrukçuluğunun daniskasıdır. İkincisi; Eğer ülkemizde kitleler o seviyeye gelmişse, mutlaka ML'lerin önderliğinde gelmiş olacaktırlar ve sizde bugün olduğu gibi o günde ihtiyaçları olmayacaktır. Bundan emin olabilirsiniz. Ve şunu da

söyleyelim, 'birinin canı çıkmadan huyu çıkmaz' deyiminde olduğu gibi sizler o koşullarda da parlamentoya olan sevdanızı devam ettireceksiniz. Çünkü yapabilecek başka bir şeyiniz kalmayacak.

Üçüncü gerekçe; kitlelerle bugüne kadar "çeşitli nedenlerden" dolayı sıcak ilişki kuramamışlar, bu seçim sayesinde oy dilenerek kuracakları. Bu hem önemli bir itiraf, hemde ne kadar zavallı olduklarını ortaya koyuyor. Baylar, baylar kendinizi kandırmaktan vaz geçin. Kitlelerden oy dilenerek, onların mücadelesini seçim sandıklarına hapsederek kitlelerle sıcak ilişkiler kurulmaz. Bu kafa kol ilişkilerinde bir yere varılmaz. Kitlelerle sıcak ilişki, kitlelere verilecek güvenle sağlanabilir. Ki bu güvende kitleleri sandık başına davet etmekle değil, silahlı mücadele yoluyla sağlanabilir. Kitlelerle "sıcak ilişki" seçimlere katılarak mı sağlanıyor? Kaldığı bugüne kadar hemen hemen her seçime katıldınız, peki şimdiye kadar neden o sıcak ilişkileri kuramamışsınız. Oportünizm işte böylesine belkemsizdir. Kitlelerle olan ilişkisizliklerini siyasal programlarında değil, seçim gibi hakim sınıfların aldatmaca oyunlarında ararlar. Keşke her gün seçim olsada, bu baylarımızda seçimlere katılarak kitlelerle sıcak ilişkileri kurabilseler (!) Böylece döktüklerip timsah gözyaşlarında son bulur!

Mücadele dergisinin sayı 28'de ortaya koyduğu anlayış ve savunduğu perspektif, ortayolculuğun en tipik örneğini sergiliyor. Aynı yazı içinde birbirini tutmayan/yadsıyan ve ne ararsan o var mantığı kendini ele veriyor. "Bugün halkın hak

arama eylemlerinin geliştiği, işçilerin, emekçilerin 12 Eylül'ün üzerine serptiği ölü toprağını bir yana atarak, kitleler halinde ayağa kalktığı, devrimci mücadelenin boyutlanarak geliştiği koşullarda devrimcilere düşen görev, seçim aldatmacasını teşhir etmek, kitleleri mücadelenin nihai hedefine yöneltmektir" (Mücadele) Bu anlayışa katılmamak, buna karşı gelmek mümkün değil. Ama ne varki, eklektizm hemen sırtıveriyor. Yazının devamında ise Mücadele şu pahabicişmez (!) taktiğini ortaya koyuyor ve nihai hedefin ne olduğunu da birbirine karıştırıyor.

"Bunun yanında tali bir durum olarak yöresel düzeyde kimi ilerici, demokrat, anti-emperyalist adayların desteklenmesi söz konusu olabilir (böyle adayların olmadığı yerlerde ne yapacaksınız, yada kitlelere neyi önerdiniz? Hiç bir şey! -bn.). Bu adaylar, bağımsız olarak seçime katılmış olabilecekleri gibi, bazı partilerin listesinde de yer alabilirler." deniliyor. Bu desteğin o burjuva partisine olduğu açık değildir? Bize göre bunun böyle olduğu tartışma götürmez. Subjektif niyet bu olmasa da objektif gerçek budur. Hemen bu paragrafın bir üstünde de şu ifadeleri kullanmaktadır:

"Bugünkü koşullarda, şu veya bu partiyi desteklemek gibi bir seçim taktiği savunulamaz" Peki bunların listesinden seçime giren adayların desteklenmesi sonuç itibarıyla o partinin desteklenmesi değil midir? Bu taktik olsa olsa oportünizmin kafa karışıklığının bir ürünü olur, ML'lerin taktiği olmaz. Taktik nedir, yada taktik nasıl belirlenir?

"Taktik, sözkonusu devletteki bütün sınıf güçlerinin ciddi ve katı bir nesnel değerlendirmesine olduğu kadar (ülkenin çevresindeki devletlerin ve dünya ölçüsündeki devletlerin içindeki sınıf güçlerini de hesaba katarak, devrimci hareketlerin deneyiminde dayandırılmalıdır" (Lenin) diyor. Bu nes-

nel belirlemeye ve Mücadele'ninde ortaya koyduğu "hak arama eylemlerinin geliştiği", "devrimci mücadelenin boyutlanarak geliştiği", durumlarda seçimi boykot edip devrimi ilerletmek için, kitlelere sandık başı çağrılarını, yoksa silah başı çağrılarını yapılıyor? Diğer yandan Ortadoğu varyantında devrimlerin gündemde olduğu ve ülkemizde de devrimci durumun günden güne boyutlanarak geliştiğini her halde Mücadele dergisi görmüyor. Gerçi her ne kadar satır aralarında bunu vurguluyorsada, başvurduğu taktik, bundan uzaktır.

Kısaca Mücadele dergisi; bu tespiti ile, iki cami arasında beynamaz durumda işi idare etmeye çalışıyor.

Özgür Halk'a gelince, aslında bir dediği diğerini tutmasada, o sözcülüğünü yaptığı Kürt

"Sınıf işbirliği en iyi şekliyle bile, kitlelerin ihtiyaç ve çıkarlarının, bazı partilere, gruplara ve hatta bireylere sağlayacağı geçici ve küçük bedeller karşılığında, bu kitlelerin, burjuvazinin sınıf çıkarlarına, amaçlarına ve aynı zamanda sınıf politikasına bağımlı bir hale getirilmesinden başka bir şey değildir" (Dimitrov)

ulusal burjuvazisinin sınıf karakterine uygun olarak hareket etmektedir. Hem bir yandan "Bağımsız Kürdistan"dan söz ediyor, hem de sömürgeci olarak gördüğü devletin parlamentosunda koltuk kapabilmenin çabaları içerisine giriyor. Üstelikte düzen partilerinden biri olan faşist SHP'yi destekleyerek. Aslında bu tavır, "Bağımsız Kürdistan" isteminden çok, özerklik isteminin utangaç bir biçimde dile getirilmesidir. "Sınıf işbirliği en iyi şekliyle bile, kitlelerin ihtiyaç ve çıkarlarının, bazı partilere, gruplara ve hatta bireylere sağlayacağı geçici ve küçük bedeller karşılığında, bu kitlelerin, burjuva-

zinin sınıf çıkarlarına, amaçlarına ve aynı zamanda sınıf politikasına bağımlı bir hale getirilmesinden başka bir şey değildir" (Dimitrov) PKK'nın bugün, "Misaki Milli Sınır"ların en koyu savunucularından biri olan hakim sınıfların sözcüsü SHP ile işbirliğine girişmesi açıkça şunun sinyallerini vermektedir. Gerçek anlamda bağımsız bir Kürdistan yerine, özerklik gibi küçük bedeller peşindedir. "Her türlü durumda, sınıf işbirliği burjuvazinin ve kapitalizmin amaçları için 'bir tas çorba'ya karşılık yoksul şehir ve köy emekçilerinin ve proletaryanın temel çıkarlarının ve bağımsızlığının satılması demektir" (Dimitrov) Kürt ulusal hareketinin kitleselleşmeye doğru ilerlediği, gerilla savaşının belli bir aşamaya geldiği bu dönemde, Kürt halkının can düşmanı SHP'yi destekle-

mek başka bir biçimde açıklanamaz. Gerçek anlamda bir ulusal bağımsızlık isteniyorsa, bu amaca ulaşmak için burjuvaziyle feodal beylere ve onların partileriyle savaşmakla olur, onlarla işbirliği yaparak değil. Bu dönemde doğru taktik, parlamentoya girmek değil, aktif boykot olmalıydı. Kürt ulusal hareketinin yaygınlaştığı, Türk hakim sınıflarının çıkmaza girdiği bir dönemde, doğru olan şey mücadele barutunu daha fazla ateşlemek olmalıydı. "Sınıf işbirliği kitleleri burjuvaziye teslim eder. Burjuvazinin sınıfsal pozisyonunu sağlamlaştırır, halk çoğunluğunun tatminsizliğinden dolayı burju-

vazinin düşeceği kritik durumdan onu korur; böylece yeni zulüm ve daha büyük gaddarlıkla sömürme, yağma ve baskı politikasının devamını sağlar." (Dimitrov) Ama ulusal hareketin önderliği, Kürt ve Türk halkının kanını emen hakim sınıfların sözcüsü ve AET emperyalizminin uşağı SHP ile kol kola kardeşçe parlamentonun yolunu tuttu. Bu, Dimitrov yoldaşında belirttiği gibi, burjuvazinin pozisyonunu sağlamlaştırmaktır, onu düştüğü kritik durumdan kurtarmaktır. Biz bun-

Kürt halkının yapacağı tek doğru şey, kendisine güveni olmayanların peşinde değil, kendi ML öncüsünün saflarında birleşerek, İbrahim Kaypakkaya'nın çizdiği yolda ilerlemektir. Kürt ulusunun gerçek kurtuluşu Demokratik Halk Devrimi ve durmaksızın Sosyalizmi gerçekleştirmektir. Bunun için de çareyi düzenin faşist partileriyle kol kola girip seçimlerde aramak değil, Kürt, Türk ve tüm ezilen milliyetlerin emekçileri birleşip ortak düşmana karşı öncünün saflarında ortak mücadele içine girmelidirler.

da şaşılacak fazla bir şey görmüyoruz. Çünkü sınıf savaşından uzak, pazar peşinde koşan bir ulusal önderliğin nerede ve ne zaman keskin virajlar alacağı belli olmaz.

Özgür Halk, bir yandan "...erken seçime gidilmesindeki temel amaç, tıkanan ve çözümsüzlüğe düşen özel savaş rejimini taze bir kanla besleyip yeneden ve daha güçlü bir biçimde iktidara getirmektir. Yani, bu seçimle varılmak istenen yer tamamen savaş hükümetini oluşturmak/olmaktadır" denir; "Son dönemde SHP-HEP ittifakı gelişti. Bizce bu önemli bir gelişmedir. Bu platform bugüne kadar halklarımız üzerinde özel savaş politikası güdüp ortalığı kan gölüne çeviren rejimin bir çok uygulamalarına karşı çıkıp bazı demokratik tepki ve çözümlerle soruna

yaklaştıkları gözleniyor. Bu ve diğer bazı nedenlerden dolayı "sol" cepheye kurulan SHP-HEP ittifakının mümkün olan en geniş katılımı desteklenmesi sorunu ciddiyetle ele alınmalıdır."

Yukardaki birinci aktarımın önemli derecede gerçek payı var. Kurulacak hükümetin ilk görevi Kürt ulusal hareketini ve her geçen gün yeni boyutlar kazanan silahlı sınıf savaşımını bastırmanın yollarını aramak olacaktır. Bu doğru. Peki bunun karşısında devrimcilerin

görevi ne olmalıdır? ÖH'a göre, ANAP'ın uyguladığı devlet terörünü yetersiz gören SHP'yi desteklemekle olmalıdır. Ve böylede yaptılar. (1) Devlete olan güvenini yitirmiş, devleti düşman olarak belliyen halkın umudunu köreltmekten başka hiçbir anlam ifade etmez bu tavır. Bu aynı zamanda PKK'nın kendisine ve (2) Kürt halkının yapacağı tek doğru şey, kendisine güveni olmayanların peşinde değil, kendi ML öncüsünün saflarında birleşerek, İbrahim Kaypakkaya'nın çizdiği yolda ilerlemektir. Kürt ulusunun gerçek kurtuluşu Demokratik Halk Devrimi ve durmaksızın Sosyalizmi gerçekleştirmektir. Bunun için de çareyi düzenin faşist partileriyle kol kola girip seçimlerde aramak değil, Kürt, Türk ve tüm ezilen milliyetlerin emekçileri birleşip ortak düşmana karşı öncü-

nün saflarında ortak mücadele içine girmelidirler. Başkada bir kurtuluş yolu yoktur. Doğru olan buydu ve ML'ler böyle hareket ettiler, kitleleride ortak düşman olan, Emperyalizm, feodalizm ve komprador kapitalizme karşı ortak mücadeleye ve ortak örgütlenmeye çağırılmaktadırlar. PKK'nın, sömürgeci olarak tespit ettiği devletin, bölünmezliğini en koyu bir biçimde savunan ve programında kürt ulusuna kurşundan, bombadan başka bir şey vaa-detmeyen SHP ile 'kardeş kardeş parlamentonun yolunu tutması önemli bir taviz, halkın gücüne inançsızlığın en önemli belirtisidir. Bu keskin viraj, önümüzdeki dönemde çok daha keskin virajların alınacağına işaretidirde aynı zamanda. Aslında bu yazıda amacımız ÖH'ı ve PKK'yı köklü bir biçimde eleştirmek değil. Çünkü PKK'nın eleştirilecek, siyasi ve ideolojik mücadele yürütülmesi gereken çok anti-ML yanları var. Mesela; sosyalist enternasyonele yaklaşımı, müslümanlığı enternasyonalist bir dayanışma olarak değerlendirmesi, hatta sosyalist enternasyonalden daha köklü bulması gibi ML açısından çok tehlikeli yanları geliştirmektedir. (3) Biz, ÖH'a ilişkin olarak bu yazımızda sadece bunları belirtmekle yetineceğiz. İleriki sayılarımızda soruna daha köklü bir şekilde yaklaşmaya çalışacağız.

SEÇİMLER BİZ EMEKÇİLERE NE KAZANDIRDI VE BİZDEN NELER GÖTÜRECEK?

Hemen şunu belirtelim ki seçim biz emekçilere bir şey kazandırmadığı gibi, bizden çok şey götürdü ve bundan böyle

eğer örgütlenip mücadele etmezsek daha çok şeyde götürcektir.

Hakim sınıfların seçime gitme amaçlarını kısaca belirtmiş-tik. Amaç şuydu; Yükselen halkın devrimci muhalefetinin yönünü seçim aldatmacası yoluyla değiştirip düzen partilerine umut bağlatmak ve halkı bir beklenti içerisine sokmaktı. Bu noktada belli bir başarıda sağlamadı değil.

Bütün dikkatleri seçim oyunu üzerinde toplayarak, gerek kamu kesiminde ve gerekse özel sektör kesiminde birbiri ardına patlayan işçi sınıfının grev ve direnişlerini, memurların sendikalaşma hareketini sessiz sedasız engelleyip geçiştirmektir.

İçine düştükleri ekonomik bunalıma geçici ve kısmi çözümler aramaktı. Ki İMF ve Dünya Bankası(DB) gibi emperyalist kuruluşların reçetelerini seçim öncesi siyasi partilerin ellerine tutuşturmuşlardı.

Yine hakim sınıfların yoğun bir şekilde yaşadıkları siyasi krizlerine geçici bir çözüm aramaktı.

En önemliside gerek ulusal ve gerekse sınıfsal temelde süren iç savaş sürecinde önemli derecede yıpranan ANAP hükümeti yerine yeni bir iç savaş hükümetinin oluşturulmasıydı.

Hakim sınıfların apar topar erken seçime gitmelerinin en önemli iç nedenleri bunlardı. Bunlarla birlikte birde uluslararası nedenler vardı. Bunlarıda kısaca şu başlıklar altında toplamak mümkün.

Birincisi; ABD emperyalizminin Ortadoğu jandarmalığına soyunmak. Yani, ABD emperyalizminin Ortadoğu'daki çı-

karlarının bekçiliğini yapmak,

İkincisi; ABD patentli yeni hükümet, Kafkas ve Balkanlar'da Türk milliyetçiliğini kışkırtarak, efendileri ABD'ye yeni pazarlar yaratmasının sıçrama tahtası olacak,

Üçüncüsü; Kıbrıs sorununa, ABD'nin çıkarları doğrultusunda yanaşıp, böylece AET'nin kapılarını aralama arzusu içerisindedir,

Dördüncüsü; "Yeni dünya düzeni" olarak gündeme getirilen oluşumun kadrolarını oluşturmak,

Beşincisi; uluslararası hukuku ihlal ederek Irak Kürdistanına operasyon yapması ve bu operasyondan beklenileni elde

Hakim sınıfların halkımızı içine soktukları beklenti hül-yasından kurtarıp, Öncü'nün saflarında örgütlenmeliyiz. Devletin beyaz ordusuna karşı, halkın kendi ordusu olan kızıl orduyu yaratmak için mücadelemize hız vermeliyiz. Örgütsüz ve ordusu olmayan bir halk köle kalmaya mahkumdur.

etmemeleri sonucu gelişen tepkileri seçim aldatmacasıyla bertaraf etmeleri ettilerde.

İç ve dış politikaya ilişkin olarak ilk göze çarpan ve akla gelen noktalar bunlardır. Erken seçime gitmenin bütün bu iç ve dış nedenlerine bakıldığında, jakoben bir kavga'nın yerine; düzen partilerinin peşinde koşulmasının, parlamentoya umut bağlanmasının bizlere neler kaybettirdiğini rahatlıkla görebiliyoruz, anlayabiliyoruz. Her şeyden önce hiç birinin birbirinden farkı olmayan düzen partilerinin ..... oylarımızla yukarda sıraladığımız şeyleri gerçekleştirmeleri için "güven" vermiş olduk. Yeni hükümetin seçim meydanlarında hiç bir zaman gerçekleştiremeyeceği vadelerin, gerçekleştirmesinin beklentisinin içerisine sokulduk. Kitlelerin yükselen radikal mücadelesi törpüledi.

Bunlar bizim önemli kayıplarımız. Ne yazıkki bir takım devrimci çevrelerde böyle bir durumun yaratılmasının itici güçleri oldular. Proletaryanın öncüsü, başından sonuna kadar tüm gelişmeleri doğru bir şekilde değerlendirerek, kurtuluşun seçimlerde değil, halkın kendi jakoben mücadelesinde ve DHD'de olduğunu vurguladı ve bunun kavgasını seçimi boykot ederek verdi.

BİZ EMEKÇİLERİ HANGİ SÜRPIZLER BEKLİYOR.

Seçim meydanlarında bol keseden vaatler dağıtan düzen partilerinden DYP + SHP veya DYP bir başka ortakla hükümet koltuğuna oturacaklar. Bunlar şimdi, seçimlerde oy

avcılığı yapmak için harcadıkları milyarları halkın sırtından çıkartmanın yollarını arayacaklar. Seçim propagandalarında halka verdikleri sözleri değil, emperyalist babalarına ve TÜ-SİAD'a verdikleri sözleri yerine getirmek için kolları tez elden sıvayacaklar. Yani, basına yansıdığı kadarıyla 100 bin işçi işinden kapıdışı edilecek. İşsiz sayısı ne kadar çok artarsa bu durum hakim sınıfların işine o kadar çok yarar. Çünkü bu sayede ucuz işgücü satın almanın yolları açılmış olacaktır. Bu hakim sınıfların geçici olarak içine olan madalyonun bir yüzü. Ama birde madalyonun öbür yüzü var ki o da, yaratılacak işsizler ordusu ve elde edilmeye çalışılacak ucuz emek, kitlelerin öfkesini kabartacak, halkın balyoz gibi yumrukları hakim sınıfların beynine inecek. Bir anlamda gözlerini kâr hırsı bürüyen hakim sınıflar,

kendi mezar kazıcılarının elle-
rine kazmaları kendi eleriyle
tutuşturmış olacaklar.

Ekonomik bunalımın biraz-
cıkda olsa nefes borularını aç-
abilmek için, reel ücretler azaltı-
lacak, kitlelerin sırtındaki vergi
kamburuna yeni kamburlar ek-
lenecek, enflasyon düşürülme-
yecek hatta üç basamaklı ra-
kamlarla konuşulacak duruma
gelecek, ücretler ve maaşlar
dondurulacak, kemer sıkma
politikası devam edecek, zam-
lar peşpeşe başımıza taş yağar
gibi yağacak. Kısacası halkın
verdiği oylar, kurşun olarak
halka geri dönecek. Oluşan sa-
vaş hükümeti, iç savaşta ulusal
ve sınıfsal gerilla savaşları kar-
şısında yeni bir aşamaya geç-
ecek. Çok daha modern silahla-
rın kullanılacağı, kitle kıyım si-
lahlarının daha sık devreye so-
kulacağı, sürgünlerin yaygın-
laştırılmak isteneceği, yeni ye-
ni karakolların inşa edileceği,
sık sık sınır ötesi hareketlerin
düzenleneceği yeni bir aşama-
ya geçilecek. Kontr gerillaya,
polise, MİT'e toplu katliamlar
ve işkenceler için tam yetki ve-
rilecek. Gerçi "Anti-Terör ya-
sası"yla bu yetkiler zaten veril-
miştir. Şimdi daha geniş ve
daha pervasızca bir biçimde iş-
kence ve toplu kıyımlara gidilecektir. 55-60 milyar dolara
varan dış borçlar bizim sırtı-
mızdan çıkartılacak.

İşte biz emekçileri bekleyen
şok dalgası yaratacak "sürpriz-
ler" bunlardır. En büyük sür-
priz ise, savaş hükümeti bu nok-
talarda başarılı olamazsa, bir
gece ansızın bilmem uykumu-
zun kaçınıcı saatinde postal ses-
leriyle uyanıvereceğiz. Dipçik
darbeleri altında zindanlar tık-
lım tıklım doldurulacak.

Öyleyse Ne Yapmalıyız?

Elbetteki yapılması gereken
çok şey var. Ama yapacağımız
her şey, bizi Demokratik Halk
İktidarına, oradanda durmaksızın
sosyalizme adım adım gö-

türecek olan mücadeleler olma-
lıdır. Tali mücadele biçimleri,
esas mücadelemiz olan silahlı
mücadelenin önüne çıkartılma-
dan; ama tali mücadele biçim-
lerini de küçümseyip reddet-
meden yolumuza devam etme-
liyiz. Hakim sınıfların halkımı-
zı içine soktukları beklenti hül-
yasından kurtarıp, Öncü'nün
saflarında örgütlenmeliyiz.
Devletin beyaz ordusuna karşı,
halkın kendi ordusu olan kızıl
orduyu yaratmak için mücade-
lemize hız vermeliyiz. Örgüt-
süz ve ordusu olmayan bir halk
köle kalmaya mahkumdur. Bu
arada stratejik hedefimize ulaş-
mak için, işçi sınıfının, köylü-
lerin, öğrencilerin dar geliri
memur ve esnafın ekonomik,
demokratik, sosyal, akademi-
k ve siyasal mücadelelerine
hız vermeli, bu mücadeleleri
iktidar mücadelesine hizmet
edici biçimde ele alıp yürütme-
liyiz. İşçi sınıfı bugün; Çalışma
hayatının düzeltilmesini, iş gü-
vencesinin getirilmesini, işsiz-
lik sigortasının oluşturulması-
nı, tüm çalışanlara özgürce
sendikalaşma hakkının tanın-
masını, bir hak arama aracı
olan grevlerin tüm yönleriyle
uygulanabilir biçimde yasallaş-
tırılmasını, lokavtın kaldırılma-
sını, reel gelir dağılımının sağ-
lanması vb. gibi ekonomik
ve sosyal taleplerde bulunmak-
ta ve bunun mücadelesini yü-
rütmektedirler.

Köylüler, ürünlerinin karşılı-
ğını, fahiş fiyatlarla satılan
gübre, tohum, tarım ilaçları gi-
bi şeylerin fiyatlarının düşürül-
mesini istiyor. Paralarının za-
manında ödenmesini istiyor.
Topraksız ve az topraklı köylü-
ler toprak reformu istiyor. Ara-
cı ve tefecilerin hışmından kur-
tulumak istiyor. Ki devletin ken-
diside tefeciden daha tefecidir.

Gençlik, okullarında özerklik
istiyor, yurtların kışlaştırıl-
masına karşı çıkıyor, okullara
polis sokulmamasını, bilimsel
bir eğitimin, yapılmasını is-

tiyor. Kısacası bir avuç ense-
si kalın şiş göbekliler dışında,
toplumun her kesimi dağ gibi
önümüze yığılmış sorunlar için
mücadeleye hazır. Halkımız fa-
şist dikkatörlüğün zulmüne,
zorbalığına, işkencesine karşı,
insanca yaşamak, emeğinin
karşılığını almak için mücade-
leye hazır. Ancak, daha öncede
belirttiğimiz gibi bütün bu mü-
cadele biçimleri iktidar müca-
delesine, esas mücadelemiz
olan silahlı mücadeleye hizmet
edecek, onu adım adım ilerlete-
cek biçimde ele alınıp hayata
geçirildiği sürece bir anlam ifa-
de edecektir. Aksi durumda
ekonomizm ve reformizden
öteye geçmeyecektir. Dün "se-
çim kurtuluş değil" deyip, kit-
leleri sandık başına çağırana-
nın yaptığı tamda budur; İki
yüzlüce, oportünistçe bir tavır.
Halkımızı seçim meydanların-
da oy toplamak için verilen va-
adlerin yerine getirilmesini
bekleyerek boşa zaman kaybet-
meye değil, öncünün saflarında
mücadeleye çağırıyoruz. Vaad-
ler oy toplamak içindi; oylarsa
kurşun olup biz emekçilere ge-
ri dönecektir. Bu kurşunlara
hedef olmamak için, sömürü ve
zulüme son vermek için, de-
mokrasi ve sosyalizm için, in-
sanca yaşamak için haydi safla-
ra girelim ve öncünün önder-
liğinde halk savaşını verelim. Ne
Demirel'in istediği 500 günlük
mühlete kanalım, ne de 2000'li
yılları düzen partilerinin hatırı
için bekleyelim. Her bekleye-
ceğimiz gün, bize zulüm, bize
ölüm ve bize gözyaşı getirmek-
ten başka bir işe yaramayacak-
tır.

- (1) Üstelik SHP gibi faşist bir par-
tiyi, kitlelere "solcu" olarak
lanse etme çüretini gösterdi.
- (2) Kürt halkına olan güvensizliği
ve inançsızlığıdır.
- (3) Bakınız 2000'e Doğru sayı 30-
31- yıl 5.

RESMİ İDEOLOJİNİN İFLASI, SINIR ÖTESİ OPERASYONLAR VE

TC'NİN "YENİ" ARAYIŞLARI!

Hakim sınıflar bir taraftan siyasi
ve ekonomik istikrarsızlığına "çö-
züm" olur umuduyla erken genel
seçime giderken, diğer yandan sı-
nır ötesi operasyonlarla kürt us-
sal hareketini uzlaşmaya mecbur
edecek darbelerle güçsüz düşür-
meye çalışmaktadırlar. TC tıkan-
ma noktasına gelen ekonomik ve
siyasi istikrarsızlığını bu kez aske-
ri cuntalarla çözmek istemiyor.
Bizim gibi yarı-sömürge, yarı-feo-
dal ülkelerde benzer istikrarsızlık-
lar genellikle askeri yöntemlerle
(askeri faşist cuntalar) çözümlenir.
Ancak gerek 12 Eylül başarısızlığı
ve gerekse kürt ulusal mücadelesi-
nin kitleleşerek yükselen baş-
kaldırısına, Çeşitli milliyetlerden
Türkiye proletaryasının öncü ör-
gütünün gittikçe gelişen gerilla sa-
vaşıyla ikinci bir savaş cephesi
açarak, savaşı yaygınlaştırarak ka-
tılması, bu iki cepheden süren sa-
vaş karşısında ordunun aczi onları
bu krizlerini askeri cuntalarla çö-
zmekten alıkoymaktadır.

Dünyanın içinden geçmekte ol-
duğu demokrasi istemlerinin yo-
ğunluk kazandığı bu süreçte, TC.
askeri faşist cuntanın çözeceği so-
runlarında içererek, ona cevap vere-
cek bir karar olarak erken genel
seçimi gündeme getirmiştir. Hü-
kümet olan partinin ve muhalefe-
tin bu gerçeği örtbas etmek için
sağladıkları mutabakat, bu erken
seçime katılmaları sağlanan düzen
partilerinin değil, devletin politi-
kası olduğu ve bütün düzen parti-
lerinde bu konuda hemfikir ol-

dukları gerçeğini gözlerden kaçır-
maya yetmemiştir.

- Herşey "Devletin bölünmez
bütünlüğü", yani TC. yi korumak
ve kollamak içindir. Bu yüzden er-
ken seçim kararı ulusal mücadele
ve sosyal kurtuluş mücadelesi ile
devrimci halk muhalefetine karşı
bir terör olarak gündeme gelmiş-
tir. Milli burjuva partilerinin bile
burjuva ayak oyunları ile faşist bir
parti tarafından iç edilmesinin sağ-
landığı, halkın kendisini ifade et-
me özgürlüğünün yok edilip, her
türlü istemlerinin terör ve katliam-
la cevaplandırıldığı, hiç kimseyi seç-
meme özgürlüğünün dahi yasak-
landığı bir seçim her şeyi net bir
biçimde gözler önüne sermektedir.

- 12 Eylül ve devamı olan faşist
iktidarın tükenmişliği, ekonomik
ve siyasi krizi ile dünya kamuoyu
önünde teşhir olmuşluğunu, hakim
sınıflar bu seçimle aşarak iktidarı-
na meşruluk kazandırmak için
gündeme getirdiği tartışmaya yer
bırakmayacak kadar açıktır.

- Dergimizin son 3 sayısında,
neden ne olursa olsun, bu seçim
oyununa herhangi bir biçimde or-
tak olmanın, bu politikanın hayat
hakkı bulmasına yardımcı olmak
olacağını, bunun tehlikelerine kar-
şı devrimci halk muhalefeti-
ni uyarmaya ve en etkili taktiğin
BOYKOT taktiği olduğu konu-
sundaki ML tavrımızı açıklamaya
çalışmıştık.

Çünkü bu seçime katılmak de-
mek;

- Faşist iktidarın kalmayan meş-
ruluğunu onaylamak demektir.
Ulusal ve sosyal kurtuluş mücade-
lesini, bir kaç parlamenter ile de-
ğişip, savaşı dar bir alana sıkıştır-
tırıp, halkı düzen partilerinin kuyru-
ğuna takıp "sosyalizmin propagan-
dasını yaptık", avuntusuyla oya-
lanmak demektir.

Halkımızdan, bir terör olarak
dayatılan, fiilen seçme hakkı ol-
mayan adaletsiz bir seçime yasal-
lık kazandırmaya çalışmasını iste-
mek demektir. Katliamları, terörü,
baskıyı, sürgünü, işkenceyi, "so-
yalizm güzeldir" şarkıları ile kar-
şılıyıp, (ne kadarda devrimci) se-
çim darbesini bir bakıma kabulle-
nerek, reformizmin batağına sap-
lanmak demektir. Kısacası bu se-
çime katılmak, neresinden bakılır-
sa bakılsın, halka "uslu" olmayı
öğütleyen gerici bir tavidir. Onun
için, hiç bir "teorik" açıklama, hiç
bir küçük burjuva laf kalabalığı bu
gerici tutumun mazereti olmaya
yetmez.

- Faşizmden "burjuva demokra-
sisi" beklemekle ömür tüketenle-
rin toz pembe hayalleri her zaman
olduğu gibi yerini kapkara hayal
kırıklıklarına bırakmaya mahkum-
dur. Nihayet seçimler bitmeden
seçimlerin nimetlerinden fayda-
lanmak; ilk olarak kürt burjuvazi-
sine nasip oldu. Ve TC ordusuyla,
uçacağıyla, tahkiyle, topuyla ve na-
palm bombasıyla sınır ötesi katli-
amlarını tekrar başlattı... Hem de
Talabani diplomatik "zekası" ile
Ankara'da pazarlıklar yaparken ve

PKK seçim işleriyle meşgul olup "parlamentoya birkaç Kürdü sokma mücadelesini verirken.

Bütün bunlar, bu gün Kürdistan'daki ulusal mücadelenin önder gücü olan ve cephe gerisi olarak yararlandığı diğer parçalarda da önemli bir güç haline gelen PKK önderliğinin, TC ile Talabani'nin "otonomi" ve "kültürel özerklik" politikaları karşısında direncini kaybederek sarsılmaya başladığının işaretlerini veriyor. TC'nin "malum elçileri" ile direkt veya endirekt temasları, ABD hakkındaki iyi niyet açıklamaları ve son "seçim tatiği" reformist çözüme yakınlığın belirtileridir.

RESMİ IDEOLOJİNİN İFLASI

Dışarda emperyalistlerin, içerde de komprador patronların ve feodal güçlerin desteğini arkasına alan Özal, Körfez krizi ve devamında Körfez Savaşıyla birlikte TC'nin geleneksel Kemalist politikasını bir yana bırakarak -ordunun onayında alarak- tek başına politika tayin edip pratiğe uygulamaya başlamıştı. Yıllardır tasarladığı, fakat "uygun ortam" bulamadığından gerçekleştiremediği politikalarını, "körfez savaşını" fırsat bilerek yürürlüğe koymaya çalışmıştı. Dış politikadan Kürt sorununa, Kıbrıs sorunundan ordunun yeniden düzenlenmesine kadar TC tarihi boyunca sistemleşmiş koyu Kemalist gelenekçi politikaları bir yana bırakarak, siyasal gündemi istendiği gibi yönlendirmektedir. Öyleki Türkiye'de tabu olarak görülen ordu ve Kürt sorunu gibi sorunların üzerine giderek kendisini "tabuları yıkan kahraman" olarak lanse etmektedir. Burjuva anlamda

da olsa örgütlü, güçlü bir muhalefetin olmaması manevra alanını sınırsızlaştırmaktadır. Buna karşılık parlamentodaki burjuva muhalefet şaşkınlığından gündemin peşinde sürüklenmekten öteye gidememektedir.

Hakim sınıfları bu noktaya getiren olguların başında ulusal mücadele ve sosyal kurtuluş mücadelesi olduğu tartışılmazdır. Uluslararası koşulların da dayatmasıyla böyle bir sürecin başlaması ve sürmesi kaçınılmazdır. Bu gün Türk egemen sınıfları, çeşitli milliyetlerden emekçi halkımızın, bağımsızlık mücadelesi karşısında acze düşmüşlerdir. Yıllardır uygulanan her türlü zorbalık ve devlet terörü de özgürlük ve demokrasi mücadelesini frenleyememektedir. Özellikle T. Kürdistanında yürütülen gerilla savaşının kitleselleşerek tam bir ulusal başkaldırıya dönüşmesi egemen sınıfları çıkmaza sokmuştur. 1984 PKK atılımıyla boyutlanan ulusal mücadele her türlü sindirme ve katliam politikasına rağmen kitleselleşmeyi başardı. Silahlı mücadelenin kürt emekçilerinin bilinçlerinde yaptığı sıçrama egemenlerin yanısıra reformist, revizyonist bir çok küçük burjuva akımları da şaşkına çevirerek aptallaştırdı. Kürdistanda yürütülen silahlı mücadele neyi gösterir? Bu ML'lerin savunduğu "silahlı mücadele barışçı propaganda ve eğitim çalışmalarından yüz kere bin kere daha etkilidir" tezinin doğrulandığını gösterir. Gerilla savaşının kendisini yalnızca bağımsızlık hedefi ile sınırlayan milliyetçi bir örgütülülüğün elinde bile nelere hükmettiğini gösterir. Her türde reformistlerin kabul etmediği bu gerçek, hayatın kendisi tarafından doğrulanmıştır. 1990 yılının Mart-

Nisan aylarında yaşanan "Kürt intifadısı" kürt ulusal başkaldırısına yeni bir boyut kazandırdı. Yine bu yıl yaşanan irili-ufaklı onlarca ayaklanma bu sürecin daha bir coşkuyla devam ettiğini göstermektedir. Lice'de, Şırnak'ta, Dargeçit'te, İdil'de, Kozluk'ta, Diyarbakır'da meydana gelen ayaklanmalarda 20'ye yakın kürt emekçisi katledildi. Yüzlerce intifadacı kurşunla yaralanırken, binlercesi kitlesel gözetularla işkencelerden geçirildiler. Dişe-diş yürütülen bu kavga Türkiye genelinde tüm emekçilere cesaret verip, Zonguldak-Botan elele sloganlarında ifadesini bulurken, Türk hakim sınıflarında kara kara düşündürmektedir.

Egemen sınıflar için Türkiye cephesinde pek parlak değildir. İşçi sınıfının 1989 bahar eylemleri ile başlayan, Körfez savaşı ile durgunlaşmış 1991 Ocak ayında tekrar başlayarak Mayıs ayında doruğa ulaşan mücadelesi geri cephesinde pek sağlam olmadığını açığa çıkarmıştır. Özellikle Zonguldak maden işçilerinin önderliğinde gelişen ve tüm Türkiye'yi kapsayan Genel Grev işçi cephesinde de giderek çatışmanın keşkinleşeceğini gözler önüne sermiştir. Kitlesel başkaldırının yanısıra şehirlerde, işkencilere, polis şeflerine ve mit ajanlarına yönelik devrimci adalet eylemleride emekçilere moral aşılacaktır. Denetim altına alınmayan bütün bu eylemler hakim sınıfların siyasal bunalımını daha da artırmaktadır. "Milletin bölünmez bütünlüğü" üzerinde yükselen şovenist propagandalarda başkalarının yükselmesini engelleyememektedir.

En önemlisi de TC için en büyük tehlikeyi; çeşitli milliyetler-

den Türkiye poretaryasının öncü kurmayının Dersim, Erzincan, Elazığ, Bingöl ve Diyarbakır'da sürdürdüğü gerilla savaşının Karadeniz'de yayarak ikinci bir cephe açıp, savaşı boyutlandırarak sürdürmesidir.

Türkiye devriminin dinamikleri olan işçi sınıfı ve köylülerin yükselen mücadelesi, 70 yıllık Kemalist ideolojinin iflasını müjdelemektedir. Kitlelere empoze edilen askeri, Kemalist kültür yıkımıyla yüz tutmuştur. Yeminli konümüzün düşmanı ve her türlü ilerici demokratik, düşüncenin yasaklanması olan Kemalizm çatırdamaktadır. Her alanda Türk şovenizminin kılavuzu olan, azınlık uluslara, özel olarak Kürt usulu üzerinde soykırım politikası uygulayan, kürtler'i zorla Türk'leştirme olan Kemalizm artık her yönüyle dökülmektedir. TC'nin kuruluşundan beri resmi devlet ideolojisi olan Kemalizm özellikle de kürt ulusal başkaldırısının vardığı boyut karşısında iflas bayrağını çekmiştir. TC'nin başı T. Özal'ın "bölgesel kültürlerin daha geniş sosyo-kültürel etkinliğine izin verebiliriz" türlü açıklamaları bu gerçeğin utangaçca ifadesidir. Şoven Kemalist aydınların feryatları bu gerçeğin utangaçca ifadesidir. Şoven Kemalist aydınların feryatları boşuna değildir. Ali Sirmen'in "yetkisiz ve tabansız bir kişinin TC'nin özünü ilgidendiren bu konuda böylesine keyfi, maceracı bir tutumu benimsemesi, ülkemizin 1923'ten bu yana karşı karşıya bulunduğu en büyük tenlikedir" vb. gibi feryatlarda bu süreci engelleyemeyecektir. Kemalizmin çitirdadığı olgusu, o kadar netleşmiştir ki, hakim sınıflar 70 yıldır "birleştirici" bir misyon yükledikleri bu ideolojinin "günün sorunlarına yanıt vermekte

yetersiz kaldığını" açıklamak zorunda kalmışlardır. TC tarihi boyunca bir Cumhurbaşkanı ilk olarak "Türkleştirme tarihsel görevini yaptı. Kemalizm miadını doldurdu" diyerek bu sürecin kapanmasını resmi olarak istemektedir. Bu şu anlama gelir; bu güne kadar uygulanan politika artık iflas etmiştir. Yeni yeni politikalar üretip uygulamaya başlamak kendisini dayatmıştır. Bunun dışında bir anlam çıkarmak mümkün değildir. Gelişen aşamada koşullar hakim sınıfları, bir yandan başki ve terör estereyerek ulusal başkaldırı ve sosyal kurtuluş mücadelesini sindirmeye, öte yandan da devlet teröründen sonuç alınmadığı takdirde, gelişen mücadeleyi pasifize etmek için yeni arayışlara sokmuştur. Tartışmalı şekilde de olsa TC'nin başına çöreklenmiş olan Özal'ın uzun süreden beri içine girdikleri çıkmazdan geçici de olsa kurtulmak için arayışlar içinde bulunduğu biliniyor. 1987'den beri bu arayışların devam ettiği uşak basın tarafından yazılıp çizildi. Bütün bu arayışların esasını da kürt sorunu oluşturuyor. Bu arayış ekseninde ulusal başkaldırının ve öncü örgütünün boğazlanması için "kürtçenin serbest bırakılması, kürtçe müzik yapılması, kürtçe yayın yasağının kaldırılması, kürt dili ve tarihinin araştırılması için akedemik kürsüler kurulması" vb. gibi girişimlerin gündeme gelmesi ve akabindedeyürürlüğe sokulması sürpriz sayılmamalıdır. Her ne kadar Kemalist çevreler ve ANAP'ın "muhafazakâr" kanadı, geç kalmış "demokrat" Demirel'in DYP'si, uniter devletçi SHP ile Türk Nazisi Ecevit'in Şeflik partisi kürt sorununda "taviz" vermek istemiyorsa da bu süreci durdurmak kolay olmayacaktır. Şunu rahatlıkla söy-

leyebilirizki, bu süreç Özal'lı Özal'sız kesintiye uğrasada devam edecektir. Bu sürecin yürütmesi için hakim sınıflar, başta ABD, İngiltere, Fransa ve Almanya olmak üzere birçok batılı emperyalist devletlerle doğrudan ve dolaylı görüşmeler yaparak "siyasi reformlarına" destek olmalarını istemektedir. Bu "reformların" yapılacağına dairde batılı çevrelere teminat vermektedirler. "Ekonomik liberalleşmeyi önemli ölçüde başardık. Şimdi sıra siyasi liberalleşmeye geldi" denilerek bu çerçevede önemli destekler sağlanmıştır. "Çok sesli sivil toplum yaratılmasına yönelik reformlar" olarak değerlendirilen bu politikaların hayata geçirilmesi için reformist kürt, türk örgütleride devreye sokulmuş durumdadır. Bu görevi en iyi yapanlarda "SP" "TBKP" gibi karşı devrimci partilerdir. Doğu PERİNÇEK'in Kürtleri "savunma" sovları için TV'den verdiği vaazlar bu görevin layıkıyla yerine getirilmesinden başka bir şey değildir.

Türk hakim sınıflarını kürt sorununda köklü arayışlara iten nedenlerin başında PKK önderliğinde yürütülen ulusal mücadelenin boyutlanarak ulusal başkaldırıya dönüşmesinin yanısıra, TKP/ML'nin önderliğinde halk ordusu TIKKO'nun halkın zorunu adım adım örgütleyerek birkaç cepheye yacak kadar geliştirdiği, kendisine sınıf mücadelesini esas alan sosyal kurtuluş mücadelesi olduğu tartışılmayacak kadar açıktır. Esas amacında PKK, TKP/ML ve Dev-Sol gibi radikal dinamiklerin "devre dışı" bırakılması olduğu da bir o kadar tartışılmazdır. Ulusal mücadele ile sosyal kurtuluş mücadelesinin dayattığı zorunluluklarla birlikte, TC'nin uluslararası alanda taahhütte bulunduğu yü-

kümlülükleri de unutmamak gerekir. Son dönemde bir paket haline getirilmeye çalışılan "reformların" nedenlerinden biri de TC'nin AGİK Paris şartı vb. anlaşmalara koyduğu imzalar. Yine Körfez savaşıyla birlikte emperyalistlerle yapılan diplomatik temaslarda "eğer ABD ve batılı emperyalistler Irak'ta bağımsız bir Kürt devletinin kurulmasını engellerse, TC'ninde Türkiye sınırları içindeki Kürtlerin durumunda iyileştirmeler yapacağı" gibi pazarlıklar yapıldığıda, antenleri Çankaya köşküne dönük olan köşe yazarları tarafından açıklanmıştır. Talabani ile Barzani'nin temsilcisinin gittikçe sıklaşan Ankara ziyaretleri ve Özal'ın "kan dökmeden sorunu çözmeye" şeklinde açıklamaları gidisatın yönünü iyice belirginleştiriyor. Bu güne kadar yalanlanmayan bu pazarlıklar görevi Özal'a kuryelik olan yazarların PKK önderliği ile görüşmelerini sıklaştırması ile bu süreci daha da hızlandıracağına benziyor.

Türkiye'deki Kürt sorununun 1991 Temmuz'unda Cenevre'de yapılan AGİK' azınlıklar toplantısında ele alınması öncesi, hakim sınıfların "pazarlık masasında güçlü olmak" için yaptığı sahte "reformlar ve çeşitli otonomu Kürt örgütleriyle başlattıkları temaslara sıklaştırılacağı yetkililer tarafından da kabul edilmektedir. Keza ABD Dışişleri Bakanlığının 1991'in "insan hakları" yıllık raporunun Türkiye bölümünde Kürt sorununa önemli sayılabi-

lecek bir yer vermesi ve "Kürtlerin dilini kullanma ve geleneklerini uygulama" hakkından yoksun olmasını "sert" şekilde eleştirilmesi sonrasında Kürt sorununu, Türkiye ile ABD arasında diplomatik trafiğin sıklaşmasına neden olmuştur. ABD'nin son dönemde Kürt sorununa ilişkin özel ilgilerinin artmış olması ve yıllık "insan hakları" raporunda geniş bir yer vermeside TC'nin geleneksel politikasına "tehdit" olarak algılandı. Yukarıda sıraladığımız olguları dikate alarak, TC gerek AGİK çerçevesinde gerekse de ABD ve batılı emperyalistlerle yapılan ikili temaslarda, Kürt sorununun ayrıntılı olarak ele alındığı ve bu sorunda ABD ile tam bir görüş birliği içinde bulunduğu Kemalist çevrelere yansıtılarak, Kemalist çevreler rahatlatılmıştır. Özellikle ABD'nin bağımsız Kürt devletine "izin vermeyeceği"de vurgulanmıştır. ABD'den "Irak'ın toprak bütünlüğünün korunacağı ve bağımsız Kürt devletinin kurulmayacağı" teminatına karşılık, İncirlik, Erhaç, Batman vb., yerlerde bulunan askeri üslerin Körfez savaşında kullanılacağı şeklindeki karar, Irak'ta "demok-

rasinin kurulması" sahtekarlığına dayandırılarak başlatılacak muhtemel bir ikinci saldırıda tekrar kullanılacağıda açıktır.

Körfez savaşı bir kez daha göstermişti ki, Kürt sorunu TC'nin gerek ulusal gereksede uluslararası politikasının merkezine oturmuştur. Hem içeriye hem dışarıya karşı oluşturulan politikalarda artık bu olgu göz ardı edilemiyor. Tayin edilen tüm politikalar Kürt ekseninde yoğunlaşıyor. Çünkü Kürt sorunu TC'yi uluslararası alanda siyasi olarak tecrit olma "tehlikesi" ile karşı karşıya getirdiği gibi, yıllardır Kürtistan'da yürüttükleri kirli savaştan dolayı ekonomik buhranını da daha da artırmaktadır. Kürtlerin katli için harcanan 40 trilyon liranın bu ekonomik krize etkisi açıktır. Bundan dolayı Kürt sorunundan, içinde buldukları ekonomik ve siyasi krizden çıkma, en azından birznes manın basamağı olarak yararlanmak istemektedirler. Bunun için, ABD ve batılı emperyalistlerin denetimlerine almaya çalıştıkları petrolden uşak payı alma hevesleri artmaktadır. Körfez savaşıyla birlikte harabeye dönüşen Kuveyt ve Irak'taki yeni pazar alanlarında egemenlerin iştahını oldukça kabartmaktadır. Ortadoğuda yapılabilecek "yeni düzenlemeler" için olmadık manevralar yapılmaktadır. Körfez krizi ve Körfez savaşı süresince emperyalistlerin hibelerine dayalı "bir koyup

iki almak" hesaplarında tutmamış ve ekonomik krizin yükü hafifleyeceğine tam tersine artmıştır. TC, bundan dolayı, krizin esas yükünü emekçi halkımıza yüklemenin yanında, başka köklü çözümler bulmanın hesaplarında yapmaktadır. TC'nin kuruluşundan beri hakim sınıfların rüyalarını süsleyen Musul, Kerkük petrolünün ele geçirilmesi ve en azından belli miktarda pay alınması için çok yönlü pazarlıklar sürdürülmektedir. TC'nin 70 yıllık tarihi boyunca ilk olarak bir Kürt liderin resmen davet edilip pazarlıklar yapılmasının nedenlerinden biride Musul, Kerkük rüyasının gerçekleşmesi içindir. Bölgede "siyasi istikrarın sağlanması" adı altında, bir yandan Kürt ulusal mücadelesinin boğazlanması amaçlanırken öte yandanda TC'ye ekonomik olarak nefes aldirabilecek Musul-Kerkük petrolünün Türkiye'ye aktılması hedeflenmektedir. Kürdistan Yurtseverler Birliği önderi Talabani ve Irak Kürdistan Demokratik partisinin temsilcisinin sık sık Ankara'ya çağırılarak pazarlıklara girişmesi tamamen bu politikanın ürünüdür. Bu pazarlıkların siyasal yönünün esasında Türkiye Kürdistanında yükselen ulusal mücadelenin bastırılmasına yöneliktir. Ulusal mücadeleye önderlik eden PKK'nın, sınır ötesi imkanlardan mükemmel bir biçimde yararlandığı ve sınır ötesini tam bir geri cephe olarak kullandığıda biliniyor. Ulusal hareketin bu imkandan yoksun bırakılması tüm pazarlıkların ilk maddesini oluşturuyor. Talabani'nin ziyaretleri sonrası yaptığı açıklamalar ve PKK'nın sınırı kullanmasını engelleyecekleri şeklindeki garantisi ile PKK önderliğini otonomiye razı etme turları bu

durumu dahada netleştirmiştir. Bütün bu oyunlar oynanırken, sınır ötesi operasyonların tekrarlanarak sürmesi PKK'nın ikna edilmesi sürecini kısaltma çabalarıdır. Hem dışişleri Bakanlığının kaynakları hemde basının açıklamalarına göre, Talabani'nin TC'ye verdiği mesaj "Irak'ın parçalanmasına taraftar değiliz, bölgede istikrar istiyoruz. Türkiye'nin toprak bütünlüğü ve güvenliği için gerekirse PKK ile örgütlerin sınır ötesi etkinliklerine karşı birlikte mücadeleye hazırız" şeklindedir. Buna karşılık TC'ninde Irak'ın toprak bütünlüğünün korunması şartıyla, Irak'ta özerk Kürdistan fikrine sıcak bakacağı Talabani'ye bildirilmiştir. Bütün bu pazarlıklardan anlaşılacağı gibi reformist Kürt örgütleriyle, ABD ve TC'nin Kürt politikası bu temel noktada çakışmaktadır. Buda çeşitli çevrelerin "ABD bağımsız bir Kürt devleti kurdurtacak" türü yaklaşımlarında tamamen hayal mahsülü olduğunu göstermektedir. Yinede yapılan pazarlıkların bunlarla sınırlı olduğunu sanmakta yanılıcıdır.

TC'nin kapalı kapılar ardında oluşturduğu Kürt sorununa "aşamalı olarak çözüm" politasının gereği olarak, gelecekte Irak'taki Kürtlerde kapsayacak şekilde "federasyon tipi çözüm"ünde görüşüldüğünü ihtimal dışı tutmamak gerek. En azından TC'nin garantörlüğü altında bazı düzenlemelerin yapılması ve bununla birlikte Musul-Kerkük hayalinin kısmende olsa gerçekleşmesi gibi pazarlıkların olduğu olanak dışı değildir. Hiç şüphe yok ki bütün bu gelişmeler ABD ve batılı emperyalistlerin bilgisi dahilinde olmaktadır. Batılı emperyalistlerin sözcülerinin, Özal'ın Kürt sorunundaki

"atak politikasını" hararetle desteklemeleri bunu göstermektedir. ABD emperyalizminin son hazırladığı "Kürt raporu"da bu düşüncemizi pekiştirmektedir.

Söz konusu raporda, "Türkiye Kürtlerinin PKK gibi Marksist kökenli bir örgüte destek vermelerinde, askerlerin baskısına maruz kalmaları, yoksul ve siyasi açıdan güçsüz, entellektüel açıdan geri olmalarıda rol oynuyor. Eğer Güneydoğu Anadoluyu kalkındırma-yaya yönelik mevcut projeler başarıya ulaşır ve bölgede refah artarsa PKK'ya verilen destek ciddi biçimde azalacaktır." (ABD'nin Kürt raporundan) Hakim sınıfların bir paket olarak yürürlüğe koymaya çalıştıkları politikalar tamamen ABD'nin hazırladığı bu raporun içeriğine uygundur.

Bütün bu gelişmelerin ABD emperyalistlerinin bilgisi dışında geliştiği propagandası geliştirilerek destek aranmaktadır. Körfez savaşıyla birlikte genel olarak anti-emperyalizmin, özel olarak anti-Amerikan bilincin Ortadoğuda dalgalanmasından dolayı böyle bir hava yaratılmaktadır. Bunun gerçek olgulardan uzak olduğunu yukarda belirtmiştik. Tersine "yeni" politikaların tamamen ABD ve batılı emperyalistlerin güdümünde gündeme geldiğide belirtmiştik. Emperyalizmin desteği olmaksızın Cumhurbaşkanlığı dahi tartışmalı olan bir kişinin Türk Devleti için "köktençi" sayılabilecek politikaları üretip hayata geçirmeye çalışması mümkün değildir. Emperyalizme olan sadıklığını Körfez savaşında bir kez daha kanıtlayan ve bölgede İsrail'den sonramperyalizmin gözdesi, TC'nin başı olan T.Özal'ın Türkiye ve bölgede emperyalist çıkarları korumakta alter-

natifsizdir. Dışardan emperyalist destek, içden de komprador sermaye ve feodal güçlerin desteğini alan Özal ve kliği, hiç bir sınır tanımaksızın işlemlerini gerçekleştirmektedir. Parlementoyu, bakanlar kurulunu, Başbakanı bir kenara bırakması ve zaman zaman devlet yönetiminde esas güç olan Milli Güvenlik Kurulu'na bile kafa tutma girişimlerinde bulunması bu desteğin ürünüdür. Özal'ın "yeniden yapılanma" olarak adlandırdığı - emperyalistlerin formüle ettiği - politikalarına ayak uyduramayanlar tek tek dışalanmakta yada susturulmaktadır. Bu nedenle ikisi milli savunma ikisi dışişleri bakımı olmak üzere 4 bakanı görevinden uzaklaştırılması ve TC tarihinde pek görülmemiş genel kurmay başkanının çalıştırılmayarak istifa ettirilmesi çarpıcı örneklerdir. Özal'ın sınırsız bir gerici desteğe (emperyalizm ve uşaklarının) sahip olmaksızın bunları yapabildiğini düşünmek tamamen gerçeklerden kopmaktır.

TC'nin Avrupa ile bütünleşme sevdasının önündeki en önemli iki engel Kürt sorunu ve Kıbrıs sorunudur. Başta Avrupa demokratik kamuoyu olmak üzere, Avrupa devletlerinin büyük bir bölümü bu iki sorunda TC'nin taviz vermemesi halinde Türkiye'nin Ortak Pazara alınmayacağını yüksek sesle dile getirmektedirler. Filistin sorununu sollayarak neredeyse Orta-Doğu'nun en önemli sorunu haline gelen Kürt sorunu TC'ye yönelik uluslararası baskılar giderek artmaktadır. Sınır ötesi operasyonları kınayan Almanya'nın, Orta-Doğu'da kendi çıkarlarına uygun kısmen bağımsız bir politika belirleme çabaları ve Belçika parlamentosunun oybirliğiyle aldığı "Türkiye'de yaşayan Kürtlere

'kültürel özerklik' tanınmadığı takdirde Belçika'nın Türkiye'nin ortak pazar üyeliğine karşı çıkması" kararı bir bütün olarak batılı çevrelerin genel eğilimini yansıtmaktadır. Keza Kıbrıs sorununda da takınılan tutum nitelik olarak bundan farklı değildir. Bu durumu dikkate alan hakim sınıflar, "yeniden yapılanma" politikası çerçevesinde bu sorunlara "çözüm" aramaktadırlar. En azından Avrupalı emperyalistleri memnun edecek şekilde "bazı düzenlemeler" yapılması gerektiği siyasi iktidar tarafından dile getirilmektedir. Ancak konu, Kemalist bir geleneğe sahip olan ve bu iki sorunda ırkçı şoven davranan Türk ordusuna "neşter" vurulmadan yapılmasının güçlüğü gününde bilincindedirler. TC tarihi boyunca ordunun benimsemiği hiçbir yapılanma hayat hakkı bulamamıştır. Bu bilinçten hareket eden hakim sınıflar orduya "neşter" vurmaya hazırlanmaktadır. Çünkü Körfez savaşında olduğu gibi, Türk ordusu "siyasi irade"ye her zaman boyun eğmemektedir. Ordunun milli savunma Bakanlığına bağlanması bu ihtiyaçtan ve ulusal mücadele ile sosyal kurtuluş mücadelesi karşısında düştüğü aczin, profesyonel ordu ihtiyacını dayatmasından doğmaktadır. Yine siyasi iktidarın "siyasi iradenin" askeri iradenin üzerine çıkarılması için girişimlerin 1991'de yapılacağına dair ABD emperyalizmine güvence verdiği de 17 Şubat tarihli gazetelerin tümünde haber olarak yer aldı. Ordunun "basına açılması" ve Genel Kurmay Başkanı'nın "ordunun modernize edilecek küçültülebileceği vb. açıklamaları da basında çıkan bu haberleri doğrulamaktadır. Türk ordusunun her yönüyle ABD emperyalizmine bağımlılığı dikkate alınır

artık beş para etmez Kemalist gelenekçilik yüzünden siyasi iktidara uzun süre karşı duracağını sanmak yanıltıcı olur. Yine göbekten Pentagon'a bağlı olan Türk ordusunun beyaz sarayın tüm gücüyle desteklediği Özal kliğine karşı, ABD'ye rağmen bir harekete geçeceği ihtimali de yok gibidir. Ayrıca da böyle bir hareket için koşullarda müsait değildir. Emperyalizme ve faşizme karşı yükselen halk muhalefetini sindirmek için ordunun elinde zaten her türlü imkan mevcuttur. Ayrıca ulusal mücadele ile sosyal kurtuluş mücadelesinin gerilla savaşını sürdürdüğü alanlarda Askerî Faşist Cunta döneminde kullanılan yetkilerin tümü yürürlükte.

Bir askeri darbenin olacağı varsayılsa bile gerilla savaşının sürdürdüğü alanlarda nitelik olarak bir değişiklik olmayacaktır. Kontr-Gerilla ve 12 Eylül generallerini etrafında toplayan Özal kliği, bunlar vasıtasıyla da önemli ölçüde ordunun nabzını elinde tutmaktadır. Özal zaman zaman ustaca sayılabilecek manevralarla, Körfez krizinde olduğu gibi, geri çekilmeyi, tamamen Kontr-Gerilla generallerinin önerileriyle tepkileri azaltmasında iyi becermektedir.

Kısaca yukarıya aktardığımız olgulardan dolayı hakim sınıflar Kürt sorununu siyasal gündemin başına alarak sahte reformlarla ortamı yumuşatmaya çalışmaktadırlar. 70 yıldır Kürtlerin varlığını dahi kabul etmeyen egemen ideoloji, ulusal mücadele ve sosyal kurtuluş mücadelesi ile uluslararası koşulların dayatması sonucu, resmi ideolojiyi bir kenara bırakarak, Kürtlerin varlığını kabul etmek zorunda kalmıştır. Düne ka-

dar "dağ Türkleri" olarak görülen Kürtler, Körfez savaşının bulanıklaştırdığı "yeni dünya düzeni"nin yerleştirilmeye çalışıldığı bir ortamda birden "yirmi milyon Kürt" oluverdiler. Bir yandan 70 yıldır dünya halkları nezdinde benliklerinde taşıdıkları utançtan kurtulmaya çalışırken, öte yandan giderek yükselen Kürt ulusal mücadelesinin sahte reformlarla geriletmesi amaçlanmaktadır. Bu reformların sahte olduğu ve geleneksel ırkçı Kemalist politikanın devamı olan, Kürtlerin tarihi ve kültürünün çarpıtılması politikası devam etmektedir. Egemen sınıfların Kürt "reformu"nda ne kadar samimiyetsiz olduğu, Newroz bayramına yaklaşımında da açığa çıkmıştır. Kürtler için başkaldırı ve kavganın simgesi olan Newroz Bayramını bir çırpıda, Ergenekon efsanesi ile birlikte "yeni Türk günü" olarak ortaya çıkarıldığı gibi, ırkçı teoriler piyasaya sürüldü. Her türlü devlet terörü ile engellenemeyen Newroz kutlamalarının içeriğini çarpıtarak yasallaştırma yoluna gidilmektedir. Ancak bu tür ırkçı politikalar artık para etmiyor. Kürt emekçilerinin sahip olduğu bilinç düzeyi bu tür ırkçı politikaların hayat bulmasının önüne önemli setler çekmiştir. Kürt emekçilerinin "Newroz bayramıyla ilgili düzenlenecek konferanslarda bozkurt hikayelerine kimse inanmaz ve asıl şenlik o zaman başlar" vb. açıklamaları bu gerçeği tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermektedir. Kürtler belki de tarihinin en uygun fırsatını yakalamış durumdadır. Bu tarihi fırsatın ne statükocu emperyalist çözümlerle, ne Kürt burjuvazisinin Türk hakim sınıflarıyla anlaşarak "çözmesine", ne de rüzgâra göğüs geremiyerek yalpalayan küçük

burjuva milliyetçi önderliğin yalnızca bağımsızlığı hedefleyen bakiş açıları ile kaçırılmasına kolay kolay izin vermeyeceklerdir.

Sınırlı kültürel özerklikle ulusal mücadelenin girdiği bu süreç tersine çevrilmeye çalışılırken, Türkiye genelinde yeni bir "demokrasiçilik" oyunu sergilenmektedir. Hakim sınıfların "geri cephe" olarak gördükleri Kürdistan dışı topraklarda bu "cepheyi dahada sağlamlaştırmak için, bu alanda da reformlar" yapma ihtiyacı duymuştur. Çünkü çeşitli milliyetlerden Türkiye proletaryası Kürdistan cephesinde yıllardır sürdürdüğü gerilla savaşını Karadenize de yayarak ikinci bir cephe daha açmıştır. Bunun içindir ki hakim sınıflar başta işçi sınıfı olmak üzere, emekçi halkın yükselen bağımsızlık, halk demokrasisi ve sosyalizm mücadelesinin önüne yeni bentler çekilmesi ihtiyacını duymaktadırlar. Çeşitli kültürel haklarla ulusal mücadelenin radikal yönü törpülenmeye çalışılırken, TCK'nın 141, 142. ve 163. maddelerinin kaldırılmasıyla da bu alanda radikal mücadeleyi omuzlayan yapılanmaların etkisizleştirilerek düzen sınırları içine çekilmeye çalışılmaktadır. TBKP'den devşirme "SBP ve "SP gibi sosyalist maskeli düzen partilerine geniş donaklar sağlanarak devrimci potansiyelin bu tür potalarda eritilmesi hedeflenmektedir. Bunun yanında devlet terörü vb yasalarla düzen sınırları içine çekilemeyen devrimci-demokratik dinamiklerin amansız bir devlet terörüyle imhası planlanmaktadır. Son devlet terörü yasası özellikle silahlı mücadele yürüten yapılanmaları hedeflediği ve tamamen bunlara yönelik olduğu "yetkililerce" açıklanmıştır. Silahlı faaliyet içinde yakaalan komü-

nist ve devrimcilerin cezalarının iki-üç katına çıkartılması, gözaltı süresinin uzatılması, Avukat hakkının sınırlanması, Eskişehir "en" özel tip cezaevi tabutluklarında ölüme terkedileceği gibi tehditlerle kitlelerin silahlı mücadele yürüten yapılanmaların etrafında toplanması engellenmeye çalışılmaktadır. Son dönemde Kürdistan'da gösteri yapan silahsız, savunmasız Kürtlere kurşun yağdırılması, onlarca Kürt İntifadacısının katledilmesi, İstanbul ve Ankara'da onlarca devrimcinin kurşuna dizilmesi, onlarcasının işkencelerde katledilmesi, "dur ihtarına uymadı" ve "yer göstermeye giderken kaçmaya çalıştı" diye devrimcilerin kurşunlanması vb. saldırılar devlet terörü yasasıyla meşrulaştırılmak istenmektedir. Daha doğrusu fiilen uygulanan politikaya resmiyet kazandırılmıştır. Yıllardır Kürdistan'da gerilla savaşı yürüten TKP/ML ve PKK gerillalarına ve sempatizanlarına karşı uygulanan dağbaşı, sokak ortası infazları genelleştirilmiştir.

Radikal devrimci dinamikleri düzen sınırları içine taşımak, kontrol altına alınmayan devrimci dinamiklerin özel tim, Mit, polis, Kontr-Gerilla, ordu vb. savaş araçlarının estireceği devlet terörüyle etkisiz hale getirmenin aracı olan Devlet Terörü yasası denilebilirki, esas olarak, yıllardır kırlarda gerilla savaşı yürüten PKK, TKP/ML ve şehirlerde devrimci adalet eylemlerini yaygınlaştıran TKP/ML ve Dev-Sol vb. örgütleri hedeflemektedir. Bu politikanın tamamlayıcısı olarakta, reformist kesimlere tanınacak geniş olanaklarla kitlelerin reformist-parlamentarist akımların potasında eritilmesi, kontrol altına alınması ve radikal devrimci güçlerin yalnızlaştırılıp

bir kaşık suda boğdurulması hedeflenmektedir.

Seçim sonrası olası hükümet değişimlikleri bu politikaların değişmesine neden olmayacaktır. Çünkü bu politikalar ABD ve batılı emperyalistlerin onayı alınarak hazırlanmıştır. Onun için, Özal'ı veya Özal'sız da olsa bütün düzen partilerinin üzerinde mutabakata vardığı devlet politikası bir takım ufak-tefek değişikliklerde uğrasa esas olarak uygulanacaktır. TV'de yapılan açık oturumda, faşist, karşı-devrimci partilerin liderleri, "önce eşkiyayı temizleyelim, ondan sonra bir şey yapılması gerekiyorsa yapalım" diyerek seçim sonrasında uygulamayı düşündükleri politikalarda hemfikir olduklarını açıkladılar bile.

TC'nin yeniden biçimlendirerek uygulamaya çalıştığı bu politikaların başarısı, yaşama geçirilip geçirilemeyeceği tamamen ulusal mücadele ve sosyal kurtuluş mücadelesi ile devrimci halk muhalefeti-nin izleyeceği mücadele yöntemlerine bağlıdır. Burada belirleyici etken başta ML'ler olmak üzere devrimcilerin oluşturacağı ve hayata geçireceği alternatif politikalarlardır. Hakim sınıfların "halkın ağzına bir parmak bal çalarak onun öfkesini yatıştırmak ve bütün arı kovanlarını kurtarmak" amacını taşıyan bu politikalarına karşı kendimizi silahlandırmak ve rotamızdan şaşmayarak dahada ihtilalci bir şekilde ilerlemek büyük bir önem arz ediyor. Özellikle ulusal mücadelenin bastırılması için düşünülen "kültürel özerklik" gibi statükocu oyanlara gelmek ve

bu amaçla yapılan pazarlıkların Kürt emekçilerini bağlamayacağını kitlelere açıklamak, bu yönlü propaganda ve ajitasyona hız vermek, bu aşamada büyük önem taşıyor. Geçmişte Koçkiri, Ağrı, Sason, Dersim vb. gibi yerlerde oluk oluk Kürt kanı akıtan Türk egemen sınıflarının Kürt dostu olamayacakları ve yeni politikalarının da Kürt ulusuna asimilasyon ve katliamdan başka bir şey getiremeyeceği, bağımsızlık ve kurtuluşlarının ancak sınıf kardeşleri olan emekçi Türk halkı ile ortak mücadelesinden geçtiğinin propagandasına hız verilmelidir. Daha dün Halepçe'deki soykırımın suç ortaklığını yapanlar birdenbire Kürt dostu olamaz. Şırnak'ta, İdil'de, Dargeçit'de, Diyarbakır'da Kürt kadın ve çocuklarının üzerine kurşun yağdıranlar Kürt dostu olamaz.

Kürt küçük burjuva reformistlerinin emperyalist statükonun korunması için girdikleri pazarlıkların Kürt halkını bağlamayacağı ve Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkına ve bu hakkı ne yönde kullanacaklarına kendilerinin karar vermesi kitlelerin bilincine çıkarılmalıdır. Reformist Kürt örgütlerinin ulusal mücadeleye önderlik eden örgütü kendi rotasına çekmesine izin verilmemelidir. Bu örgütün bu yönlü girişimlerinin tehlikesini kavramak ve uyarıcı görevimizi yerine getirmek ertelenemez bir görevdir. "Şimdilik en iyi çözüm budur" diyerek Kürt ulusuna "otonomi'yi dayatmak hiç kimsenin hakkı değildir. Tasvip edilmesi imkansız hatalarına rağmen, yıllardır ulusal mücadeleyi radikal çizgide sürdürmeyi başaran bu ör-

gütün rotayı "özerkliğe" çevirmesi durumunda bunun Kürt ulusal mücadelesini sekteye uğratacağı gün gibi açıktır. Bu örgütün önderliğinin son dönemde TC'nin "yetkili"leri ile başlattıkları diplomasi yapma hevesleri ve buna karşı gelişebilecek tepkileri önlemek için, kendi içinde başlattığı tasfiye hareketi, TC. ve Kürt reformist akımlarına cesaret vermektedir. Bütün bunların tamda emperyalistlerin onayı ile TC'nin başlattığı bu ikna saldırılarının sınır ötesi hareketi başlattığı bir döneme denk gelmesi tesadüfi değildir.

Türk ordusunun sınır ötesi hareketle Kürt halkının üzerine napalm bombaları yağdırdığı günlerde Ankara'da pazarlıklar sürdüren Talabani basına yaptığı açıklamalarda, "Özal'ın Kürt meselesini demokratik yollardan mutlaka çözeceğiz" demecinin "tarihi bir açıklama olduğunu" açıkladı.

PKK buna hazır mı sorusuna Bay Talabani, "bunu yapacaklarını umut ediyorum" karşılığını veriyor. Talabani devamla, "Abdullah Öcalan'a iki hafta önce bir mektup gönderdiğini" ve "PKK'yı silahlarını bırakmaya çağırdığını" keyifle açıklıyordu. Devamla "ancak henüz bir cevap alamadım, yarın veya ertesi gün yine ortak arkadaşlar aracılığıyla mesajlar göndererek, Türk hükümetiyle diyalog yollarını araması için, ikna etmeye çalışacağımı, Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın, Kürt meselesiyle ilgili açıklamaları beni son derece memnun etmiştir. Bu tarihi bir açıklamadır. Türkiye'nin çıkarlarına, toprak bütünlüğüne ve birliğine

hizmet edecek bir açıklamadır" diyen Talabani sözlerini söyle bitiriyor. "Sayın Özal'ın Türkiye'nin karşı karşıya olduğu sorunları barışçı yoldan çözme konusundaki akılcı politikası, yeni dünya düzeninin ruhunu yansıtmaktadır".

Yine Abdullah Öcalan'ın kardeşi Osman Öcalan 21 Ekim 1991 tarihli Milliyet gazetesindeki demecinde; "Eğer Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı Turgut Özal düşünce ve sözlerinde samimiyse makul çözümlerden biz kaçmayız. Biz sorunların siyasal açıdan çözülmesinden yanayız" diye buyuyor. Durum o kadar açık ki hiçbir yoruma yer bırakmıyor.

TC'nin kuruluşundan beri hakim sınıfların rüyalarını süsleyen Musul, Kerkük petrollerinin ele geçirilmesi ve en azından belli miktarda pay alınması için çok yönlü pazarlıklar sürdürülmektedir. TC'nin 70 yıllık tarihi boyunca ilk olarak bir Kürt liderin resmen davet edilip pazarlıklar yapılmasının nedenlerinden biride Musul, Kerkük rüyasının gerçekleşmesi içindir. Bölgede "siyasi istikrarın sağlanması" adı altında, bir yandan Kürt ulusal mücadelesinin boğazlanması amaçlanırken öte yandanda TC'ye ekonomik olarak nefes aldirabilecek Musul-Kerkük petrollerinin Türkiye'ye akıtılması hedeflenmektedir. Kürdistan Yurtseverler Birliği önderi Talabani ve Irak Kürdistan Demokratik partisinin temsilcisinin sık sık Ankara'ya çağırılarak pazarlıklara girişilmesi tamamen bu politikanın ürünüdür. Bu pazarlıkların siyasal yönünün esasında Kürdistanında yükselen

ulusal mücadelenin bastırılmasına yöneliktir. Ulusal mücadeleye önderlik eden PKK'nın, sınır ötesi imkanlardan mükemmel bir biçimde yararlandığı ve sınır ötesini tam bir geri cephe olarak kullandığıda biliniyor. Ulusal hareketin bu imkandan yoksun bırakılması tüm pazarlıkların ilk maddesini oluşturuyor. Talabani'nin ziyaretleri sonrası yaptığı açıklamalar ve PKK'nın sınırı kullanmasını engelleyecekleri şeklindeki garantisi ile PKK önderliğini otonomiye razı etme turları bu durumu dahada netleştirmiştir. Bütün bu oyunlar oynanırken, sınır ötesi operasyonların tekrarlanarak sürmesi PKK'nın ikna edilmesi sürecini kısaltma çabalarıdır. Hem dışişleri bakanlığının kaynakları hemde basının açıklamalarına göre, Talabani'nin TC'ye verdiği mesaj "Irak'ın parçalanmasına taraftar değiliz, bölgede istikrar istiyoruz. Türkiye'nin toprak bütünlüğü ve güvenliği için gerekirse PKK ile örgütlerin sınır ötesi etkinliklerine karşı birlikte mücadeleye hazırız" şeklindedir. Buna karşılık TC'nin de Irak'ın toprak bütünlüğünün korunması şartıyla, Irak'ta özerk Kürdistan fikrine sıcak bakacağı Talabani'ye bildirilmiştir. Bütün bu pazarlıklardan anlaşılacağı gibi reformist Kürt örgütleriyle, ABD ve TC'nin Kürt politikası bu temel noktada çakışmaktadır. Buda çeşitli çevrelerin "ABD bağımsız bir Kürt devleti kurdurtacak" türü yaklaşımlarında tamamen hayal mahsülü olduğunu göstermektedir. Yenede yapılan pazarlıkların bunlarla sınırlı olduğunu sanmakta yanıltıcıdır.

ML TAVIR NE OLMALIDIR?

ML'ler herşeyden önce Kürt ulusu üzerinde oynanan emperya-

list patentli "kültürel özerklik" vb. oyunlara karşı çıkmalı ve ulusların kendi kaderini tayin hakkının koşulsuz olarak tanınması için dayatıcı olmalıdır. Başta B. E. olmak üzere faşist Kemalist ırkçıların şahlandırmaya çalıştıkları Türk milliyetçiliğinin burnu sürtülerek, başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi halkın ulusal mücadele ile dayanışma içinde olması sağlanmalıdır. Kürdistan'da yapılan "sınır ötesi operasyonlara", katliamlara anında sert tepki gösterilmelidir. Unutmamalı ki ML'lerin önünde Türk milliyetçiliğini yıkmak, işçileri, köylüleri burjuva milliyetçiliğinin her türlü kalıntılarından temizlemek görevi vardır. Her türden milliyetçiliğin, şovenizmin panzehiri olan proleter enternasyonalist dayanışma ruhu yükseltilmelidir. Kürt ulusunu asimile ve imha ile görevli Türk ordusunun Kürdistan'dan çekilmesi, yıllardır itiyetle-mit'iyetle, özel timiyle, kontr-gerillasıyla Kürt ulusunu devlet terörü ile "hizaya" getirmeye çalışan "olağanüstü hal valiliğinin" kaldırılması için mücadele yükseltilmelidir. SS Kararnamelerinin iptali, Kürdü Kürde kurdırmanın aracı olan köy koruculuğunun kaldırılması için mücadele edilmelidir. Kürt dili ve kültürü üzerindeki şovenist baskılar teşhir edilmeli ve tüm uluslara tam hak eşitliği temelinde savaşım yürütülmelidir. Kısaca sıraladığımız bu görevler yerine getirilmediği takdirde ulusal mücadeleye kayda değer bir katkı yapılamayacağı gibi çeşitli milliyetlerden emekçiler arasındada güvensizliğin gelişmesine zemin hazırlayacaktır. Doğal olarak böyle bir güvensizlik Türk şovenizmini ve Kürt milliyetçiliğinin güçlenmesine hizmet edecektir. Ulusal düşmanlıklara karşı çeşitli milliyetlerden

proletaryanın enternasyonalist bayrağı yükseltilmelidir. Elbette bu destek sınırsız bir destek değildir. Bizim ulusal harekete desteği-miz, Ulusal Sömürge Sorunu, sf. 22).
vuran bu ilerciyondür. Bu gün Kürdistan'da PKK şahsında somutlaşan bir ulusal hareket vardır. Bu hareket emperyalizme darbe vurmaktadır. Her ne kadar emperyalizme karşı tutarlı değil ve ilişkilerine pragmatizm hakimsede hareketin esas yönünün emperyalizme darbe vurduğu bir gerçektir.

Şunu da belirtelim ki, devrimin yapıldığı çok uluslu devletlerin mücadele tarihine bakılırsa, bu ülkelerde emekçilerin ezenlere karşı mücadelesinin istisnasız hep ulusal temelde başladığı ve giderek sınıf savaşına evrilerek ortak sınıf örgütü olan KP'lerde birleştiği görülecektir.

Stalin bu durumu şöyle açıklar; "Ezilen ulusun dört bir yandan sıkıştırılan burjuvazisi, elbette harekete geçer. 'Kendi halkı'na başvurur ve kendi sorununu tüm halkın sorunuymuş gibi göstererek, avaz avaz 'vatan'ı yardıma çağırır. Kendi 'yurttaş'ları arasından, kendisi için.... 'vatan' yararına bir ordu toplar. Ve 'halk', çağrılara her zaman kayıtsız kalmaz, onun bayrağı yöresinde toplanır: Yukardan gelen baskı onu da ezer ve onda da hoşnutsuzluk uyandırır.

"Ulusal hareket, işte böyle başlar".

"Ulusal hareketin gücü, ulusun geniş katmanlarının, proletarya ile köylülüğün, bu harekete katılma derecesine bağlıdır".

"Proletaryanın burjuva milliyetçiliği bayrağı altında saflara girip girmeyeceği, sınıf çelişkilerinin

gelişme, proletaryanın bilinç ve örgütlenme derecesine bağlıdır.

(Stalin, Marksizm ve Ulusal Sorun ve Sömürge Sorunu, sf. 22).

Stalin yoldaş Ulusal hareketlerin biçim ve karakterlerini açıkladıktan sonra devamla, "Bu söylenenlerden, açıkça, yükselen kapitalizm koşullarındaki ulusal savaşımın, burjuva sınıfların kendi aralarındaki bir savaşım olduğu sonucu çıkar. Bazen, burjuvazi, proletaryayı da ulusal hareket içine sürüklemeye başarısını gösterir, ve o zaman ulusal savaşım, görünüşte, ama ancak görünüşte, bir 'genel halk hareketi' niteliğini kazanır. Özünde, ulusal savaşım, her zaman burjuva nitelikte, yalnızca burjuvazi için yararlı ve istenir olarak kalır.

"Ama bundan, proletaryanın, milliyetlerin ezilmesi siyasetine karşı savaşmaması gerektiği sonucu çıkmaz." (age., sh., 23-24).

"Ancak sınıf bilinçli proletarya hangi milliyetten olursa olsun, burjuva milliyetçiliğinin bayrağı altında yer almayacaktır. Çünkü, bilinçli proletaryanın denenmiş olan kendi bayrağı vardır. Ve onun, burjuvazinin bayrağı altında safa girmesinin gereği olmaz" (Stalin).

Stalin yoldaştan uzunca alıntılar yaparken, ML ustaların ulusal harekete ilişkin bakış açısını yansıtmaya çalıştı.

Bu günkü süreçte yaşanan olgular, Türk hakim sınıflarının kürt sorununa şovenist yaklaşımında, kürt küçük burjuva reformistlerinin milliyetçi "çözüm"lerinde,

çözüm olmadığını göstermiştir. Çünkü; bizim gibi ülkelerde, kırdan kente, iktidarın parça parça alınarak, kızıl siyasi iktidarların kurulması olan Halk Savaşı olmadan devrim yapmak mümkün değildir. Gerilla savaşı halk savaşının ilk aşaması olmakla birlikte, halk savaşının kendisi değildir. Gerilla savaşını, mücadelesini yalnızca bağımsızlık hedefi ile sınırlayan milliyetçi bir örgütte verebilir. Ancak, Halk Savaşı, hedefi demokratik devrim ve sosyalizm olan proletaryanın öncü örgütü olan KP önderliğinde verilir. Ülkemizde bunu yapacak tek güçte, İbrahim KAYPAKKAYA'nın çizdiği kızıl güzergahta yürüyen proletarya hareketidir. Bunun içindir ki, proletarya hareketinin gerilla savaşını sürdürdüğü alanlarda, hiç bir milliyetçi akım ve hareket kök salarak alternatif bir güç durumuna gelememektedir. Yaşanan bu tecrübelerden dersler çıkararak, gerilla savaşını yeni yeni alanlara yayarak ML programı hayata uygulamak ve çeşitli milliyetlerden emekçi halkımızı kendi partisinde örgütlemeye mücadelesine hız vermeyi gerektiriyor.

Çeşitli milliyetlerden emekçi halkımızın kesin kurtuluşu proletarya partisini izlemekle olur. Her fırsattan yararlanarak birleşmek, dünyamızın emperyalist sistemden kurtuluşunu yakınlaştırır, halkların kaynaşp, ortak mücadele yürütmesine hizmet eder. Hepsinden de önemlisi kürt emekçilerinin kendi kaderini ne yönde tayin edeceğine kendisinin karar vererek o doğrultuda mücadeleye atılmasıdır.

1917 Sosyalist Ekim Devrimi ve Başkan Mao Zedung Yoldaş'ın Kızıl Öğretileri, Tüm Dünya Proletaryası ve Ezilenlerin Gerçek Kurtuluş Yolunu Aydınlatıyor!

Proletaryanın kendiliğinden bir sınıf olmaktan çıkarak, kendisi için bir sınıf haline gelerek tarihte ilk defa bir proletarya devletine sahip olduğu, 1917 Sosyalist Ekim Devrimi ile birlikte, daha yoğun ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerinin yaşandığı emperyalizm ve proleter devrimler çağına geçilmiştir.

Başkan Mao Zedung'u ölümünün 15. yıldönümünde komünist bir saygıyla anarken, O'nun Marksizm-Leninizm hazinesine yapmış olduğu nitelik katkılarının ne kadar canlı, yaşayan, bilimsel bir öze sahip olduğu Rus sosyal-emperyalizmdeki ve diğer modern revizyonist ülkelerdeki son gelişmelerle bir kez daha inkâra yer bırakmayacak bir şekilde ispatlanmıştır.

Proletaryanın kendiliğinden bir sınıf olmaktan çıkarak, kendisi için bir sınıf haline gelerek tarihte ilk defa bir proletarya devletine sahip olduğu, 1917 Sosyalist Ekim Devrimi ile birlikte, daha yoğun ulusal ve sosyal kurtuluş mücadelelerinin yaşandığı emperyalizm ve proleter devrimler çağına geçilmiştir. Bu sene, 74. yılına girdiğimiz 1917 Sosyalist Ekim Devrimi, gerçekleştiği tarihten itibaren dünya proletaryası ve ezilen halkların nihai kurtuluşlarının ideolojik ilham kaynağı olmuş ve tüm dünyada devrim fırsatları eşmiştir. Emperyalizm çağının Marksizmi haline gelen Leninizm, karanlıkta dünya ezilenlerinin yolunu gösteren Kızıl bir Kutup yıldızı olarak ortaya çıkmıştır. Sosyalist Ekim Devrimi ile birlikte dünya iki büyük kampa; sosyalist kamp ile kapitalist kampa bölünmüştür. Lenin yoldaşın ölümünden sonra da Ekim Devriminin sosyalist kazanımları, Stalin yoldaş tarafından

büyük bir ideolojik azim ve kararlılıkla, sosyalist inşaadaki başarılarıyla sürdürülmüştür.

Sosyalist Ekim Devrimini kendisine klavuz olarak alan ve Marksizmi-Leninizmi, yapmış olduğu nitelik katkılarıyla birlikte Çin özgüllüne yaratıcı bir tarzda uygulayan komünist başkan Mao Zedung'un kumandasındaki Çin Komünist Partisi önderliğinde gerçekleşen devrim ile 1 Ekim 1949 tarihinde ilan edilen Çin Halk Cumhuriyetinin kuruluşuyla beraber, dünya emperyalist zincirinden güçlü bir halka daha koptu. Çin Demokratik Devrimi; başkan Mao'nun Marksizm-Leninizmin üç bileşeni olan felsefe, ekonomi politik ve bilimsel sosyalizm alanlarında evrensel olarak yapmış olduğu nitelik katkıların, Çin'in somut koşullarına dönüştürücü tarzda uygulanmasıyla bir gerçeklik haline gelmiştir.

Başkan Mao, Felsefe alanında Marksist bir bakış açısıyla derin araştırmalar, analizler ve sentezler yaparak Marksist Bilgi Teorisini özlü bir şekilde formüle etmiş, doğada ve toplumda evrensel olarak zıtların birliği ve mücadelesinin, diyalektiğin temel yasası olduğunu doğru bir şekilde tespit etmiştir. Bu temel yasanın doğada olduğu gibi, toplumdaki bütün gelişmelere de damgasını vurduğunu,

dolayısıyla, sosyalist toplumun'da sınıflı bir toplum olduğunu ve proletarya diktatörlüğü altında da iki yol, iki çizgi yani sosyalist yol ile kapitalist yol, proletarya ile burjuvazi arasındaki mücadelenin ideolojik planda kıyasıya sürdüğünü bütün bilimselliği ile ortaya sermiştir. Başkan Mao, bu bilimsel silahla, Uluslararası Komünist Hareket (UKH) içerisinde ve özellikle Sovyetler Birliği'nde Stalin yoldaşın ölümünden bir süre sonra SBKP'ni ve sosyalist devlet aygıtını gaspeden Kruşçev-Brejnev modern revizyonizmine, Titocu revizyonizme, Troçkizme ve diğer her türden revizyonist ve oportünist anlayışlara karşı Marksizm-Leninizmi kararlı bir şekilde savunarak uygulamıştır. Başkan Mao, aynı silahı Çin'de, Çin Komünist Partisi (ÇKP) içerisindeki Lin Piao ve Liu Şao çi'nin başını çektikleri kapitalist yolculara karşı "revizyonist karargahları bombala!" şiarıyla başlatmış olduğu, dünyada devrimci kasırgalar estiren Büyük Proleter Kültür Devrimi (BPKD) ile kullanmış ve kapitalist yolcuları ideolojik planda mahkum ederek başlarını ezmiştir. Başkan Mao, sosyalizmde burjuvazinin sınıf olarak dışardan aranmamasını, çünkü, burjuvazinin bizzat komünist partisinin göbeğinde bulunduğunu belirterek Marksist-Leninist ideolojik uyanıklığın ve mücadelesinin asla aksatılmaması gerektiğini, proletarya diktatörlüğü altında da devrimlerin sürekliliğine işaret edip, iktidarın kitleler tarafından döne döne tekrar fethedilmesi zorunluluğunu bilimsellikte vurgula-

mıştır.

Başkan Mao Zedung yoldaşın, Eylül 1976'da ölümünden kısa bir süre sonra, ÇKP'nin önderliği revizyonist Teng Siao Ping ve şurasının eline geçmiş ve sosyalist Çin, Kapitalist yolcuların Başkan Mao'ya ve sosyalist değerlere saldırılarıyla birlikte, süreç içerisinde revizyonist diktatörlük altında bir kapitalist Çin'e dönüştürülmüştür. Bu gelişmeleri fırsat bilen Enver Hoca'nın başını çektiği Arnavutluk Emek Partisi (AEP) revizyonizmi, Mao Zedung yoldaşın şahsında Marksizm-Leninizme karşı ideolojik bir saldırıya girişmiştir. Başkan Mao'nun, komünist partileri içerisindeki iki çizgi mücadelesini reddederek tek kutuplu (monolitik) bir parti revizyonist anlayışını savunan Enver Hoca, kendi ölümünden sonra gerek AEP içerisindeki revizyonist kliklerin çekişmeleri ve gereksede buna bağlı olarak Arnavutluk genelinde, tıpkı diğer modern revizyonist ülkelerdeki çöküş ve kargaşalıkların benzerleri olan olayların yaşanmasıyla birlikte bir kez daha hayat tarafından mahkum edilmiştir. Böylece, başkan Mao'nun doğru ve bilimsel öğretilerinin canlılığı ve gerçekliği, en son Arnavutluk'taki gelişmelerle dahada bir perçinlenmiş ve AEP revizyonizmi, büyük bir gürlütle çökerek ideolojik bir enkaz yığını haline dönüşmüştür.

Rusya'daki gelişmelerle birlikte tekrar modern revizyonist kliklerin kendi aralarındaki post kavgalarına tanık olduk. 1956'dan itibaren

ren Kruşçev-Brejnev modern revizyonizminin iktidara gelişinden bu yana, Rus modern revizyonistlerinin değişik klikleri arasındaki mücadele sürekli gündemde olmuştur. En son, Gorbacov'cu liberal bürokrat burjuvalar ile sömürüdeki devlet tekeline elinden bırakmak istemeyen muhafazakar bürokrat burjuva kliklerinin arasındaki iktidar kavgası, kanlı kitlesel çatışmalarla gündeme gelerek modern revizyonizmin ayakta kalamayacağı ve çürümüşlüğü bütün dünya kamuoyunun gözlerinin önüne serilmiştir.

İşte, Rusya ve Doğu Avrupa ülkelerinden Çin'e ve Çin'den Arnavutluğa kadar bütün modern revizyonist ülkelerdeki, bu gelişmeler, ideolojik alanda modern revizyonizmin çöküş ve iflasını belgelemekte, öte yandan ise, Marksizm-Leninizm'in ve başkan Mao'nun Marksizm-Leninizme yapmış olduğu nitelik katkılarının bilimselliğini, doğruluğunu ve canlılığını emperyalistlerin çok yönlü anti-komünist propaganda ve saldırılarına rağmen, komünist bir inatla ispatlamakta ve yaşatmaktadır. Günümüzde, başkan Mao'nun Marksist-Leninist öğretilerini kavramayan ve O'nu kendine kılavuz olarak almayan hiç bir örgüt veya parti devrimi gerçekleştiremez ve kararlı bir şekilde sürdüremez. Sosyalizmden kapitalizme geriye dönüşler döneminin Marksizmi olan Mao Zedung'un öğretileri savunulmadan Marksizm-Leninizm savunulamaz. Onun Marksist Leninist öğretileri, her türden revizyonist, oportünist, troçkist zehirli anlayışların altedilmesinde prole-

taryanın kullanabileceği yegane ideolojik panzehiridir.

İşte, bu bilinçle hareket eden proletarya partisi komünist başkan Mao Zedung'un Marksist, Leninist öğretileriyle tepeden tırnağa donanmış olarak, O'nun çizdiği kıvılcık güzergahta komünist bir azim, kararlılık ve sebatla ilerlemektedir. Proletarya Partisi, Demokratik Halk Devrimi (DHD), sosyalizm ve yüce komünizm mücadelesinde, dış düşmanlara karşı ağır darbeler indirirken, parti içindeki proletaryanın düşmanlarına karşıda başkan Mao'nun komünist partilerinde iki çizgi mücadelesi anlayışını sabırla uygulamakta, yoğun ve kararlı bir ideolojik mücadele yürütmektedir. Proletarya partisi'nin 20 yıllık parti tarihi bunun zengin tecrübe ve örnekleriyle doludur. Sosyalist Ekim Devrimi, Çin Demokratik Devrimi, Büyük Proleter Kültür Devrimi, Uluslararası Hareket ve 20 yıllık parti tarihinin deney ve tecrübelerinin mirası üzerinde yükselen proletarya partisinin, modern revizyonist kamptaki bütün gelişmeleri, Mao Zedung yoldaşın nitelik katkılarıyla birlikte daha da gelişip zenginleşen Marksizm-Leninizm silahını kullanarak değerlendirmekte ve çözümler sunmaktadır.

Bu konulara ilişkin proletarya partisi Avrupa'da düzenlemiş olduğu "Sosyalizm'de sınıflar ve sınıf mücadelesi" adlı merkezi seminerlere bütün devrimci demokrat kişileri ve örgütleri katılmaya ve tartışmaya çağırılmaktadır.

Toplantı Yer ve Tarihleri

2 Kasım '91 Hamburg
3 Kasım '91 Duisburg
9 Kasım '91 Rüsselsheim
10 Kasım '91 Stuttgart
16 Kasım '91 Paris
17 Kasım '91 Strasbourg

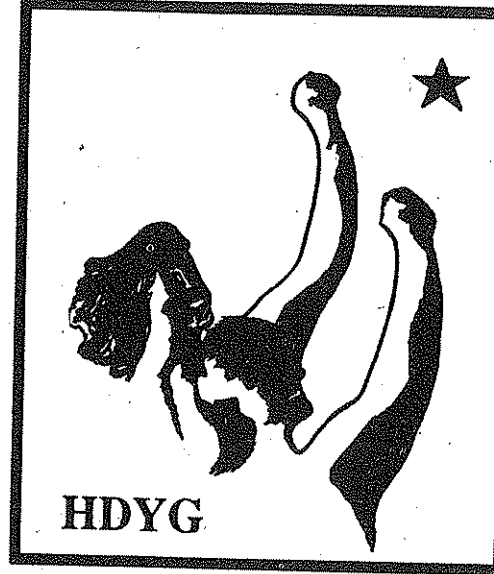
23 Kasım '91 Linz
24 Kasım '91 Viyana
30 Kasım '91 Den Haag
1 Aralık '91 Basel
7 Aralık '91 Londra
8 Aralık '91 Odense

HALK DEMOKRASİSİ YOLUNDA GENÇLİĞE AÇIK MEKTUP

"... öğrenciler aydınların en duyarlı tepkide bulunan bölümüdür ve aydınlar tüm toplumda sınıf çıkarlarını ve siyasal gruplaşmaların gelişmesini en bilinçli, en kararlı ve en doğru biçimde yansıtan ve ifade eden bir kesimdir" (Lenin)

Okulların açılması ile Yüksek ve Orta öğrenim gençliği, yapısal nedenlerden dolayı, önceki dönemlerden kalma /benzer sorunlarla, karşı karşıyadır. Öğrenci olma konumunun yarattığı akademik, demokratik, ekonomik sorunların yanı sıra gençliğin yüksek aydınlanma kapasitesi ve dinamizminden daima ürken egemen sınıfların siyasal baskıları ve bu baskıların en şiddetli biçimi olarak faşist devlet terörünün de başlı başına bir sorun olarak gençlik yığınlarının önünde yığılı duruyor oluşu, birçok anlayış gençliğin sorunlarına yönelik çözümler üretmeye ve devrimci basın organlarında projelerini tartışmaya yöneltiyor.

Ülkemizin içinde bulunduğu süreç, egemenler arasında politik dengelerdeki değişimle, iktidarın bir başka Amerikancı komprador kliğin ağırlıkla eline geçmesi sonucu yeni bir karakter kazanacaktır. Egemenlerin çözümsüz ekonomik krizinin ürünü ve derinlik kazandıracak bir faktör olarak koalis-

HDYG

yon hükümetleri döneminde ifadesini bulacak, istikrarsızlık, yığınların devrimci kabarıışı ve karşı devrimin saldırılarında yeni biçimler ve artış .... yansımasını gençliğin mücadelesinde gösterecektir. Toplumsal Diyalektiğin gereği sınıflar arasındaki mücadele, öğrenci gençlik yığınlarında sararak içine çekiyor. Toplumsal sorunların konumu gereği erken kavrayan ve asgari duyarlılık gösteren gençliğin doğru perspektifle örgütlenmesi ve mücadelenin kitlesel bir karaktere dönüştürülmesi her zamankinden daha güncel ve aciliyet kazanmıştır.

Yeni öğretim döneminin başladığı şu günlerde halkın biriken sorunlarından dolayı her taraftan protesto ve hak alma

cylemleriyle, sınıfsal ve ulusal karakterli silahlı biçimde geliştirdiği siyasal iktidar mücadelesiyle halkın düzenden hızla kopuşunu önleme misyonlu bir seçim aldatmacasını yaşamış olmamız anlamlıdır. Halk yığınları ile arası gittikçe uçurumlaşan egemenlerin düzen kurtarma/sağlamlaştırma manevrası, tazelenmiş koalisyon hükümetinin baskı politikaları ile pekiştirilecek ve yığınlara, yanılısama/pasifikasyon sarmalı diyet olarak ödetirilecektir.

Önümüzdeki sürecin bu öngörüsünde eksik olan, sınıf bilinçli proletaryanın gençlik içinde, ML normların yerleştirilmesi ve öncüye bağlı Gençlik örgütünün oluşturulması, oluşturulan örgütlülüğün esas mücadele biçimine hizmet etmesi ve aynı zamanda egemenler lehine sürgit devam ettirilen bu kısır döngüyü parçalama savaşında, öğrenci gençlik kitesinin olumlu yanıtının nasıl ve ne ölçüde verileceğidir. Bu eksiklik, sınıf bilinçli proletaryanın gençlik kitlesi içindeki öncülerinin şu ana kadar kendi özgün projelerini yazılı halde tartışmaya sunmamış olmalarıdır. Ülkemizin yapısal sorunlarının çözümü doğrultusunda esaslı bir proje alan Halk Demokrasisi perspektifi, gençliğin, özeldir öğrenci-gençliğin

sorunlarına nasıl projeksiyon olacak (?) sorusu yanıt beklemektedir. Bu yönde orta öğrenim gençliğine yönelik çalışan HDYLG'nin Halk Demokrasisi'nin (9). son sayısında tartışmaya sunduğu taslak çalışması -yeterliliği/yetersizliğinden bağımsız olarak- iyi bir başlangıç'tır. Bu çabanın, yüksek öğrenim gençliği içinde çalışan HDYG için örnek oluşturması ve daha fazla gecikmeksizin HDYG, Halk Demokrasisi projesinin gençlik sorunlarına ilişkin kavrayış ve çözüm önerilerini programlaştırarak tartışmaya sunmasını hızlandırmasını umut ederiz.

Her mücadele alanının genelle bağıntılı özgün sorunlarını tanımlamak, perspektif ve örgütlülüğe dönüştürmek/güçlendirmek, mücadelenin dinamikleri arasında yer alma, Öncü'nün mücadele ruhunu gençliğin mücadelesine taşıma, bu alandada gelenek yaratacak derin izler bırakan bir pratik grafiğine sahip olmaktan geçmektedir.

HDYG'nin gençlik mücadelesinin yakın (80 sonrası) tarihine ilişkin değerlendirmesi ve mücadele içindeki konumunun eleştirisini bugüne değin tartışmaya sunmamış olması temel eleştiri noktasıdır. Bu yönlü eleştirilere en etkili yanıt bu görevi yerine getirerek belgelemesidir.

HDYG'nin mücadele pratiğine ilişkin değerlendirmeleri ve eleştirilerini yazılı hale getirerek tartışmaya açması, ortaya çıkardığı tecrübeleri, mücadele değerleri olarak sahiplenmesi ve daha ileri düzeylerde yenden üretimi için birikime dönüştürmesi, kazanması gereken bir alışkanlık olarak görünmek-

tedir.

HDYG, Akademik, Demokratik, Ekonomik talepli öğrenci gençlik platformunda ML gençliğin sesi olma misyonuyla hareket eden Anti-Emperyalist, Anti-faşist, Anti-feodal, Anti-şoven çizgide öğrenci gençliğin mücadelesini kiteselleştirmeyi hedefleyen toplumsal meşruiyeti temel olan bir konuma sahip olmalıdır.

HDYG, mekan üzerinde geniş kitlelerin birarada olmasından kaynaklanan avantajı güce dönüştürme bakış açısıyla demokratik platformlarda bağımsız politik çizgisiyle gençliğin mücadelesine yön vermek için atılmalı ve cesaretli olmalıdır.

ML Gençliğin birliği yolundaki uğraşı sekteye uğratırımı kaygı ve korkusuyla bire bir ilişkilerle 'idare' eden, mevcut Demokratik Gençlik platformları olan Öğrenci Dernekleri ve Federasyon'ların dışında, soyutlayan bir "gizliliğin" sevda-lısı olmamalı, MLG'nin birliğini sağlama uğraşı ve MLGB'nin misyonuna uyan görevleri misyonuyla karıştırmamalıdır. Gizlilik MLGB'nin ilişkileri ve faaliyetlerini korumanın bir aracı olarak değerlendirilmelidir.

HDYG'liler faaliyeti, kantin köşelerinde Yeni Demokrat Gençlik'le "Sizmi haklıydınız, bizmi...." ya da ".... da sizinmi fazla adamızın var, bizimmi" vb. kısır çekişmelerde ifadesini bulan tartışmalardan kurtarmalıdır. Kimseye birşeyler ispatlama ihtiyacı duymayacak kadar nettir Öncü'nün durumu, bize düşen bu pratiğe layık bir gençlik mücadelesi geliştirebil mektir.

HDYG, mevcut Federasyonları, örgüt yapıları ve pratikleri

ile Öncü'nün DKO'lere ilişkin perspektifi doğrultusunda sıkı bir eleştiriye tabii tutulmalı. İçinde çalışma koşulları ve mücadele aracı olma özelliği ne sahip bulunan Federasyon'a -varsa- öneri, kayıt ve eleştiriyle başvurulmalıdır.

HDYG herhangi bir federasyon içinde faaliyet gösterdiği durumlarda, etkinliğini, federasyonun pratiği ile sınırlamamalı kendi bağımsız eylemini de geliştirmelidir.

Dünyada ve ülke'deki toplumsal mücadelelere Enternasyonal/Demokratik sorumluluk ve dayanışma bilinci ile destek sunmalıdır. HDYG gençlik içindeki her türlü burjuva/küçük-burjuva ideoloji ve etkilere karşı proletarya ideolojisinin bayrağını taşımalı, Proletaryanın beş büyük ustası olan Marks, Engels, Lenin, Stalin ve Mao Zedung'un öğretileri doğrultusunda gençliği ML saflara kazanmalıdır.

HDYG'liği, yeni dönemde gündeme alacağı hedefleri, bu hedeflere ulaşmada başvuracağı araç ve yöntemleri açıklamaya çağırıyor; bu eksikliğine yönelik açık mektup'taki eleştiri ve tavsiyeleri tartışmaya davet ediyoruz.

HDYG'in eksikliklerini, yanlışlarını aşarak yeni dönemi programlı bir çalışmayla kucaklayacağına inanıyor, mücadele kararlılığı, azmi ve enginleri fethetme ruhu ile gençlik kitesine hiçbir küçük-burjuvaca böbürlenme ile yaklaşımadan "Kitlelerden Kitlelere" şiarının klavuzluğunda başarılar kazanacağına tam güven duyuyoruz.

YAŞASIN ANTI-EMPERYALİST, ANTI-FAŞİST, ANTI-FEODAL, ANTI-ŞOVEN GENÇLİK MÜCADELEMİZ!

YAŞASIN HDYG MÜCADELEMİZ!

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ ÖĞRENCİLERİ, RESMİ AÇILIŞA KARŞI ALTERNATİF AÇILIŞ YAPILAR VE DERS NOTLARINDA YAPILAN YENİ DÜZENLEMELERE KARŞI BOYKOTA BAŞLADILAR!

RESMİ AÇILIŞA KARŞI ALTERNATİF AÇILIŞ

Resmi ideoloji doğrultusunda eğitim yapan üniversiteler, resmi ideoloji temsilcileri tarafından 1 Ekim'de açıldı. Geçmiş yıllarda olduğu gibi, 91 açılışında da öğrenci temsilcilerine söz hakkı verilmedi. Toplumun bütün katmanlarında kendini gösteren huzursuzluk/bölünme açıkça üniversitelerde de yaşanıyor. Anayasa Mahkemesi tarafından düzenlenen yeni Adli yıl açılışına karşı, Avukatların alternatif açılış yapmaları ve Üniversitelerde öğrenci gençliğin yaptığı alternatif açılışlar artık kökleşmeye başlıyor. Bu durum, egemenlerin oluşturduğu çitlerin bir sonucudur. Bu çitlerin yıkılması, toplum katmanları arasındaki farklılıkların ortadan kaldırılması, emekten yana olan, emekçi kitlelerin kendini açıkça ifade edecekleri örgütlerini oluşturmak, ancak Demokratik Halk Devriminde mümkün olacaktır.

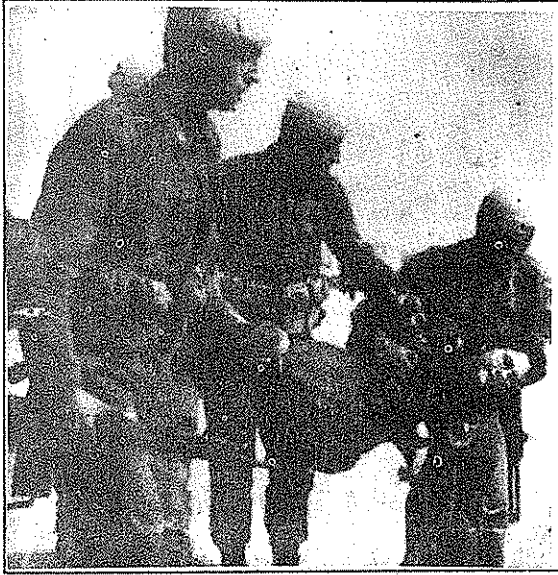
Öğrenci gençliğin üniversitelerde resmi açılışa karşı alternatif açılış yapmaları, kendi sorunlarını demokrasi normları içinde tartışmak ve ne tür bir üniversite/öğrenim/eğitim istediklerini ortaya koymaları açısından öğreticidir. Ama ne var ki, bir avuç komprador-feodal egemen sınıflar, resmi ideolojiyi yeren ve onun yerine proletarya ideolojisini (asgari olarak) benimseyip yerleştirmeye çalışan her türlü girişime düşmandır-

lar. Çünkü, demokrasi bilincinin gelişmesi/yerleşmesi ve bunun gerekleri olan örgütlülüklerin yaratılması demek, feodal-faşist düzenin yıkılması yolunda atılmış önemli bir adım demektir.

Bugün ülkemizde öğrenci gençlik hareketi bir dizi sorunun yanında, bir de kendi içinde yaratmış olduğu suni ayrılıklarla da boğuşmak zorunda kalmış bulunuyor. Suni ayrılıklar veya bölünmeler, derken ideolojik-siyasi anlamda olması kaçınılmaz ayrılıkları kastetmiyoruz. Bizim vurgulamaya çalıştığımız, demokratik platformlarda yaratılan ayrılıklardır. Örneğin, İÖDF ve TÖDEF gibi.. Bu ayrılıklar, gençlik kitlesi içinde de huzursuzluğun bir nedeni olarak görülmeli ve her ikisinde anti-feodal kriterleri esas alarak tek çatı altında birleşmelerinin bir çok yarar getireceği ortadadır. Bu birliği sağlayacak olanlar, hiç kuşkusuz öğrenci gençliğin tabanı olacak ve grup çıkarlarını genel çıkarlar üzerinde gören tekke şeflerini yalnız başına bırakmalarıyla mümkün olacaktır. Bu yöndeki mücadelelere hız verilmeli ve HDYG Hareketi, DKO'ler içinde demokrasi normlarını esas alarak çalışmalı ve yönetimlerde yer almaktan kaçınmamalıdır.

Öğrenci gençlik hareketi içindeki suni bölünmelere karşı, olumlu yönde ortak pratik eylemlilikleri de yok değil. Gelişen sınıf mücadelesine paralel olarak gençlik içinde de gözle görülür hareketlenmeler/dalgalanmalar yaşandı. Özellikle 1987 sonrası 28 Nisan, 1 Aralık üniversite işgal eylemleri, 6 Kasım boykotu vb.leri ile akademik-demokratik taleplerini özerk demokratik üniversite sloganıyla seslerini duyurmaya çalıştılar.

Öğrenci gençlik 1991 yılına da geçmişten kalan sorunlarına yeni sorunlar eklenerek giriyor. Bu sorunların en önemlileri, özerk-demokratik üniversite talepleri, ders notu, yurt yönetmenlikleri, vize sorunu, polis baskısı, jandarma dipçığı ve polis-idare işbirliği çemberini yıkmaya çalışıyor ve bunlarla boğuşuyor. Bunların yanında resmi ideolojiye robot yetiştirmek için uygulanan feodal-faşist eğitim sistemiyle de boğuşmak zorunda bırakılmış gençlik hareketi. Bu sorunlara karşı uzun bir süreden (Bu yazı boykotum 15. gününde kaleme alınmıştır) beri Uludağ Üniversitesinde süren boykot eylemini özetleyerek kamuoyuna duyuruyoruz ve bütün demokratik kuruluşları destek vermeye çağırıyoruz.

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ VE YAŞANAN GERÇEKLER!

Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Öğrenci Derneği (İFÖD) tarafından alınan kararla Rektörlüğün yapmış olduğu resmi açılışa öğrenciler katılmadı. İFÖD tarafından 7 Ekim'de yapılan alternatif açılışa davul-zurna eşliğinde halaylar çekilerek ve Türkçe-Kürtçe türküler okunarak öğrenciler kendi açılışlarını yaptılar.

Saz eşliğinde okunan devrimci marşlar öğrenciler arasında coşkuyla karşılandı. Kutlamalara Halk Demokrasisi Yolunda Gençlik (HDYG)'te katıldı ve yapılan açılışın organize bölümünde üzerine düşen görevi yerine getirmeye çalıştı. Açılışa UL-DER katılmadı. UL-DER aldığı kararla açılışı 9 Ekim tarihinde yapacağını açıkladı. Buna rağmen, İFÖD'ün öğrenci kitlesi üzerinde yarattığı coşkunluk günlerce unutulmadı. HDYG

idarenin uyguladığı sendikasyon politikası ve Jandarma işbirliğine karşı kararlılığını bir kez daha kanıtladı. Yapılan anti-demokratik uygulamalara karşı tepkisini dile getirdi ve bunu bundan sonrada devam ettirecektir.

Uludağ Üniversitesi'nde alternatif açılıştan sonra, 14 Ekim Tıp Fakültesinde gündeme gelen boykotun temel nedeni ise ders geçme notunun kimi bölümlerde 45, kimilerinde 50 olduğunu belirterek, 60 olan ders notunun 50'ye indirilmesi talebinde bulunmaları idare tarafından reddedilmiş ve bununlada amaçlanmak istenen, Tıp öğrencilerini diğer öğrenci kitlesinden soyutlamak ve onları derslerle başbaşa bırakmak olan bu uygulamanın bir sonucu olarak boykot gündeme geldi ve uygulaması sürüyor.

Fakülte yönetiminin tavrı tehdit, öğrencilerin derse girmemeleri halinde gelişen olaylardan sorumlu olmayacaklarını bildirmesiydi. Öğrencilerin eyleme devam etmesi üzerine Jandarma çağrıldı. Öğrenciler, "jandarma üniversiteden defol" sloganlarını haykırarak protestolarını sürdürdüler. Jandarmanın müdahale etmesi üzerine 3 kız, 10 erkek öğrenci gözaltına alındı.

Akşam saatlerinde bu öğrenciler serbest bırakıldı. Boykot 2 gün sonra sona erdi. Daha sonra ise, idare-jandarma işbirliğini kınamak üzere forumlar düzenlendi.

2. boykot Uludağ Üniversitesi Görükle kampüsü öğrenci yurdunda oldu. İFÖD öncülüğünde gerçekleştirilen bu boykote HDYG'de katıldı. İFÖD tarafından 18 maddelik bir bildiri yayımlandı. Ulaşım, beslenme, fiat, girişte yapılan kimlik kontrolü ve yurt çevresindeki tel örgü, duvarın kaldırılması ve jandarmanın yurda girmemesini kapsayan döviz kantine asıldı. Ayrıca İFÖD G.K (Girişim Komitesi) kendi olanaklarıyla yurt öğrencilerine maliyetine yiyecek sağladı. Akşamları öğrenciler tarafından etkinlikler düzenlenmektedir. Boykota katılan öğrenci sayısı 450-500 civarındadır. İFÖD tarafından alınan karara HDYG destek vermektedir. HDYG bir kez daha demokratik istemleri kazanma yolunda verilen mücadelede kararlılığını ortaya koydu.

-Yaşasın Boykot eylemliliğimiz!

-Yaşasın Demokratik-Özerk Üniversite mücadelemiz!

Yaşasın Demokratik Halk Üniversiteleri!

-Kahrolsun jandarma-idare işbirliği!

ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ'NDEN Bir grup HDYG'li

KOMPRADOR EGEMEN SINIFLARIN SEÇİM KARARI DA İŞÇİ EYLEMLERİNİ DURDURAMADI!

- *SİHAZ'dan 300 işçi işten atıldı...*
- *Mutlu Akü ve Farglas'da direniş...*
- *Tuzla Cam iş Ambalaj Sanayi'nde direniş...*
- *Üniversitelerde çalışan işçiler Toplu Vizite eyleminde...*
- *İzmir'de İşçi Kıyımı....*

20 Ekim Erken Genel Seçiminin önce had safhaya ulaşan işçi direnişleri, seçim atmosferinin bütün hızıyla kıran kırana sürdüğü Ekim ayı içinde de işçi eylemleri durmadı. Ancak ne varki, kitlelerin dikkati seçimlere çekilmişti ve kamuoyu yeterince oluşmadığı için, direnişler geniş çerçevede yankı uyandıramadı. Hakim sınıfların seçim aldatmacasına alet olan ülkemizin "sosyalist"leride, bu işçi direnişleri karşısında tavırsız kalmayı yeğlediler. Proletarya partisi ise, mücadelesini esas olarak kırsal alanlardaki gerilla savaşını yoğunlaştırma ve geliştirmeye yönelik oluşu, şehirlerde objektif olarak görülen aksaklıklardan dolayı, bu direnişler karşısında O'da gerekli olan duyarlılığı gösteremedi. Proletarya partisinin şehirlerdeki ileri unsurları, işçi sınıfının gelişen eylem ve direnişleri karşısında takınması gereken tavır, proletarya partisinin programını uygulamak ve asgari olarak ML program doğrultusunda sağlam bir örgütlülük yaratmak için, şehirlerdeki çalışmasının/ faaliyetlerinin esas olmalıdır. Bu noktadaki eksikliklerini bir an önce gidermesi ve sınıfıyla bütünleşmesi kendini yakıcı bir biçimde dayatmaktadır.

Bu kendini dayatan sorumluluğu yerine getirirse proleterya partisi, işçi sınıfı içindeki oportünist-revizyonist ve reformistlerin etkileride kırılmış olacaktır.

Günümüz koşullarında ideolojik olarak, oportünist-revizyonist ve reformist düşünceler, proletarya mücadelesinin önündeki en tehlikeli düşmanlardır. Çünkü, bu düşünce ve akım sahiplerinin sincise yürütmüş olduğu faaliyet ve sözde proletarya adına hareket ettiklerinin savlanması, dolaylı ve sonuçta uluslararası burjuvaziye hizmettir. İşte bütün bunlar gösteriyor ki ve özellikle dünyada esen emperyalizmin gerici rüzgarının yaratmış olduğu "sosyalizm öldü", "komünizm çöktü" teranelerini boşa çıkarılması ve ölen sosyalizm olmadığı, çöken komünizm değil, bürokratik devlet kapitalizmi ve esasında da kapitalist-emperyalist sistemin kendisi olduğunu işçi sınıfına kavratılması ve sarsılan güvenin sağlanması mümkün olacaktır. Tabiki, proletarya partisinin sınıfıyla bütünleşmesi, güven vermesi kendi siyasal programı sosyal pratikle bütünleşmesiyle olacaktır. Siyasal programın doğruluğu kadar, pratik eylemlerinde bir o

kadar önemlidir. Her ikisi birbirinden kopmaz bağlarla bağlıdır. Tek başına biri bir şey ifade etmez. Her ikisinin bütünsellik içinde uygulanmadığı noktada anlamını bulacaktır.

Bu genel yaklaşımdan sonra, özellikle Ekim ayı içinde gelişen işçi eylemleri ve buna karşı sermaye sahiplerinin takınmış oldukları tavır üzerinde kısaca durmak gerekiyor.

SİHAZ'dan 300 İşçi İşten Atıldı

Sivas Hazır Giyim Sanayii (SİHAZ)'nde, 23 Mart'tan 20 Ekim'e kadar 300 işçi işten atıldı.

Bu işyerinde ne kadar dalavere varsa, ne kadar çirkin saldırı varsa, işveren tarafından birer birer yürürlüğe konulmaktadır. Hasta olan işçilere vizite kağıdı verilmiyor, işyeri doktoru tarafından SSK'ya sevk edilen işçilere "işten istifa ederseniz istediğiniz kadar muayene olabilirsiniz" tehditi yapılıyor. Çifte bordro uygulaması yapılarak yasalarca güvence altına alınan ücret bordroları verilmiyor. Vergi iadeleri en az bir ay geciktirilerek verilmektedir. Mesai saati bitiminden sonra, iş yasalarında suç olarak kabul edilen "kart bastırılıp ücretsiz cezalı mesai uygulaması"na gidilmiştir. Bütün bu haksız ve tamamıyla işverenin keyfi uygulamalarına karşı işçilerin tepki göstermesi üzerine, öne çıkmış

bu işten atılmaları üzerine, geri kalan işçileri, eylemlerini yoğunlaştırma ve atılan işçilerin başlattığı işyeri önündeki direnşe destek olmadaki yeni eylemlilikler oldu. 18 Ağustos'ta işbaşı yapmak üzere fabrika önüne gelen 193 işçiye destek vermek için işbaşı yapmayan işçi sayısı 400'e çıkıyor. Bu eyleme katılan işçilerin iş akitleri, işveren tarafından feshediliyor.

Eylül ayı ortalarında işçiler bir günlük açlık grevi ve işyeri önünde oturma eylemini başlattılar. Eylemin gittikçe genişlemesi ve ses getirmesi üzerine sermayenin güvenliğiyle görevli Sivas Valisi Bekir Aksoy'un emriyle polis işçilere karşı saldırıya geçti. Eylemde olan işçilere; "dağılmazsanız fuhuş suçundan sizi karakola götürüceğiz" tehdidi ile halkın ar ve namus duygularını rencide etme işlevinde elden bırakmadılar. Buna gerekçe olarakta, kadın ve erkek işçilerin birlikte ve yan yana direnişte olmalarıydı. Bununla amaçlanan bir taşla iki kuşu birden vurmaktı. Hem halkın namus duygularını kabartarak desteği önleme ve hemde kadın erkek ayrımını yaparak ey-

lemi kırmaya çalışmaktı. Bugün fuhuş teşvik eden, halkımızın namusuyla oynayan, ülkeyi bir batakhaneye çeviren, beyaz kadın ticareti, eroin, esrar, uyuşturucu ticareti yapan, emperyalizme göbekten bağlı komprador sermayenin kendisidir. Bu suçu utanmazca hal-

ka yüklemeye çalışan feodal-faşist düzenin çırpınışları boşunadır. Halkımız onun ne kadar namuslu (!) olduğunu gayet iyi bilmektedir.

Tuzla Cam İş Ambalaj Sanayi'nde Direniş

Temmuz ayı içinde Cam Holding'in işçi çıkarmalarına karşı başlayan fabrika işgallerinin başarı ile sonuçlanması ve atılan işçilerin (Paşabahçe) işe geri alınmalarından sonra, Cam iş kolunda süren sessizlik, Tuzla Cam İş Ambalaj Sanayi'nde başlayan direnişle son buldu. 8 Ekim 1991 günü, bu iş kolunda 72 işçinin işine son verildi. Bunun üzerine işçiler Tuzla Cam İş Ambalaj Sanayi'nde üretimi % 70 düşürerek direnişe geçtiler. Bu iş yerinde toplam 297 işçi çalışmaktadır.

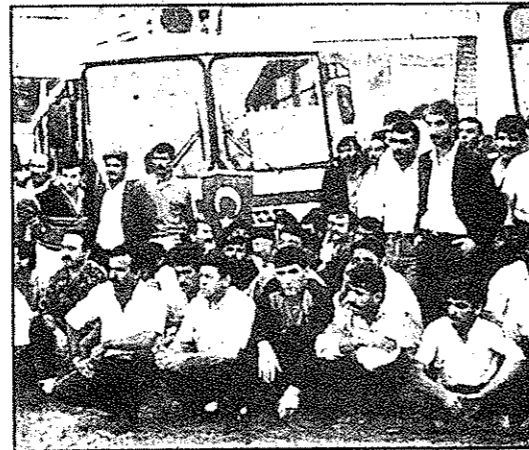
Tuzla Cam İş Ambalaj Sanayi'nde işten atılmaları ve buna karşı gelişen mücadele

daha eskilere dayanmaktadır. Ekim 1990'da 24 işçi işten atıldı. Bu durum üzerine, işçiler bir hafta boyunca topluvizite eylemini sürrekli kılarak, atılan arkadaşlarının toplu sözleşmeden doğan haklarının verilmesi sağlandı. Ama atılanlar işe geri alınmadı. Mart ve Ağustos'ta 27 işçi daha işten atılıyor ve kısa bir süre sonra 20 işçi daha bu sayıya ekleniyor. Yapılan direnişler sonucu 20 işçi geri alınıyor. Ama en sonunda 72 işçi birden atıldı. Bu işçi atılmalarını işveren, yüksek ücrete bağlıyor. Direniş sürüyor ve kamuoyundan destek bekleniyor.

Mutlu Akü ve Farglas İşçileri Direnişte

490 işçinin çalıştığı Mutlu Akü'de 40 işçi seçim tamamları içinde işten atıldı. Atılan işçiler aileleri ile birlikte fabrika önünde direnişi sürdürüyorlar ve işe alınmaya kadar da direnişi sürdürmeye kararlılar.

Farglas'ta 18 aydan beri maaşlarını alamayan işçiler fabrika içinde alieleriyle birlikte direnişte bulunuyorlar. Tuzla Cam iş, Mutlu

Akü ve Farglas işçilerinin mücadelelerinde başarı sağlanmaları izleyecekleri kararlı direniş çizgisinde yatıyor.

METAŞ'a Dava

1990 Nisan ayından bu yana ücretlerini alamayan bir grup işçi üretime verilmiş olmasından dolayı, bir grup işçi de METAŞ'ın iflası için dava açtı.

Sekizi emekli, yirmi üç işçi tarafından açılan davada; toplu sözleşme farkları, kıdem, ihbar tazminatı ve işçinin ücretli izinli sayıldığı günlerdeki ücret alacağı ve SSK pirimlerinin ödenmesini kapsamaktadır.

Üniversite İşçileri Toplu vizite Eyleminde

Tez-Koop İş sendikasına üye İstanbul üniversitesini 1000 işçisi otopul sözleşmeden doğan ücret farklarını 10 aydır alamadıkları için, 14 Ekim 1991 günü toplu viziteye çıktılar. Üniversite öğrencilerinin büyük destek verdiği ve sloganlarla desteklediği işçiler, Sultahanmet SSK dispensarına kadar yürüdüler.

İzmir'de İşçi Kıyımı

İzmir'de yıl içinde

11 işyerine 3 ayrı sendikaya üye toplam 750 işçi sendikalı oldukları gerekçesiyle işten çıkarıldılar. Türk-İş'e bağlı Der-İşe, Bağımsız Tursan-İş ve Laspektim - İş sendikalarının avukatlığını yapan Hasan Öztürk, basına yaptığı açıklamada, yoğun işten çıkarmaların Deri-İş kolunda yaşandığını belirterek, "Bu işçilerden 118'i sendika üyeliği sona erdikten sonra yeniden işbaşı yaptırılmıştır. Buda işverenlerin sendikasızlaştırma yolundaki içabalarının bir örneğidir" demektir.

Yıllardır aynı işyerinde çalışan ve Toplusözleşmelerle kazanılmış hakların verilmemesi için, eski işçileri işten atıyor ve yeni baştan işbaşı yaptırıyorlar. Bu yöntemle hem kazanılmış haklar verilmiyor ve hem de daha düşük ücretle işe almış oluyorlar. Diğer önemli bir sorunda sendikalaştırma ve işçiler arasında yaratılmış olan örgütlül-

ğü parçalamaktır. Önümüzdeki süreçte, işçi sınıfını daha zor mücadele günleri

beklemektedir. Çünkü Erken seçim öncesi faşist parti liderleri TÜSİAD önünde gerekli olan sınınavı verdiler. Kurulacak olan yeni hükümetin sermaye sahiplerine nasıl daha iyi hizmet edeceğini ortaya koydular. ANAP'ın sergilediği işçi düşmanlığı yüzünü diğer düzen partileride çevrelerin karlarına daha çok kar katmak için, hem kemer sıkma ve hemde işçi atılmaları yönündeki politikalar kaçınılmazdır. Çünkü bu durum, yarı-sömürge, yarı-feodal ülkelerin değişmez karakterininin pratik yansımalarıdır.

İşçi sınıfı, kendi partisi içinde örgütlenmek, kendi kurtuluş yolunu kendisinin çizmesi ve proleterya partisinin kırsal alanlarda yürütmüş olduğu gerilla savaşını dirençlendirmesi, yoğunlaştırmasına destek olmak, O'nun şehirlerdeki programı doğrultusunda örgütlenmekten başka kurtuluş yoktur.

Komprador patron aşağı düzeninin işçi sınıfına ve diğer emekçi sınıflara kan, zulüm, işkence, zam ve katliamdan başka vereceği bir şey yoktur. Kurtuluş; Demokratik Halk Devrimi ve Sosyalizm mücadelesindedir.

ULUSLARIN DOĞUŞU VE BİÇİMLENİŞİ

IV. Bölüm

Ihsan DOĞRU

1-) ULUSLARIN DOĞUŞU

Stalin yoldaşın da belirttiği gibi, "Uluslar kapitalizmin şafağında doğmuştur." Bu belirlemenin açılımını yaparak konuya açıklık getirmeye çalışalım:

Ulusal Soruna ilişkin yazımın I. Babında eşdeyişle "Ulus" fenomeni üzerine yaptığımız açılımlarda da -Stalin'den aktarmalar yaparak- belirttiğimiz gibi, ulus bileşenini meydana getiren dört göstergeden üçü

(Dil, Toprak ve kendisini kültür ortaklığında dile getiren Ruhi Şekillenme BİRLİĞİ) Kapitalizm öncesi toplumsal formasyonlarda "embriyon" olarak, varoluşlarına karşın, dördüncü bir gösterge olan "İKTİSADİ YAŞANTI BİRLİĞİ" (Pazar Birliği) henüz yoktu. İşte bu motif kapitalizmle birlikte ortaya çıktı. Başka bir deyişle Kapitalizmin kendisidir. Eşdeyişle, "İktisadi Yaşantı Birliği" kapitalizmle düşümdeş ol-
gudur.

İşte kapitalizmle birlikte, daha önceki toplumsal formasyonlarda birbirlerine yakın ama kapalı ve aynı bölümler halinde yaşayan (Yukarıda sözünü ettiğimiz üç göstergeyi üzerinde taşıyan) top-

luluklar ortak bir pazar için üretim yaptılar. Eşdeyişle, Pazar Birliği, birbirine kapalı ve ayrı ayrı bölümler halinde yaşayan toplulukları bir pazar etrafında toplayarak bu topluluklar arasında bir ekonomik bağ (iktisadi oluştu. İşte bu bağın (iktisadi) oluşmasından dolayı adı geçen topluluklar ancak ulus olarak görülebilecekler. Yoksa, daha önceki varlıklarından dolayı ulus olarak henüz görülebilmemişlerdi. Daha açık bir deyişle ulus olarak adı geçen toplulukları değerlendirmek yanlış olur. Buradan hareketle şunu diyebiliriz rahatlıkla.

Ulus bileşenini meydana getiren dört göstergeden üçü (Dil, Toprak ve kendisini kültür ortaklığında dile getiren Ruhi Şekillenme BİRLİĞİ) Kapitalizm öncesi toplumsal formasyonlarda "embriyon" olarak, varoluşlarına karşın, dördüncü bir gösterge olan "İKTİSADİ YAŞANTI BİRLİĞİ" (Pazar Birliği) henüz yoktu. İşte bu motif kapitalizmle birlikte ortaya çıktı.

Ulus fenomeni tarihsel bir kategori olduğu kadar ekonomik bir kategoridir. İkisi birbirinden kopmaz bir diyalektik bağla bağlıdır. Eş deyişle, biri tek başına ulus görünüşünü meydana getirmez. Demek ki, Ulus "tarihsel ekonomik" bir kategoridir.

Ulus bileşeninin doğuşuna ilişkin bilince çıkarılması gereken birinci nokta "Ulusların, kapitalizmin şafağında doğduğunu" eş deyişle kapitalizmle düşümdeş (aynı anda) olduğu bilimsel belir-

lemelerinin doğruluğu ve nesneliliğine inanmak ve bunun savunusunu yapmak; ikinci bir noktada: "Ulusların doğuşunu kapitalizmin şafağında değil de yüksek evresinde (kapitalizmin feodalizmi tasfiye ettiği evrede) doğduğunu savunmaya kalkışan küçük burjuva mentalitesine karşı çıkmak ve bu mentalitenin yanlışlığının da bilincinde olmak zorundayız. Eğer bu iki noktayı yeterince kavrayamazsak, Ulus fenomenine ilişkin bilimsel bir belirleme tanımlamadan yoksun kalarak, oradan da ideolojik kaosa düşmüş oluruz. Konunun daha bir anlaşılması için ikinci nokta üzerinde biraz duralım;

Eğer Ulus bileşenini (fenomeni) kapitalizmin tam yerinde şekillendiği bilimsel versiyonunu (tanımlama) savunmuş eş deyişle bu bilimsel belirlemenin doğruluğu ve reelliğini savunmaya kalkışmaz, "Yüksek evresinde (kapitalizmin) doğduğunu" savlarsak o zaman sanayi devrimini yaparak feodalizmi tasfiye eden uluslar (Kapitalis-Emperyalist) dışında geriye kalan eşdeyişle feodalizmi henüz tasfiye etmeyi başaramayan yarı-sömürge, sömürge vd. ezilen bağımlı ulus (ülkesi)ları, ulus olarak tanımlamamız gerekir. Görüleceği gibi farklı bir tanımlama; egemen ulus burjuvalarının ve tüm hakim sınıflar ve de emper-

yalistlerin işine gelir. Eşdeyişle bu yönlü yanlış versiyonlar sosyal şovenlerin mantığı ile çakıştı-ğından, onların değirmenlerine su taşır. Daha açık bir dille ifade edecek olursak, bu mantık silsilesi Batı Avrupa'lı (buna ABD ve Japonya'da dahil) kapitalist uluslar dışında -feodalizmi tasfiye ederek kapitalizmin utkusunu sağlayan uluslar olmadığından (günümüz Rusyası hariç) -geriye kalan onlarca ulusa ulus demeye götürür. Görüldüğü gibi, bu tanımlama ve yaklaşımlar olsa olsa burjuvalar ve onların ideologlarının işi olur. Böylesine yanlış-sakat versiyonları tek tümceyle reddediyor, ve en doğru - reel belirlemenin Stalin yoldaşın yaptığı yani Ulus ve ulusların kapitalizmin şafağında doğduğunu" belirleme olduğunu bir kez daha vurguluyoruz. Bizim için, Ulus fenomeninin doğuşuna ilişkin tek doğru ve nesnel kriter, Stalin yoldaşın yaptığı belirlemedir. Bunun dışındaki versiyonları, bilimsel olmayan- soyut burjuva tanımlamalar olarak değerlendiriyoruz.

Batı Avrupa'daki uluslar ulus olarak şekillenirken, aynı zamanda "bağımsız ulusal burjuva devletler" biçimine de bürünmüşlerdir. Eşdeyişle tek uluslu (homojen) devletler olarak örgütlenip biçimlenmişlerdir. Oysa Doğu -Avrupa'da durum- Stalin'in işaret ettiği faktörler sonucu tam tersi bir şekillenme arz ederek (bir kısmı hariç) çok uluslu (heterojen) devlet biçiminde örgütlenip şekillenmişlerdir.

Konumuzun başında belirtmek isteriz ki, tüm uluslar kapitalizmin şafağında donmuş olsa da, bu, ulusların biçimlenişinde aynı şekilde geliştiği, aynı dönem de denk düştüğü anlamına gelmez. Eşdeyişle, bugün uluslar kapitalizmin şafağında doğmuşta olsa, bu ulusların hepsinin de şekillenışı aynı değildir. Daha sarıh bir dille izah edecek olursak, homojen uluslu ve heterojen uluslu olarak devletler şekillenmiştir. Konumuzun daha bir netlik ve sarıh bir şekilde algılanması için, somut örneklerde açılımlarda bulunalım.

Marksizmden haberi olan, eşdeyişle Ulusal Sorun üzerine okuyup araştıran ve de akli selim olan herhangi bir kişi ya da kişiler, Batı Avrupa'daki (buna ABD ve Japonya'da dahil) ulusal şekillenmelerle Doğu Avrupa ve Asya'daki ulusal şekillenmelerin farklılık arzettiğini görebilir. Bu durum nasıl olmuştur, bunun üzerinde görüşlerimizi yoğunlaştıralım.

Ulus ve ulus bileşenini meydana getiren dört temel öge üzerinde ilk yazımızda ayrıntılı olarak durduğumuzdan, bu konu üzerinde daha fazla durmayı gereksiz bulduğumuzdan geçiyoruz. Konuya ilişkin perspektifimizi daha bir netlik ve açıklıkla algılamak isteyenlere, yazımızın I. bölümünü tekrar tekrar okumalarını tavsiye ederiz.

2- ULUSLARIN BİÇİMLENİŞİ

Konumuzun başında belirtmek isteriz ki, tüm uluslar kapitalizmin şafağında donmuş olsa da, bu, ulusların biçimlenişinde aynı şekilde geliştiği, aynı dönem de denk düştüğü anlamına gelmez. Eşdeyişle, bugün uluslar kapitalizmin şafağında doğmuşta olsa, bu ulusların hepsinin de şekillenışı aynı değildir. Daha sarıh bir dille izah edecek olursak, homojen uluslu ve heterojen uluslu olarak devletler şekillenmiştir.

Konumuzun daha bir netlik ve sarıh bir şekilde algılanması için, somut örneklerde açılımlarda bulunalım.

Marksizmden haberi olan, eşdeyişle Ulusal Sorun üzerine okuyup araştıran ve de akli selim olan herhangi bir kişi ya da kişiler, Batı Avrupa'daki (buna ABD ve Japonya'da dahil) ulusal şekillenmelerle Doğu Avrupa ve Asya'daki ulusal şekillenmelerin farklılık arzettiğini görebilir. Bu durum nasıl olmuştur, bunun üzerinde görüşlerimizi yoğunlaştıralım.

Konumuz açısından esas ola-

rak bizi ilgilendiren Türkiye özgü- lündeki (Osmanlı dönemi de dahil) ulusal şekillenişlere ilişkin görüşümüze geçmeden önce, konunun daha bir aralık ve netlikle algılanıp bilince çıkarılması, eşdeyişle okura ışık tutması için sorunu irdelemede bilimsel normlardan şaşmayan çağımızın en büyük öğretmeni Lenin ve Stalin yoldaşlardan uzunca aktarmalar yapacağız öncelikle.

"...Ulusların oluşması, orada (Batı Avrupa'da -bn), aynı zamanda onların bağımsız ulusal devletleri durumuna dönüşmelerine anlamına da geliyordu. İngiliz, Fransız ulusları ve öbür uluslar, aynı zamanda, İngiliz vb. devletleridirler Bu sürecin dışında kalmış bulunan İrlanda, genel tabloda hiçbir şeyi değiştirmez." (1)

Stalin yoldaş, Batı Avrupa'daki ulusal şekillenmeleri tek ulusal devletler biçiminde gelişip örgütlendiğini analiz ederken, diğer yandan Doğu Avrupa'daki ulusların ise homojen ulusal devletler olarak şekillenmediğini vurgulayarak, ayrıksı noktalarını şöyle dile getirmektedir.

"Doğu Avrupa'da durum biraz başkadır. Batıda, uluslar, devletler biçiminde gelişirken, Doğu'da çok uluslu devletler, birçok milliyetlerden birleşik devletler kurulmuş bulunuyordu." (abç) Ve devamla şöyle somutlaştırmaktadır tezini: "Avusturya-Macaristan gibi, Rusya gibi Avusturya'da Almanlar, siyasal bakımdan en gelişmiş milliyetler olarak göründüler; bunun sonucu Avusturya milliyetlerini bir devlet içinde birleştirmeye işini onlar yüklediler..." (abç) Rusya'daki ulusal şekillenmelerin ya da, milliyetlerin birleştiricileri olma rolü, "başlarında örgütlü ve tarihsel olarak oluşmuş güçlü bir askeri bürokrasi bulunan Büyük-Ruslar tarafından üstlenilmiştir." (abç)(2)

Stalin yoldaş, Batı Avrupa ulusal şekillenişleriyle Doğu Avrupa uluslarının şekillenişleri arasındaki farklılığı açık ve net bir şekilde ortaya koyduktan sonra, Doğu Avrupa-uluslarının çok uluslu

devletler biçiminde şekillenmesinin kaynağını ise şu faktörlere dayandırmaktadır. Bu faktörleri özel olarak yorumlayacak olursak şöyledir. Bura Doğu Avrupa devletlerinde feodalizmin henüz tasfiye olmaması, belli belirsiz kapitalizmin varlığı, milliyetlerin geri plana itilmişliği ve henüz iktisadi bakımdan sağlamlaşmaya vakit bulamamalarına dayandırılmaktadır." Stalin.

Görüldüğü gibi, Batı Avrupa'daki uluslar ulus olarak şekillenirlerken, aynı zamanda "bağımsız ulusal burjuva devletler" biçimine de bürünmüşlerdir. Eşdeyişle tek uluslu (homojen) devletler olarak örgütlenip biçimlenmişlerdir. Oysa Doğu -Avrupa'da durum-Stalin'in işaret ettiği faktörler sonucu tam tersi bir şekillenme arz ederek (bir kısmı hariç) çok uluslu (heterojen) devlet biçiminde örgütlenip şekillenmişlerdir.

Burada bir noktaya dikkat çekmekte fayda var! Stalin yoldaşın Doğu Avrupa için söylediği çok ulusluluk olgusunu yalnızca Doğu Avrupa'ya özgü olduğunu savlamak, oldukça nesnellikten uzak, soyut bir belirleme olacaktır. Heterojen ulusal devletler Doğu Avrupa'da olduğu gibi, Asya'nın bir çok devleti içinde aynı oluşumu söylemek mümkün. Ve bu durum yadsınamaz. Bu inceliği vurguladıktan sonra -ileride bu durumu örneklerle ayırtlamaya çalışacağız konumuza tekrar dönelim.

Stalin Doğu Avrupa devletlerinin tek ulusal devletler olarak şekillenmemesinin ekonomik faktörlerine birde şu etmeni eklemektedir.

"...Avrupa'nın doğusunda tersine (Batı Avrupa'nın tersine-bn) merkezi devletlerin, savunma gereksinimleri (Türklerin, Moğolların vb. akınları) yüzünden hızlandırılmış bulunan oluşması, feodalizmin ortadan kaldırılmasına dolayısıyla, ulusların biçimlenmesini engellemiştir. İşte bunun sonucu, uluslar, bu bölgede ulusal devletler biçiminde gelişmemişlerdir ve gelişemezlerdi de. Ama "genel olarak, güçlü bir egemen

ulus ile birkaç güçsüz, bağımsız ulustan oluşan, bir çok karma, çok uluslu burjuva devletler oluşmuşlardır." (abç) *Avusturya, Macaristan, Rusya gibi*" (3)

Bu pasajdan bilince çıkartılması gereken nokta şu olmalıdır. Birincisi, ulusal şekillenmeleri zamandaş olan yerlerde (Batı Avrupa'da, uluslar), tek ulusal devletlere bürünerek, eşdeyişle "bağımsız burjuva ulusal devletler" olarak şekillenip örgütlenirlerken, merkezi devletleri ile ulusal şekillenmeleri zamandaş olmayan yerlerde (Doğu Avrupa ve

Stalin yoldaştan aktardığımız belirlemeleri Lenin'de de görmek mümkün.

Lenin, Batı Avrupa ülkeleri ile Doğu Avrupa ülkeleri arasındaki, farklı karakteristik özellikleri şöyle vurgulamakta. Bunu özet olarak aktaralım.

"... Bu ülkeler (batı Avrupa -bn) en ileri kapitalist ülkelerdir", hem iktisadi, hem siyasi yönden çok çok gelişmişlerdir." (abç) *kültürel düzeyleride çok yüksektir. Ulusal yapı bakımından bu ülkelerin çoğu türdeşdir, ya da türdeş çok yakındır...*" (4)

Türkler, Türkiye'de devlet içerisinde "siyasi" olarak egemenliği ve güçlülüğü elinde bulundurduklarından -ulusların doğuşu aşamasında-, Kürtler vd. uluslar (1911-12 savaşlarına dek Osmanlı denetimindeki Balkan ulusları, Afrika'daki uluslar, Ermeniler gibi), eşdeyişle Osmanlı imparatorluğunun siyasi denetimi altında kalan diğer ulusların hepside "ezilen bağımlı" ulus olarak şekillenmiş ve de milli baskı al-

Asya) ise, "çok uluslu devletler" olarak biçimlenip örgütlendiği görüngüsünü;

İkincisi, adı geçen yerlerden birinde (Batı Avrupa, Japonya ve ABD) ulusal şekillenme ve gelişmelerle birlikte feodalizmin tasfiye edilmesi ve kapitalizmin utkunluğu (zaferi) koşutluk arz ederken, diğerinde (Doğu Avrupa) ise, merkezi devletlerin savunma gereksinimleri (savaş akınlarına karşı) feodalizmin ortadan kaldırılmasına öngelerek, eşdeyişle feodalizmi tasfiye etme yerine koruma/kollama görüngüsüne yolaçtığı, noktalarını kavramak olmalıdır. Ki bugün geldiğimiz prosedür (süreç) dahi Asya ülkelerinin (Rusya hariç) hiçbirinin feodalizmi tasfiye ettiğini söyleyemeyiz. Eşdeyişle bura (asya) ülkelerinin tümünde (Rusya hariç) yarı-feodal üretim ilişkisinin hâlâ da hakimiyetini sürdürdüğü, otantik bir olgu olarak karşımızda durmaktadır.

Büyük öğretmen Lenin yoldaşında işaret ettiği gibi, bu türden (ileri) devletler yalnızca Batı Avrupaya özgü bir olgu olmayıp, benzeş karakteristik özellikleri Asya'nın en ileri ülkesi Japonya ile Amerika kıtasının en ileri ülkesi durumunda olan ABD'de taşımaktadır. Eşdeyişle, Batı Avrupa için söylenen homojen "ulusal devlet" tanımlaması, Japonya ve ABD içinde geçer akçedir. Bu arada Lenin'in ABD için çok uluslu (heterojen) devlet tanımlaması yaptığını da belirtelim. Toplam nüfusun ancak yüzde 73.3'ünü oluşturan Amerikalılar egemen-ezen ulus yüzde 11,1'ini oluşturan Afrika'lı zencileri ise (beyaz-zenci merkezi ve kızıl derililerde dahil- Lenin) "ezilen ulus" olarak nitelendirmekte Lenin.

Lenin yoldaş, bir yerde, Batı Avrupa devletlerini türdeş (Homojen) ya da Türdeş çok yakın ulusal devletler olarak şekillendirdiklerini söylerken, diğer bir yer-

de de, Doğu Avrupa devletler grubu (Türkiye'yi de bu guruba dahil ederek) içinde şu analizi yapmaktadır.

Lenin'den, Doğu Avrupa devletler grubuna ilişkin söylediklerini aktarmadan önce, okuyucuya aktaracağımız pasajı ilgilie, çok dikkatli ve nesnel bir gözle okumasını tavsiye ederiz. Ancak bu yöntemle, Türklerin Osmanlı devleti içerisinde eşdeyişle ulusların doğuşu ve şekillenmeleri aşamasında, "siyasi" olarak en güçlü milliyet" (abç) Türkler olduğundan -diğer çok uluslu devletlerde de görüldüğü gibi- egemen efendi ve ezen ulus olarak şekillendiklerini, dolayısıyla diğer ulusları devlet içerisinde birleştirici rolünü üstlendiklerini, geri kalan ulusların ise, "ezilen-bağımlı uluslar" olarak şekillenmekte olduklarını, çok net ve açık bir biçimde kavramış olacaktır. Konumuzun bilince çıkarılması için bu espiriyi dikkati çektikten sonra, aktarmayı yaparak görüşlerimizi sürdürelim.

"Doğu Avrupa devletler grubu -Rusya, Avusturya, Türkiye (ki bu ülkeler, yer konumu açısından Asya devletleri arasında sayılmalı ve iktisadi yönden" yarı-sömürge" kabul edilmelidir) ve altı küçük balkan devleti, yani Romanya, Bulgaristan, Yunanistan, Sırbistan, Karadağ ve Arnavutluk -pek açık bir biçimde çok daha farklı bir görünüm taşıyor. Bir teki bile ulusal yönden tam türdeş devletler değil, (Avusturya, Rusya, Türkiye kastedilmekte -bn). Yalnızca küçük balkan ülkeleri, ulusal devlet tanımlaması içine girebilir." demekte Lenin. Ve devamla Balkan devletlerinin 1911-12 savaşlarında dahi burjuva ulusal gelişmelerini tamamlamadıklarını, eşdeyişle bir tekinin bile "İspanya ve İsveç gibi tek bir ulusal devleti yoktur" diye belirlemede bulunmaktadır. Yine devamla, Büyük Doğu Avrupa devletlerinin her üçünde de (Avusturya, Rusya, Türkiye) kendi ana (egemen uluslar) popülasyonunun (nüfusun) yalnızca yüzde 43'ünü teşkil ettiklerini söyleyerek, şu analizi yapmaktadır.

"...Büyük Doğu Avrupa dev-

letlerinin her üçünde de, "kendi" ana nüfuslarının oranı yalnızca yüzde 43'tür. Bu üç büyük devletin her birinde nüfusun yarısından çoğu (yani -bn) yüzde 57'si, öteki ulusal topluluklardan (ya da resmi Rus terimini kullanırsak "yabancı"lardan) oluşmaktadır." (5) Oysa bu sorun Batı Avrupa devletler grubunda, eşdeyişle tek uluslu devletlerde en az yüzde yirmibeşlerde (nüfusun) seyretmekte. Ora ülkesinde (Batı Avrupa) ana nüfusun yüzde 70'i üzerinde seyreden (ana ulusun) devletler olduğu gibi, nüfusun yüzde 99'unu tek bir (aynı) ulusun teşkil ettiği ülkelerinde olduğu (sözgeli-mi; İtalya, Hollanda, Portekiz, İsveç ve Norveç gibi) bir gerçek.

Lenin'de işaret ettiği gibi, adı geçen (Avusturya, Rusya, Türkiye) çok uluslu devletler olarak şekillenecek gelişmişlerdir. Burada anlaşılması gereken nokta şu: söz konusu devletlerin (üç çok uluslu devletlerin) tarihsel geçmişleri tarihsel materyalizmin gözlemleriyle irdelenip/ incelendiğinde, görülecektir ki, bu devletler (çok uluslu, içerisinde egemen-efendi ulusların geçmiş yüzyıllardan kalma siyasi bir üstünlük ve güçlü oluşları var. İşte bu avantaj, eşdeyişle devlet içerisinde askeri ve siyasi olarak en güçlü halklar, ulusların doğuşu ve şekillenmesi aşamasında da efendi, egemen, ezen ulus olmasını/şekillenmesini sağlarken, diğer uluslara ise bir dezavantaj sağlamaktadır. Eşdeyişle, siyasi ve askeri olarak güçlü olmayan halklar egemenlik altında tutulmaya tabi tutularak, ezilen bağımlı uluslar olarak şekillenip örgütlenmişlerdir. Bu transformasyonların (değişim, gelişim) doğal sonucu olarak, sözkonusu devletler artık egemen ulus adıyla anılmaktadır.

Bu meyanda bir noktaya parmak basarak dikkatleri çekmekte yarar var:

Devletin sınıfsal bir olgu olduğuna, eşdeyişle sınıflarla birlikte ortaya çıkan ve sınıfların ortadan kalkmasıyla da kendi miadını yitiren devlet görüngüsü, sınıfsal bir fenomen (onun türevi olarak) olduğundan, bu olguyu meydana

getiren sınıflardan sözedildiğinden; gerek egemen ulusun hakim-egemen sınıfları, gerekse ezilen ulusların hakim-egemen sınıfları akla gelir/gelmelidir. Eşdeyişle devlet bütün milliyetlerin egemen sınıflarına hizmet eden bir olgudur. Ve de onların sınıfsal baskı aracıdır. Daha açık bir deyişle, devlet, sadece egemen ezen ulusun sınıflarının devleti olarak algılayıp, tanımlamak, yanlış ve bir o kadar saçma bir belirlemedir. Bilince çıkarılması gereken nokta, tüm uluslardan egemen sınıfları içine alan ve onlara hizmet eden bütün uluslardan ezilen sınıflar üzerindeki baskı mekanizması, olarak algılanmalıdır. Aksini iddia etmek, Beşikçi'nin savladığı; "Kürt ulusunun devleti yoktur, o halde bu devlet içerisinde, Kürt ulusunun egemen sınıflarını (ona göre "uşak/ajan olduklarından egemen sınıf olarak değerlendirilemez) görmek/değerlendirmek" (abç) "yanlış bir tavir ve davranıştır", belirlemesine götürür. Bu tanımlamanın nedenli saçma sapan bilimsel normlardan uzak olduğu üzerinde fazla durmayacağız. Ancak bu mantalitenin sınıf olgusuyla ulus olgusunu birbirine karıştırmaktan, eşdeyişle özdeşleştirme anlayışından başka bir anlama gelmeyeceğini söyleyelim. Evet, çok uluslu devletlerde varolan devlet ulusal anlamda ezilen ulusların devleti olarak tanımlanamaz. Fakat bütün milliyetlerden hakim sınıfların baskı mekanizması (ezilen sınıflar üzerinde) olduğu somut bir gerçektir. Ve de ML normlara tipatip uygun düşmektedir. Bu tanımlamamız, daha fazla dağılmadan konumuza tekrar dönelim.

Devlet sınıfsal bir fenomen olduğundan ve her ne kadar Türkler, ulusların doğuşu ve şekillenmesi kesitinde devlet içerisinde "siyasi olarak egemen ve güçlü ulus idiyelerinde, isiminden de anlaşılacağı gibi (Osmanlı devleti diye anıldığı dönemlerde) devlet yalnızca Türklerden oluşmuyordu. Daha açık bir deyişle Osmanlı devleti, bir dizi ulus ve azınlık milliyetlerden egemen sınıfların oluşturduğu yer aldığı kozmopolit bir yapılanmaya sahipti. Bu du-

rum geçmişte varolduğu gibi, 1923'ler öncesi -bugünde sözkonusudur.

Osmanlı devleti (Türkiye) ile ezilen uluslar arasındaki ilişkileri yazımın akışı içerisinde değineceğimizden, şimdilik geçiyoruz bu hususu.

Doğu Avrupa ve Asya devletlerinin (bir çoğunun) çok uluslu devletler olarak şekillendiklerine ilişkin görüşlerimizi, daha somut örneklerle güçlendirerek konumuzun daha bir anlaşılır duruma getirelim.

Lenin yoldaş Batı Avrupa ile Doğu Avrupa devletler grubu arasındaki farklılıklara ilişkin şu istatistikleri yapmakta:

"Birinci grupta (Batı Avrupa'da -bn) toplam nüfusu 231 milyonu bulan, nüfusu türdeş ya da hemen hemen türdeş 10 ulusal devlet bulunmaktadır. Bu grupta nüfusu türdeş olmayan, değişik türleri kapsayan iki devlet vardır. Ancak bu iki devlette anayasal ve gerçek eşitlik vardır, ulusal ezilme sözkonusu değildir.

"Sömürge, sömürgeciliğin tarihinin çok eski" olduğunu öncelikle belirtelim. Bu olgu, sınıfların ortaya çıkmasıyla birlikte, ilk sınıflı toplumsal formasyon olarak şekillenen köleci toplumdan bugünkü toplumsal formasyonlara dek devam edegelmıştır.

Bu iki ülkenin nüfusu 11,5 milyondur.

İkinci grupta (Doğu Avrupa'da -bn) toplam nüfusu 23 milyon olan 6 devlet (küçük Balkan devletleri -bn), ulusal yönden hemen hemen türdeşdir; toplam nüfusu 43 milyon olan üç devlet (Rusya Avusturya, Türkiye) ise türdeş değildir ya da "karma"dir; ulusal eşitlik yoktur.

Tüm olarak, Batı Avrupa'da yabancı ulusal topluluklar nüfusunun (yani ana ulusa -Rusya'da Büyük Ruslar, Avusturya'da Almanlarla Macarlar, Türkiye'de Türkler -mensup olmayan nüfusun) oranı yüzde 6'dır. Birleşik

Devletlerle Japonya'yı katarsak bu oran yüzde 7'ye çıkar. Buna karşılık Doğu Avrupa'da bu oran yüzde 53'tür." (6) diye analiz yapmakta Lenin.

Lenin'den yukarıya aktardığımız bu önemli kıyaslama ve analizlerden de anlaşılacağı gibi, Türkler, Türkiye'de devlet içerisinde "siyasi" olarak egemenliği ve güçlülüğü elinde bulundurdularından" egemen-ezen ulus olarak şekillenirken -ulusların doğuşu aşamasında-, Kürtler vd. uluslar (1911-12 savaşlarına dek Osmanlı denetimindeki Balkan ulusları, Afrika'daki uluslar, Ermeniler gibi), eşdeyişle Osmanlı imparatorluğunun siyasi denetimi altında kalan diğer ulusların hepsinde "ezilen bağımlı" ulus olarak şekillenmiş ve de milli baskı altında tutulmaya tabi kılınmışlardır/kılınmaktadırlar. Daha açık ve özce ifade edecek olursak, ulusların doğuşu ve şekillenmesi aşamasında Osmanlı devleti içerisinde siyasi ve askeri olarak güçlü ve egemen durumda olan Türkler "egemen, efendi-ezen

ulus" ulus olarak şekillenip örgütlenirken, Türkler dışında kalan diğer tüm uluslar, kendi ulusal devletlerinden yoksun bir şekilde milli baskı altında kalarak ezilen-bağımlı ulus olarak şekillenip örgütlenmişlerdir.

Bu öz belirlemeyi yapmamızdaki esas amaç, okuyucunun, ulusların doğuşu aşamasında, heterojen uluslu devlet olarak şekillenen devletlerden birisinin de Osmanlı (Türkiye) devleti olduğuna ilişkin dikkatlerini çekip yoğunlaştırmaktır. Yoksa, Türkler neden egemen-ezen ulustur da sömürgeci, ulus değildir"; ya da "Kürtler neden sömürge ulus değildir, ezilen bağımlı ulustur" sorusunu, yazımın akışı içerisinde

ele alıp yanıtlayacağız. Özet olarak, Biz şimdilik genel örneklemeler üzerinde durarak özgütle ilişkin ML perspektifimizi güçlendirmek için ön bilgiler vermeliyiz. Çünkü Türkiye özgülünün daha bir netlik ve açıklıkla algılanıp bilince çıkarılması için ulusal şekillenmeleri koşutluk arzeden devletleri örnek vermek zorundaydık/zorunluluğunu duymaktayız. Çünkü, konumuzun ve soruna ilişkin perspektifimizin okur tarafından daha bir kolaylıkla algılanmasını sağlamayı görev bilmekteyiz. Eğer bunu sağlayıp başaramazsak, o zaman herhangi bir konuya ilişkin yazı kaleme alınmanın gereği olmaz ve da kalmazdır. İşte bu bilinçledir ki, Lenin'den Stalin'den yaptığımız aktarmaları geniş/uzun tuttuk.

Bu arada yeri gelmişken bir noktaya daha temas ederek dikkatleri çekelim: yazımın önceki (yukarıdaki) akışı içerisinde de belirttiğimiz gibi, "çok uluslu devletler" kuramı ve görüşüsünü yalnızca doğu Avrupa ve Türkiye'ye özgü bir oigu olmadığını, Asya'da bu tipten devletlerin olduğunu tekrar vurgulamakta yarar var.

Daha açık bir deyişle, "heterojen ulusal devletler" teorisini yalnızca Doğu Avrupa'ya özgü bir görüşü olduğunu savlamak/onlara uyarlamaya çalışmak, Asya'nın (Türkiye dışında, şu anki çok uluslu devletler görüşüsünü yadsımaya götürür. Eşdeyişle onunla eşdeğer bir kuramdır. Çünkü Asya'nın birçok devleti homojen uluslu devletler olarak şekillenmeyerek heterojen ulusal devletler biçiminde şekillendikleri somut bir gerçek. Sözgelimi İran (üç uluslu), Hindistan (12 ulustan fazla), Pakistan (birden fazla), Sri-lanka (diğer adıyla Seyland) gibi devletler heterojen uluslu devletler olarak şekillenmişlerdir. Örnekler daha da çoğaltılabilir, ancak bu kadarını yeterli gördük.

Diğer bir noktada, Doğu Avrupa Devletler grubu içerisinde yer alan Avusturya, Rusya ve Türkiye (Lenin Türkiye'yi de bu gruba dahil etmekte)'yi yalnızca çok uluslu devletler olarak değerlendirmekte yanlış ve soyut bir belir-

leme olur. Çünkü, adı geçen devletler dışında, Doğu Avrupa içerisinde yer alan Yugoslavya ve Çekoslovakya'da çok uluslu devletlerdir. Daha açık bir deyişle çok ulusluluk görüşüsü yalnızca sözü edilen üç devlete özgü bir görüşü değildir/onlarla sınırlanabilir. Örneklerle somutladığımız gibi çok uluslu devlet görüşüsü yalnızca Doğu Avrupa'nın üç büyük devletiyle sınırlı olarak ele alınmayacağı gibi, Doğu Avrupa devletleriyle sınırlı tutulamaz. Bunun aksini iddia etmek nesnel realiteye gözünü kapamakla eşanlamlıdır.

Bu arada çok uluslu devletlerin hemen hemen tümünün (Rusya hariç) ekonomik ve siyasi olarak karakteristik özelliklerinin benzeşim arzettiğini vurgulayalım. Ki zaten bu, andırışlıktan ötürüdür ki, hepsinde ulusların doğuşu aşamasında heterojen uluslu devletler olarak gelişip şekillenmişlerdir. Hepsininde sosyo-ekonomik yapılanması ayrılık arzermekte dedik. Daha açık bir deyişle ifade edecek olursak, birkaçı hariç (Rusya gibi) hemen hemen hepsi "yarı-sömürge, yarı-feodal sosyo-ekonomik statülere sahiptirler/sahipler. Bu noktanın daha bir anlaşılması için azıcık açılımda bulunalım:

Adı geçen çok uluslu devletlerin hepsinde (Rusya hariç), feodalizmi kapitalizm tasfiye etmeye fırsat bulamadan/bu durumu yaşayamadan, eşdeyişle daha feodalizmin (üretim ilişkilerinin) giridabı içerisindeyken, serbest rekabetçi dönemin en gelişmiş ya-yılmacı/güçlü kapitalist (Batı Avrupalı kapitalist devletlerin)/empyrialist devletlerin ekonomik ilhakına uğrayarak bağımlılaşmışlardır. Adigeçen ülkelerde bırakalım kapitalizmin feodalizmi tasfiye etmesini bir kenara bir-ikisi hariç diğer ülkeler daha kapitalizmin ilk evresinde (basit meta üretimi) çakılıp kalmışlardır. İşte daha feodalizmi tasfiyeye fırsat bulamadan daha kapitalizmin ilk aşamasını (üç aşamalıdır kapitalizm: Basit meta üretimi, manifaktürcülük ve sanayi devrimi aşaması), yaşadığı bir kesitte Batı Avrupalı kapitalist devletlerin ekonomik il-

hakına uğrayan çok uluslu devletlerden birisi de Osmanlı (Türkiye) devletiydi.

Daha açarsak: Batı Avrupa'da uluslar doğup şekillendiklerinde aynı zamanda da homojen uluslu devletler biçiminde şekillenip örgütlenirken, oysa Osmanlı imparatorluğu Avrupa siyasası içerisinde henüz girdiği dönemde; hem ilhak ettiği (fethettiği) topraklardaki halkların uluslaşma akımlarının başlamasıyla (sözgelimi Mısır'da M.Ali Paşa'nın önceliğindeki hareket ve Balkan ülkelerinde gelişen ulusal bağımsızlık hareketleri gibi) hem de Avrupa'da devasa bir güçle gelişip güçlenen kapitalist ekonomilerin istilasıyla karşılaşmış oldu. Yani bir yandan yabancı ekonomik istilayla diğer yandan imparatorluk denetiminde zorla tutulan ezilen ulusların ulusal ayaklanma/başkaldırılarıyla karşılaşmıştı.

19.y.yılın ortalarından (özellikle bu yüzyılda) başlayarak yıkılışına dek Osmanlı İmparatorluğu ve devletinin (Türkiye) sosyo-ekonomik (siyasal-ekonomik ve kültürel) statüsünü, ML'nin bilimiyle irdeleyen ya da irdelemeye kalkışan akli-selim herkes görecektir ki o devleti (Türkiye) Batı Avrupalı kapitalist devletlerin ekonomik ilhakı altında, hatta neredeyse bir bütün olarak siyasi ilhakın altına (Batının) girdiğini de görmüş olacaktır. Eşdeyişle I. Emperyalist savaşta (1914 ile 18'ler arası yapılan) Alman emperyalistlerinin yanında yer alarak savaşa girmesi ve bunun sonucu olarak yenilgiye uğraması artı bazı bölgelerinin (Bugünkü Türkiye'nin) işgale uğraması (Yunanistan, İngiltere, Almanya ve İtalya tarafından) sonucu "sömürge, yarı-sömürge, yarı-feodal" yapıya dönüştüğünü rahatlıkla görecekler. Osmanlı devletini bu perspektifle değerlendirmeyenler, Osmanlı imparatorluğunun sosyo-ekonomik statüsünü bilmiyor demektir.

Bu arada yazımın esas amacının Osmanlı imparatorluğunun sosyo-ekonomik yapılanmasını derin bir irdelemesi olmadığı belirtilim. Esas amacımız heterojen uluslu devlet olan Türki-

ye'deki ulusların ulusal şekillenmelerine ilişkin (sömürge mi, yoksa "ezilen bağımlı uluslar mı?") okura özcede olsa bir perspektif sunmaktır. Aksi durum, eşdeyişle sosyo-ekonomik yapı üzerine derinliğine bir irdeleme yazımın boyutunu aştığı/aşacağı bir gerçek. Bu noktaya not düşüktükten sonra, konumuza tekrar dönebiliriz.

Gerek geçmişte (Osmanlı devletiyle anıldığı dönem) gerekse günümüzde Türkiye, uluslar ve milliyetler bakımından çok uluslu, karmaşık bir devlettir. İşte biz bu yazımızda "efendi egemen ve ezen" ulus durumundaki Türk ulusu ile "ezilen bağımlı ulus" statüsündeki Kürt ulusunun ulusal şekillenmelerine ilişkin görüşlerimizi ortaya koyacağız. Daha açık bir deyişle konumuzun ana motifini bu husus oluşturacaktır.

Konuya geçmeden önce bu yazımızda "sömürgecilik" tarihini derinliğine değilde özet olarak irdelemekte yetineceğimizi belirtelim. Konuya ilişkin ayrıntılı görüşlerimizi ileride ayrı bir yazı ile sunacağız ayrıca. Gerek bu nedenle, gerekse yazımın boyutunu aşacağından bu yöntemi seçtik.

Konumuzun daha net ve sarıh bir şekilde algılanıp bilince çıkarılması için, Osmanlı imparatorluğunun (Türkiye'nin) sosyo-ekonomik yapılanmasının özellikle de ulusların doğuşu ve şekillenmesi aşamasında (Doğu Avrupa ve Asya için geçerli olan 19.y.yıl ve sonrası yıllar) durumunu özet bir analizini yapmaya/vermeye çalışalım öncelikle.

OSMANLI DEVLETİNİN EKONOMİK VE SİYASAL (SOSYO-EKONOMİK) YAPISINA KISA BİR BAKIŞ

Herkesinde aşına olduğu gibi, eşdeyişle isminden de (Osmanlı) anlaşılacağı gibi, Osmanlı devleti (1299'da kurulan) bir dizi ülkeyi fethetmiş ve bu yolla da topraklarını genişleterek imparatorluğa dönüştürmüştür. İmparatorluğa dönüştürmüştür ama bunu nasıl ve hangi yolla gerçekleştirmiştir? Daha doğrusu, fethettiği toprakları (işgal ettiği) sömürgeleştirebilmiş midir? Daha açık bir deyişle

işgal ettiği ülkeleri, hem ekonomik, hem de siyasi olarak mı ilhak etmiştir yoksa yalnızca siyasi (askeri) olarak mı işgal etmiştir? vb. gibi sorulara açıklık getirmek için Osmanlı devletinin sosyo-ekonomik yapısına ilişkin bir bilgimizin olması zorunlu/gereklidir.

Konumuzun başında hemen belirtmek isteriz ki, Osmanlı devleti bir dizi ülkeyi askeri olarak fethedip (işgal) kendi topraklarına (imparatorluk) katmasını başarırken, ekonomik olarak ilhakı başaramadığını vurgulayalım. İşte bu bağlamda da Osmanlı devleti için şu bilimsel tanımlamayı yapmaktayız. Osmanlı devleti bir dizi ülkeyi askeri olarak işgal etmesine ve imparatorluğa dönüşmesine karşın fethettiği ülkeleri ekonomik olarak ilhak edemediği için, askeri olarak işgal edilen ülkeleri "sömürge", Osmanlı devletini de "sömürgeci" devlet olarak tanımlamıyoruz. Ki böyle bir tanımlamaya (sömürgeci) ne Marks ne Lenin ve ne de diğer büyük

öğretmenlerde -Osmanlı imparatorluğunu irdeleyip/incelemelerine karşın hem de rastlamak/görmek mümkün olmadığını da ekleyelim buna.

Bu hususun eşdeyişle "sömürgecilik" olgusunun ve kavramının, daha bir kolaylıkla bilince çıkarılması için, soruna öncelikle "sömürge", "sömürgeci" kavramlarının bilimsel anlamıyla tanımlanmasını yaparak giriş yapacağız. Yoksa, Osmanlı devletinin askeri olarak bir dizi ülkeyi işgal etmesine karşın, neden, niçin sömürgeleştiremedi? sorusunun altında yatan gerçek orijini (kaynağı) bilemez-kavrayamayız. Dahası da ulusların doğuşu ve şekillenmesi aşamasında (Doğu Avrupa ve Asya'da) kendi denetimindeki uluslar, neden "sömürge" uluslar olarak değil de "ezilen bağımlı uluslar" olarak şekillendiler "görüngüsünü"/espirisini (konunun ince noktasını) kavrayamayız.

"Sömürge, sömürgeciliğin tarihinin çok eski" olduğunu öncelikle belirtelim. Bu olgu, sınıfların ortaya çıkmasıyla birlikte, ilk sınıflı toplumsal formasyon olarak şekillenen köleci toplumdan bugünkü toplumsal formasyonlara dek devam edegelmiştir. Sömürgeciliğin tarihi pek eskidir" dedik. Ancak çağdaş anlamda sömürgeciliğin kapitalizmle birlikte (kapitalist üretim sonucu) başladığını da gözlerden kaçırıp yadsımamalıyız! Bunun daha bir anlaşılması için azıcıkta olsa açılımını yapalım. Lenin yoldaşın da parmak bastığı gibi, "sömürgecilik yalnızca emperyalizme özgü bir karakter/bir görüngü değil", "fakat kapitalizm (emperyalizm) öncesi sömürgecilik biçimleriyle kapitalist-emperyalist sömürgecilik arasında büyük farklar var." "Bunlar

Osmanlı devleti hiçbir ülkeyi sömürgeleştirememiştir. Ki bu belirlememiz devletlerin imparatorluğa oradanda yıkılışına -20. y. yılın başları- dek geçerlidir. Çünkü, işgal ettiği (askeri olarak) ülkeleri ekonomik olarak ilhak edememiştir.

arasındaki farklılığı görmemek saçmalığın dikalesidir" der ayrıca. Burada anlaşılması gereken nokta, nasıl bu kapitalizm öncesi sömürgecilik biçimlerini yadsımak saçma bir tez ise, öylede, kapitalist/emperyalist sömürgecilikle diğer sömürgecilik (öncesi) sistemlerini birbirine karıştırarak aynılaştırmaksaçmalıktır.

Sömürgeleştirme, sömürgecilik tarihi çok eskidir derken, bu arada "sömürgecilik" fenomeniyile "sömürü" olgusunun birbirinden farklı görüngü ve kavramlar olduğunu belirtmekte yarar var. Daha açık ifadeyle her iki olguyu birbirine karıştırarak eş anlamlı kavramlar olarak ele almamalıyız.

Bu ön açıklamalardan sonra "sömürgeleştirme" fenomeninin bilimsel tanımlanmasını yapabiliriz artık.

"Sömürgeci", "sömürge" kavramları; bir ülkenin bir başka ülke

tarafından gerek ekonomik, gerekse siyasi olarak ilhak edilmesi, o ülke için "sömürge", bu iki ilhakı gerçekleştiren ülke için ise "sömürgeci" devlet denilmesinde ifadesini bulurlar. Daha sarıh bir dille ifade edecek olursak: Tek bir ülke tarafından gerek "ekonomik" gerekse "siyasi" olarak "ilhak" edilen ülkelere sömürge, bu ilhakı gerçekleştiren devlet için ise "sömürgeci" devlet diye tanımlayabiliriz/tanımlanabilir.

Bu bilimsel tanımlamadan bilince çıkarılması gereken esas nokta şu olmalıdır: İlhak edilen herhangi bir ülke ya da ulus, o ülkeyi ilhak eden devlet tarafından yalnızca siyasi (askeri) olarak ilhak edebilmişse ancak ekonomik olarak ilhak edilmemişse o ülkeye (ilhak edilen)"sömürge" ülke ya da "ulus" diye tanımlanamayacağı noktasını bilince çıkarmak olmalıdır. Tersine durumda, eş deyişle bir devlet girdiği ülkeyi sadece ekonomik ya da yalnızca siyasi olarak etmişse, ihlakçı ülkeyi "sömürgeci" ülke olarak tanımlayamayız. "Fetihiçi, işgalci" tanımlaması yapılabilmir. Ama "sömürgeci"dir tanımlaması yapılamaz. Çünkü her iki ilhakıda (ekonomik ve siyasi) gerçekleştiremiyor/üzerinde yaşayacak güce sahip değildir. "Fetihiçi, işgalci" tanımlaması yapılabilmir, ama "sömürgeci" nitelendirilmesi yapılamaz dedik. Çünkü bu üç kavram ve olgunun kendine has spesifik çelişkileri vardır. Dolayısıyla farklı kavramlar ve de fenomenlerdir.

Gerek emperyalizm öncesi toplumsal formasyonlarda gerekse kapitalizm-emperyalizm çağında her hangi bir ülke, bir başka devlet ya da devletler tarafından askeri işgale uğramasına karşın sömürgeleşemediği bir gerçek. Bunun gibi, ekonomik olarak bağımlı olan (tek bu yanıyla) ülkelerde sömürgeleşememiştir. Her ne kadar ekonomik ilhak siyasi ilhakın gerçekleşmesi için ön

koşul yaratsa, onu hızlandırsada tek başına yeterli değil. Demekki her ikisi (ekonomik-siyasi) birarada olmayınca/gerçekleşmeyince "sömürge" olgusunun içeriği dolmaz. Daha açık bir deyişle, "sömürge", "sömürgecilik" görüngüsü tek varyantlı değil, çift varyantlıdır.

Konuya ilişkin dikkati çekmek istediğimiz diğer bir noktada, "sömürgeleşen" ülkenin "bir tek ülke" tarafından hem ekonomik, hemde siyasi (askeri) olarak ilhak edilmesi ancak "sömürge" görüngüsünün içeriğini doldurabilir. Yoksa, siyasi ilhakı bir ülke, ekonomik ilhakı bir başka ülkenin (yarı-sömürgelerin askeri, emperyalist devletlerin ise ekonomik ilhakı gibi, ya da kapitalist emperyalist ülkelerin "ortak bir şekilde bir ülkeyi sömürgeleştirmesi" versiyonunu [tanımlamasını] savunanlar gibi) yapması, "sömürgeci", "sömürge" fenomeninin içeriğini doldurmaz. Çağımız (emperyalizm) sömürgecilik olgusunu yalnızca "emperyalist devletlere özgü bir olgu olduğunu" değerlendirmeyenlerin vardığı/varacağı nokta budur. Yine aynı mantaliteye sahiplerdir ki, akla kararı, sapla samanı birbirine karıştırır gibi -aynılaştırmak anlamında- bir ulusun "kendi adına devleti yoksa" o halde "sömürge"dir diye belirleme yapmaktan da çekinmezler. Kavramları yerli yerine oturtmadan, eşdeyişle içeriğini doldurmadan bir tanımlamaya kalkışmak, materyalistlerin işi olamaz. Olsa olsa idealistlerin ve o iplikten dokunmuş küçük burjuvaların işi olur. Çünkü, idealistler ve o iplikten dokunmuş küçük burjuvalar kendi emellerine ulaşmak için kavramlarla kaos yaratmaktan geri durmazlar. ML'ler tanımlamaları sonuçtan hareket ederek değil de nedenlerden hareket ederek yaparlar. Daha açıkçası, önce sonuç, sonra nedenlerden hareket etmezler. Başka bir deyişle, önce o olguyu meydana getiren nedenlerin analizini yapar, sonra o olgu hakkında gerçek bir karara varır/tanımlamaya gider.

Marksistler bir tanım verince, o tanımları daha kapsamlı bir kavra-

ma götürmeyi zorunlu görev bilirler. Büyük bilge Lenin'inde vurguladığı gibi, bir tanım vermek demek; "her şeyden önce, verilen bir kavramı daha kapsamlı bir kavrama götürmek demektir." (7) İşte bizlerde bu bilinçle, "sömürge", "sömürgeci" olgusunu ele alıp irdelemekteyiz/tahlil etmekteyiz. Bu olguları ele alırken, "sömürgeci devlet" diye nitelendirilen Osmanlı (Türkiye) devletinin gerek ekonomik gerekse siyasal yapılanmasını nesnel bir gözle irdelemek/bilmek yerine, soyut ve doğma düşüncelerden hareket ederek, nitelendirmede/tanımlamada bulunanların ("sömürgeci" diye) teorileri zorlamadır. İşte bu yazımızda bu zorlama teorileri mahkum etmeyi önümüzde görev koyduk.

"Sömürge", "sömürgecilik", fenomenine ilişkin bilimsel anlamıyla tanımlamayı yaptıktan sonra, şimdide bu olgunun (kavramın) çok uluslu devletlerdeki -özellikle Türkiye de- egemen efendi uluslara ne denli uyup uymadığına bakalım.

Sömürgecilik tanımlamasını yaptığımız bölümde de ifade etmeye çalıştığımız gibi, sömürgecilik fenomeninin tarihi çok eskidir. Eşdeyişle kapitalizm öncesi (sınıflı) toplumsal formasyonlarda da bu olgunun varlığından söz etmiştik. Fakat biz bu yazımızda kapitalizm öncesi sömürgecilik üzerinde durmayacağız. Çünkü konumuzu ilgilendiren serbest rekabetçi kapitalizm ve emperyalizm çağındaki sömürgecilik olgusudur. Bu bağlamda görüşlerimizi kapitalizmin (serbest rekabetçi aşaması) emperyalizm dönemindeki "sömürgecilik" teorisi üzerinde yoğunlaştıracğız.

Yukarıya aktardığımız sömürgecilik fenomeninin bilimsel tanımlamasından hareketle artık rahatlıkla şunu söyleyebiliriz. Osmanlılar için: Osmanlı devleti fethettiği (askeri olarak) ülkeleri her ne kadar askeri olarak işgal etmişse de, bu, onun ora ülkelerini sömürgeleştirdiği anlamına gelmez. Açıkça söyleyelim ki, Osmanlı devleti hiçbir ülkeyi sömürgeleştirememiştir. Ki bu belirlememiz devletlerin imparatorluğa

oradanda yıkılışına -20. y. yılın başları- dek geçerlidir. Çünkü, işgal ettiği (askeri olarak) ülkeleri ekonomik olarak ilhak edememiştir. Marks'ında belirttiği gibi; "Osmanlılar (Türkler) fethettikleri ülkelerde yasaları gereği vergi almakla yetinmiş, ora yönetimlerini yine eski-yerel yöneticilerine bırakmışlardır. Bu pasajında açıkça anlaşılacağı gibi, Osmanlı devleti bırakalım girdiği ülkeleri ekonomik olarak ilhak etmesini bir kenara, siyasi olarak dahi kelimenin tam anlamıyla ilhakını gerçekleştirememiştir. Fethettiği ülkelerin yönetimlerini yine eski/yerli yöneticiliğe bırakması, bunun açık göstergesidir. Buna göre demekki ekonomik ve siyasi olarak bir bütünlük içerisinde ilhak edilmeyen ülke ya da ülkelere "sömürge", bunu her iki varyantı (yönü kolu) ile gerçekleştirmeyen ülkelere sömürgeci devlet tanımlaması yapılamaz ve yapılmayacağı da gün gibi açık.

Bu belirlemeyi diğer çok uluslu devletler için yapmakta mümkün. Bir tek tümceyle ifade edecek olursak, çok uluslu devletlerin tümü gerek geçmişte ulusların doğuşu ve şekillenmesi aşamasında, gerekse gelinen bugünkü prosesüste (süreçte) "yarı-sömürge, yarı-feodal" (Rusya hariç) sosyo-ekonomik statüye sahiptir. Bu bağlamda, kendi adına ulusal devleti olmadan milli baskı altında yaşayan uluslar ise ezilen-bağımlı ulus statüsündedirler. Zira, gerek egemen ulusun ekonomisi, gerekse diğer ezilen ulusların ekonomisi emperyalistler tarafından ilhak edilmiştir. Ki zaten "yarı-sömürge" olgusunun ekonomik dayanağı da buradan gelmektedir. Bu noktaya, yazımızın akışı içerisinde genişçe yer vereceğimizden geçiyoruz.

Biz şimdi ulusların doğuşu ve şekillenmesi aşamasında Osmanlı devleti (Türkiye) ile kendi denetimindeki ulusların şekillenmelerine ilişkin görüşlerimizin daha bir açıklıkla kavranılması için -19. y.yıla gelindiğinde ve sonrası Osmanlı devletinin ekonomik yapısını özcede olsa ortaya koyalım.

A) 19. yüzyıla gelindiğinde

ve Bu yüz yıl içerisinde Osmanlı Devletinin ekonomik yapısı.

Osmanlı devletinin 19. y.yıldaki ekonomik yapılanmasını ilişkin özet görüşlerimizi sunmadan önce, Osmanlı devletini (Türkiye) yönlendiren sınıfların yalnızca Türk ulusu ve milliyetinden olduğu söylenemeyeceği/söylenemez hususunu belirtelim. Devleti oluşturan sınıfların yalnızca Türk ulusuna, ait olduğunu savlamak, o devletinin milliyetler ve halklar bakımından karmaşık, yani kozmopolit bir uluslar topluluğu olduğunu yadsımakla "eş anlamlıdır. Yine bu tezi savlamak, Osmanlı devletinin çok uluslu bir devlet olarak şekillendiğini yadsımak olduğu gibi, ege-men ulus (devlet içerisinde siyasi olarak en güçlü olan Türk ulusu) dışında kalan "ezilen-bağımlı" ulusları yoksamaya (inkara) götürür. Konuya ilişkin belirlememizi Engels'in sözleriyle pekiştirip somutlaştıralım.

"Toplumun sınıf ilişkileri, çeşitli soylar arasındaki ilişkiler kadar karışmış olduğu için, Türkleri Türkiye'nin (Osmanlı devletinin -bn) yönetici sınıfı diye tanımlamamız hayli güç. Yerine ve duruma göre Türk; işçidir, çiftçidir, küçük mül sahibidir, tacirdir, feodalizmin en düşük, en barbar düzeyinde feodal beydir, memur ya da askerdir. Ancak bütün bu değişik yerlerde olsada, o; ayrıcalıklı bir dine ve ulusa mensuptur. Silah taşıma hakkı sadece onundur, en yüksek düzeyden bir Hristiyan karşılaştığı en aşağı düzeyden bir müslümana yol vermek için kaldırımdan aşağı inmek zorundadır." (8) Bu sözlerden de anlaşılacağı gibi, Osmanlı (Türkiye) devletini yönlendirenler, yalnızca Türklere ait sınıflar değil. Bu önbilgiyi aktardıktan sonra konumuza geçebiliriz.

Konunun hemen başında, Osmanlı devletinin 19. y.yıla girerken imparatorluk olarak hayli gerilemiş, güçsüz ve çürüme durumuyla karşı karşıya olduğunu belirtelim.

17. y.yıla birlikte başlayan gerilemesine ek olarak, eş deyiş-

le artık başka ülkeleri feth edemediği gibi imparatorluk denetimindeki toprakları da bir bir kaybetmeye başladı. (19. y.yılda)

Osmanlı devleti ekonomik olarak daha kapitalizmin ilk aşamasını (basit meta üretimi) yaşıyorken, eşdeyişle iç dinamiğiyle kendi kapitalizmini geliştirmeye dahi fırsat bulamadan -manifaktürcü aşamaya bile geçemedi-batı Avrupa kapitalist devletlerin ekonomik ilhakına (devrimine) uğramıştır.

Ekonomik olarak 16.y.yılda Fransa ile yapılan kapütilyasyonlar (ekonomik olarak tanınan ayrıcalıklar) 19.y.yıla gelindiğinde Osmanlı İmparatorluğunu daha kötü bir durumla karşı karşıya getirmişti. Bu ekonomik ayrıcalıklar, aynı zamanda ekonomik bağımlılığın ifadesidir. İşte, 19. y.yıla feodalizmin anaforu ve ekonomik bağımlılık çıkarmasına giren Osmanlı devleti (Türkiye) İngiltere ile 1938 yılında yaptıkları Ticaret antlaşmasıyla daha bir bağımlılaştırmanın imzasını çakmış oldular. Böylelikle 16. y.yılda (Kanuni Sultan Süleyman zamanında) yapılan kapütilyasyonlara bir yenisi daha bir ayrıcalıklı şartlarla eklenmiş oldu. Bu anlaşmalar, Osmanlı imparatorluğunun ekonomik bakımından fiili olarak çöküp/çürüdüğüne açık bir göstergesidir. Ki bu da siyasi olarak çökmesinin zeminini hazırladı.

Bu antlaşma ve sonrasına biraz gözatalım.

19. y.yılın en güçlü en büyük sömürgeci/kapitalist devleti olan İngilterenin baskısı ve günün Osmanlı yöneticilerinden olan Mustafa Reşit Paşa'nın çabasıyla Ağustos 1838 günü imzalanan ticaret antlaşmasıyla, Osmanlı devleti, İngilterenin ileri sürdüğü bütün istekleri kabul ederek onayladı. Bu antlaşmayı tarihçiler, Osmanlı (Türkiye) tarihinin "satılık vesikası" olarak yorumlamaktalar.

Bu antlaşmanın ağır ekonomik ayrıcalıkları Osmanlı devletinin 19. y.yılın sonlarına doğru Batı Avrupalı kapitalist devletlerin denetimine sokarak daha bir bağımlılaştırdı. Sözgelimi bu olumsuz gidişatın sonucu 1881 yılında

"DUYUN-U UMUMİYE" (devlet içerisinde devlet) adıyla anılan alacaklılar örgütü kuruldu.

Keza aynı olumsuz ekonomik gidişat ve bağımlılık, siyasi bağımlılığı da hızlandırarak beraberinde getirmiş oldu. Evet, sözde de olsa bir devlet bağımsızlığı (siyasi olarak) vardı, ama bu sadece görünürdeydi.

Osmanlı devletinin 1838 yılında yapmış olduğu bu antlaşma bir sonuçtu elbette. Başka bir deyişle, Osmanlı devleti bu duruma öyle birden bire gelmiş olmadı. Daha açıkçası ekonomik ve siyasi (özellikle ekonomik) çıkmaz ve bunalmaların kaçınılmaz bir sonucuydu bu antlaşma.

Osmanlı devletinin 19.y.yıl öncesinde ve içerisinde batılı kapitalist devletlere (özellikle İngiltere ve Fransa'ya) ekonomik bağımlılığı siyasi bağımlılığı da beraberinde getirdi" dedik. İşte bu bağımlılık sonucudur ki batılı devletler kendi ekonomik çıkarlarını daha fazla sağlama almak ve sağlamak için devlet yönetiminde, Türkler dışında diğer Osmanlı uyruklarına (Rum, Ermeni vd. azınlık uyrukları) daha fazla ayrıcalık tanımalarına yol açmıştır. Daha sarıh bir dille ifade edecek olursak: Batı Avrupalı kapitalist devletler, kendi ekonomik çıkarlarını (kârlarını) daha bir kolaylıkla sağlamak devlet içerisinde yer alan Türkler dışında diğer uyruklardan sınıflara daha çok ayrıcalık tanımak için; Osmanlı devletinin iç ve dış politikası üzerinde etkileyici rol oynayarak, beğenmedikleri devlet yöneticilerini görevden uzaklaştırıyor, bunların yerine kendilerine biat (-bağımlı y.n.-) eden kişileri istedikleri görevlere atamaktaydılar/atıyorlardı.

Bu gelişme ve ilişkilerin doğal sonucu olarakta sermayenin önemli bir bölümünü müslüman olmayan Osmanlılar (Rum, Ermeni, Bosna-Hersekler vd.leri) ve Avrupalılar ellerinde bulundurup tutmaktaydılar. Dolayısıyla geçmiş yıllarda ekonomik olarak güçlü (devlet içerisinde) olan Rumlar, Ermeniler, Yahudiler vd.leri Batılı kapitalist devletlerin yeni süreçteki yerli temsilci ve işbirlikçileri olma misyonunu yerine

getirip üstlenmiş oldular böylelikle.

Bu meyanda, Osmanlı devletinin olumsuz ekonomik gidişatına ilişkin Engels'in analizini aktarmakta yarar var.

1853 yılında yaptığı belirleme şöyle:

"Türkiye (Osmanlı devleti) ekonomik olarak çökmüş, çürümüş durumda.

Ticaret yapanlar Türkler olmayıp, "ticaretin tümünü büyük li-manlarda yerleşmiş olan Rumlar, Ermeniler, Slavlar ve Frenkler yürütüyordu." (9)

Ve bir diğer yerde ve tanzimat (ticaret) antlaşmasının Türkiye için doğurduğu olumsuz sonuçları şöyle vurgulamakta:

"Türkiye 1838'de imzalanan ticaret antlaşmasıyla (Tanzimat -bn) ileri Avrupa ekonomisinin açık pazarı haline geldi. Bu antlaşmayla İngilizlerin Türkiye'yi ekonomik olarak tam anlamıyla kendine bağımlılaştırdı. Batı kapitalizminin Türkiye'de yaslanmak istediği Rum ve Ermenilere imtiyazlı bir durum sağladı ve bundan böyle kapitalizmin yerli komisyonculuğunu Rum ve Ermeni burjuvazisi üstlendi ve yaptı" diye belirleme yapmakta Engels.

Bu ilişki tarzının 20. y.yılın başlarına dek devam ettiğini de ekleyelim. Daha açık bir deyişle ekonomik ilişki tarzı Osmanlı devletinin çöküşüne dek devam etmekte kalmayarak, günümüze dek bu bağımlılığı süregelmektedir. Hatta siyasi bağımlılığı daha bir arttırarak.

Engels yoldaşın parmak bastığı gibi ekonomik yapılanması böylesine olumsuz bir boyutta olan devlet ulusların doğuşu ve şekillenmesi aşamasında başka bir ulusu veya ülkeyi sömürgeleştirebilir mi, ya da sömürgeleştirebilir miydi? Tek kelimeyle bu soruya yanıtımız hayır olacaktır!

Çünkü, ekonomik olarak durumu bu merkezde olan artı Batı Avrupalı kapitalist devletlerin ekonomik (tam) ilhaki altında olan bir devlet, sömürgeleştiremez. Aksini iddia etmek Mark-

"Türkiye 1838'de imzalanan ticaret antlaşmasıyla (Tanzimat -bn) ileri Avrupa ekonomisinin açık pazarı haline geldi. Bu antlaşmayla İngilizlerin Türkiye'yi ekonomik olarak tam anlamıyla kendine bağımlılaştırdı. Batı kapitalizminin Türkiye'de yaslanmak istediği Rum ve Ermenilere imtiyazlı bir durum sağladı ve bundan böyle kapitalizmin yerli komisyonculuğunu Rum ve Ermeni burjuvazisi üstlendi ve yaptı"

sist ekonomi politiktan bihaberliğin kanıtıdır. Yukarıya aktardığımız gelişmelerde anlaşılacağı gibi, ekonomik ve hatta siyasi olarak devlet içerisinde yönlendirmesi dahi kapitalist devletlerin (Batı Avrupa) elinde olan bir devletin, ulusların doğuşu ve şekillenmesi aşamasında başka bir ulusun pazarını ilhak etmesi düşünülemez. Bunu düşünmek, kocaman (soyut) bir hayal olduğu gibi, "öküzün altında buzağı aramaya" benzer. Çünkü, nasıl bir öküz buzağı doğurmak için yeterli koşullara sahip değilse, öyle de bu statüye sahip bir devletin "sömürge edindi", "ediniyor", koşullarına sahip olduğu söylenemez... Bu türden soyut, abartılı belirleme ve tanımlamalara Marksist literatürde yer yok ve itibar edilmez. Çünkü Marksistler somut olgulardan hareket ederek analizlerini yapar. Aksi yöntem, metafizik yöntem olup, idealist yorumlamalardır.

Bu konunun, yani ulusların şekillenmesinin -Türkiye'de- daha bir netlikle algılanıp bilince çıkarılması için Osmanlı devletine ilişkin görüşlerimizi daha bir yoğunlaştıralım.

Osmanlı Devleti, 19. y.yıla gelindiğinde Avrupa (batı) devletleriyle ekonomik ve siyasal düzlemde sıkı ilişkiler ve bağlantılar içerisinde bulunmasına karşın, Türkiye'ye kapitalizmin Avrupa devletlerinden çok sonrası y.yıllarda, eşdeyişle 19. y.yılda girdiğini/geliştiğini belirtelim.

Türkiye'ye kapitalizmin bu denli geç girip gelişmesinin/geliştirilmesinin nedeninin başında Osmanlı Devletinin özgül (iç-

sel) koşulları gelmekteydi. Bu özgül koşulların başında: Devletin katı askeri feodal yapıya sahip olması ve bu devletin yasalarının tutucu din (İslam felsefesi) ideolojisine uygun bir şekillenme arzemesi artı devletin temel gelir kaynaklarını savaş ve savaş ganimetleriyle elde edilerek yerli ekonomi ve üretime ağırlık verilmesi, gibi etmenler gelirken; dış etmede, Batı Avrupa devletleri tarafından ekonomik ilhaka (daha kapitalizmin ilk evresini yaşarken hemde) uğraması sonucu ulusal kapitalizmi gelişip güçlenememiştir.

Bu arada yeri gelmişken belirtelim: Osmanlı imparatorluğunun yeni yeni topraklar ele geçirip fetihmesi dururken (17. y.yılda) ve feodalizmin girdabı içerisinde boğuluyorken, oysa batıda tam tersi bir gelişme vardı. Batı Avrupa'da kapitalizm devasa bir güçle geliştiren, ulusal birimler oluşmuştu bile.

Daha da açılımını yapacak olursak Batı Avrupa'da kapitalist devletlerin doğuşu ve devasa güçle gelişmesi, ve de sömürgeleştirmeleri, Osmanlı Devletinin daha da gücünü azaltmakla kalmayarak, kendilerine ekonomik ve siyasi olaraktan bağımlılaştırıyorlardı. Ayrıca ki böyle bir ekonomik ve siyasal statüye sahip bir devleti bekleyen kaçınılmaz sonuçtu bu. Eşdeyişle, hangi imparatorluk olursa olsun aynı koşulları (Osmanlı Devletinin koşullarını) taşıyor olması, o devletin kaçınılmaz yıkımını hazırladı.

Burada konumuzla yakından ilişkisi bulunan, ulusların doğuşu ve şekillenmesiyle koşutluk arze-

derek ortaya çıkan yeni (kapitalist) sömürgeci devletlerin durumuna biraz gözatalım. Konumuzun anlaşılması için bu gereklidir çünkü.

Konumuzun hemen başında, 17. y.yıl sonrası ve özellikle de 19. y.yıl içerisinde (sonlarına doğru) Batı Avrupalı kapitalist devletlerin mali sermayesine ekonomik olarak bağımlılaşan, yalnızca ne Osmanlı Devletidir ne de küçük balkan ülkeleridir. Aynı bağımlılığı, Lenin'inde işaret ettiği gibi; "Rusya bile kapitalist burjuva devletlere iktisadi (ekonomik) olarak tam bağımlı bir konumdaydı" (10) demekle Rusya'nında taşıdığı bir gerçek. Hatta Marks'ın daha da ileri giderek 19. y.yılda "Birleşik Devletler (Amerika -bn) ekonomik anlamda, bugün bile ancak Avrupa'nın bir sömürgeşidir." (11) diye analiz yapmakta olduğunu da söyleyelim.

Yine Marks kapitalde, "sömürge sistemini ilk kez tam olarak geliştiren Hollanda" (12) der diye vurguladıktan sonra, aynı devlet için "17. y.yılın başta gelen kapitalist ulusuydu" belirlemesini de yapmakta olduğunu ekleyelim bunlara.

Burada bir noktaya dikkat çekmek isteriz yukarıya aktardığımız bu aktarmayla "sömürge, sömürgecilik" görüngüsünün yalnızca kapitalist döneme özgü olduğunu söylemek istemediğimizi bir kez daha vurgulamak isteriz. "Sömürge", "sömürgecilik" olgusuna ilişkin bağda da (bölümde) açılımını yapmaya çalıştığımız gibi, "sömürge", "sömürgecilik" fenomeninin tarihi çok eskilere sözgelimi, köleci Roma imparatorluğu- dayanmaktadır dedik. Ancak emperyalizm öncesi (buna kapitalizmde dahil) sömürgecilikle emperyalist/kapitalist sömürgecilik arasında çok büyük farkların olduğunu, eş deyişle birbirlerine karıştırılarak anlamdaş kılınmayacağını da belirtelim. İşte bizi konumuz açısından esas olarak ilgilendiren kapitalist/emperyalist sömürgecilik olduğundan, dolayısıyla bu dönemlerin sömürgeci devletlerinden söz ederek Osmanlı Devletinin "sömürgeci"

(fethetmelerine karşın) edinemediğini ve bu bağlamda da "sömürgeci" olmadığını (fethçilik farklı, sömürgecilik farklı olgudur) açığa çıkartıp, bu konudaki yanlış versiyonları mahkum etmek noktasıdır. Buradan da hareket ederek, Kürdistan'ın "sömürge" değil, "ezilen bağımlı ulus" olarak şekillendiğini bilince çıkarmaktır amacımız. Çünkü bu konuda hayli yanlış versiyonlar (tanımlamalar) yapılmaktadır.

Marks, "sömürgeci Hollanda" devleti için 17. y.yılın başta gelen kapitalist ulusu olarak değerlendirerek şöyle der: "1648 yılında Ticari Kudretinin tepenoktasındaydı." Oysa aynı dönemde Osmanlı imparatorluğu birakalım kapitalizmi geliştirmeyi bir kenara, tam tersine feodalizmin girdabı içerisinde boğulmakla kalmıyor, gerileyip/duraklama devresine girmişti.

Ve yine Marks Kapital'de, Hollanda için, "Güney-Doğu ve Kuzey Batı-Avrupa arasındaki ticaretle Doğu Hindistan ticaretini hemen hemen elinde bulunduyordu." (13) demekle, o dönemin en güçlü kapitalist "kapitalist ulusu" olarak Hollanda'yı gözler önüne sermektedir.

İşte tamda burada Kürdistan'ı "sömürge" Türkiye'yi (Osmanlı döneminde dahil) ise sömürgeci ulus ya da devlet olarak tanımlayan mantalite sahiplerine bir-iki sorumuz olacak:

Osmanlı devleti fethettiği ülkeleri madem ki "sömürgeleştirdi", o halde ülke ya da ülkelerin deniz ve kara ticaretini eline geçirdi ise bunun ürünü olarakta hangi ülkenin hammadde kaynaklarını kendi topraklarına (Türkiye'ye) taşıyıp mamül madde haline dönüştürdü? Buna ilişkin somut bir örnek verebilirler mi? Veremezler, vereceklerini de sanmıyoruz!... Çünkü, Osmanlı devleti fethettiği ülkelerin deniz ve kara ticaretini eline geçirememiştir. Artı, girmiş olduğu ülkelerin kültürlerini kendi ülkelerine taşımıştır. Daha açıkçası, Marks'ında işaret ettiği gibi "fethettiği ülkelerden vergi almakla yetinmişler."

Yukarıdaki belirlemelerden de

anlaşılacağı gibi, Osmanlı devleti askeri olarak fethettiği ülkeleri ekonomik olarak ilhak edememiştir/bunu başaramamıştır. Buradan hareketle, eğer bir ülke askeri olarak işgal edilmişse, o ülke için sömürge denilmesini tek başına getirmesiz. Nasıl ki tek başına ekonomik ilhak (bağımlılık) tek başına "sömürgecilik" olgusunun içerisinde doldurmazsa, öyle de tek başına siyasi ilhak (işgal) tek başına "sömürge" "sömürgeci olgusunun içeriğini doldurmaz. Çünkü iki farklı olgudan meydana gelmiş bileşik olgular, onu meydana getiren koşullardan biri eksik olursa, o olguya artık eski adıyla tanımlanamaz/ tanımlanamaz. Bu belirlememizi daha bir pekiştirmek için bileşik fenomenlerden bir-iki örnek sunalım. Ulus fenomeninin bileşik bir olgu olduğu herkesçe bilinmekte. Buna göre, eğer bu olguyu oluşturan öğelerden herhangi birisi eksik olursa, o olguya ulus denmemesi için yeterli ise, yine "su" molekülü bileşik bir olgudur. Daha açıkçası su hidrojen ve oksijenden meydana gelmiş bileşik bir olgudur. Suyu meydana getiren bu elementlerden herhangi biri eksik olunca, nasıl ki o olguyu artık su olarak tanımlamamız mümkün değilse, öyle de; ekonomik ve siyasi ilhakı bir bütünsellik içerisinde gerçekleştirilmeyen ülkeye "sömürgeci, tek yönlü, ilhak olan ülkeyi de sömürge" ülke diye nitelendirme yapamayız/ yapılmaz. Bu durum, tüm bileşimli fenomen ve kavramlar için geçerlidir, kriterdir...

Burada kavranılması gereken noktalardan biri, "ekonomik ve siyasi ilhakın bir bütünsellik içerisinde yapılması/yapılmış olması (sömürgeci/sömürge" olgularının tam anlamını vermesi için) ise; diğer ikinci önemli bir noktada: askeri olarak güçlü olan bir devlet başka bir ülkeyi işgal edebilir, ama eğer ekonomik olarak işgal ettiği ülkeden daha güçlü ve farklı üretim biçimine sahip değilse, o ülkeyi "sömürgeleştiremez" olgusunun kavranılması, noktası olmalıdır. Artı üçüncü bir noktada: geçmişten günümüze dek devam edegelen sömürgecilik sistemini;

gerek "ekonomik, gerekse siyasi olarak bir tek gücün (devletin)" ancak başka bir ülkeyi "sömürgeleştirebileceği" olgusunu ve tezini bilince çıkarmak gerekir. Daha açık bir deyişle, bir ülke ya da ulusu birden fazla devlet sömürgeleştiremez. Dahası da "yarı-sömürge devletlerle emperyalist devletlerin ortaklaşa bir ülkeyi sömürgeleştirdiği - sömürgeleştirebilir" tez ve hipotezlerinin yanlışlığını/sakatlığını görmek olmalıdır. Bu konuya ileride tekrar değineceğimizden geçiyoruz şimdilik.

Şimdi "bir ülke askeri olarak işgale uğrayabilir, ancak ekonomik olarak, ilhak edilemediği için sömürgeleşemez" diye ileri sürdüğümüz tezin doğruluk ve gerçekliğini güçlendirmek için Marks'ın Hindistan üzerine söylediklerini yorumlayarak aktaralım.

Marks'ın Hindistan'a ilişkin söylediklerine geçmeden önce, 17. y.yıl ve 18. y.yıllar arası uluslararası arenada "en güçlü kapitalist-sömürgeci devlet Hollanda iken", 18. y.yılın ortalarından başlayarak, -özellikle de y.yılın sonlarında- gerek sömürge gerekse sanayi alanında üstünlüğü İngiltere'nin ele geçirdiğini belirtelim öncelikle.

Marks, "Hindistan, İngiltere tarafından sömürgeleştirilmeden önce defalarca askeri işgallere uğramasına karşın sömürgeleşmemiştir." der. Bunun nedeni de işgalci devletlerin ekonomik olarak Hindistan'ı ilhak edecek güce sahip olmamalarına bağlamaktadır. Eşdeyişle, Hindistan ekonomisi artı kültürü (uygarlığı) işgalci devletlerden daha ileri bir konumdaydı. İşte bu konumlanma sonucudur ki, işgalci devletler Hindistan'ı, "işgal edelim" derken, kendisini Hint uygarlığı içerisinde eritip gitmekten dahi kurtaramamışlardır. Daha çık bir deyişle, İngiltere öncesi Hindistan'ı işgale giden ülkeler Hint uygarlığından geri olduklarından Hintleşmişlerdir. Yani Hintiler tarafından özümsemiştirler.

İşte bu somut örnekte de görüldüğü/görüleceği gibi, bir devletin bir başka devletten yada ülkeden askeri olarak güçlü olması, hatta orayı işgal etmesi, "o ülkeyi

sömürgeleştirdi, sömürgeleştirir" tezini doğrulamaz/somutlamaz. Hindistan örneğinde görüldüğü üzere bu tez ve varsayım, somut olmayan yanlış bir anlayıştır. Buna göre demek ki, bir ülkenin başka bir ülkeyi askeri olarak işgal etmesi, "sömürge" olgusu için tek kriter olarak gösterilemez. Bu olgunun kelimenin tam anlamıyla içerisinde doldurulması için, demeki ekonomik ilhakta gereklidir. Yoksa sözcüğün tam anlamını vermez. Açılımını yapmaya çalıştığımız nedenlerden dolayı Hindistan daha önceleri sömürgeleşemeyenken, İngiltere'nin askeri artı ekonomik (özellikle bu) ilhakıyla ancak sömürgeleşmiştir. Başka bir deyişle, Hindistan İngiltere'nin askeri işgale uğramakla birlikte ekonomik ilhakına da uğramıştır. İngiltere'nin ekonomik ilhakı karşısında Hint kültürü ve ekonomisi (Komün ve kabile ekonomisine bağlı olan üretim ilişkisi) dayanamayarak çözülmüştür.

İngiltere Hindistan somutunda da anlaşıldığı/anlaşılacağı gibi, işgalci ülkenin işgal edilen ülkeler ekonomik ve kültürel güçlülüğünün yanı sıra farklı üretim biçimine de sahip olması üretim biçimine de sahip olması bir benzetme yapabiliriz. Emperyalist bir devletin bir başka emperyalist devleti sömürgeleştirdiği/sömürgeleştirebileceği düşünülmezken, yarı-feodal üretim ilişkilerine sahip bir ülke ya da uluslar, emperyalist devletler tarafından rahatlıkla sömürgeleştirilebiliyor, ya da yarı-sömürge duruma dönüştürülebildiği bir gerçek. Bu da açıkça gösteriyorki, sömürgeci ülke ile sömürge ülkenin üretim biçimleri farklıdır. Bunun aksini savlamak akla karayı birbirine karıştırmaktır.

Evet Osmanlı imparatorluğu çağının (ortaçağ) en güçlü askeri feodal devletiydi, ama bu onun ekonomik olarakta "en güçlü" devlet olduğu anlamına gelmiyordu/gelmezde. Yukarıda da Osmanlı devletinin ekonomik yapılanmasına ilişkin özel açılımlar ortaya koyduğumuz gibi; temel gelir kaynaklarını savaş ve savaş ganimetlerinden karşılayarak yerli ekonomi ve üretimin gelişmesine önem vermiyordu. Dolayısıyla

fethettiği ülkelerin üretim biçimlerinden farklı üretim biçimine sahip değildi. Yazımızın akışı içerisinde de ortaya koyacağımız gibi, birakalım fethettiği ülkelerden farklı/güçlü üretim biçimine sahip olmasız bir kenara, bu yönlü olumsuzluklarının sonucu kendi denetimindeki ülkelerin (Balkan ülkesi) bir kısmında kapitalizmin Türkiye'yi (bugünkü) oranla daha erken girip geliştiğini söylersek, Osmanlı devletinin ekonomik geriliği için yeterli olur sanırız...

Bu önemli noktalara dikkati çekip vurguladıktan sonra Osmanlı devletinin ekonomik yapılanmasına ilişkin görüşlerimiz tekrar dönüyor ve devam ediyoruz.

Karl Marks'ında parmak bastığı gibi, "Osmanlı devleti Ortaçağın en büyük askeri devletiydi." Bu "fethçi" askeri devletin temel gelir kaynaklarını, yüzyıllar boyunca hep savaşlar ve savaş ganimetleri olduğunu belirtmiştik. Artı bu nedenlerden dolayı yerli ekonomi ve üretimde geliştirdiğini/önemsemediğini vurgulamıştık.

İşte şimdi buna kaynaklık anlayış ve yasa üzerinde biraz duralım.

Savaş ve savaş ganimetleriyle esas gelirlerini sağlayan askeri feodal sınıf (devleti yönlendiren hakim sınıflar) sınıf yapıları gereği siyasal sistemde de yeniliklere ve değişikliklere yol açacak ekonomik ve sosyal reformların yapılmasını istemeyerek, karşındaydılar. Bu yapılanmanın siyasal düzlemdeki en büyük destekçisi/koruyucu meleği ise İslam felsefesi idi. Her türlü sosyal ve ekonomik transformasyonların (gelişim ve değişimler) önünde baraj oluşturan İslam felsefesi, bu hakim askeri feodal sınıfın çıkarlarıyla tam bir adaptelik içerisindeydi. İşte bu felsefenin devlet yönetimindeki dini misyonerleri: "feodallere feodal devlete boyun eğmenin tanrının bir görevi olduğunu, sosyal düzenin tanrının buyruğu ile şekillendiğini; onu değiştirmeye kalkışmanın, Kuran'a aykırı bir tavır ve davranış olduğunu vb. propagandalarla kitlelere nüfuz edilmeye/etmeye çalışı-

rak, feodal yapı korunmaya çalışılıyordu...

Özcesi, İslamiyet bu işleyişle askeri feodal sistemin en önde gelen payandası (destekçisi) olarak toplumsal transformasyonların gelişmesi önünde handikaplık oluşturmaktaydı.

Osmanlı devletinin ekonomik ve siyasal yapılanması İslami normlarla koşullandırılıp merkezde iken, 17. y.y.lla birlikte imparatorluk artık savaşlar yapıp yeni yeni topraklar ele geçiremiyordu. Eşdeyişle yeni yeni topraklar fetihmesi durmuş ve gerilemeye başlamıştı. İşte bu y.y.ın başlarında, yani 1639 Kas-ri şirin antlaşmasıyla (Osmanlı-İran arasında yapılan) Kürdistan'ın bir parçasını kendi denetimlerine geçirmelerini saymazsak, başka da herhangi bir ülke topraklarını fetih edememişlerdir.

Osmanlı Devletinin bu y.y.ıllarda gerilemeye yüz tutması kaçınılmazdı. Çünkü, yukarıda yazımızın akışı içerisinde de parmak bastığımız gibi, Osmanlı imparatorluğu feodalizmin anaforu içerisinde bocalayıp dururken, aynı y.y.ılda batı Avrupa ülkeleri arka arkaya sanayi devrimlerini yapıyor, eşdeyişle kapitalizm devasa bir güçle geliyordu. İşte bu güçlerinin sonucu olarak yeni yeni sömürgeler ediniyorlardı. Dahada açılımını yapacak olursak.

Temel gelir kaynaklarını savaş ve savaş ganimetlerinden elde ederek ona göre şekillendiren, askeri savaşlarda aldığı yenilgiler bozgunlar ve gerilemeler sonucu temel gelir kaynaklarını birbir bitiren; içsel olarak yerli üretim ve ekonominin gelişmesine önem vermeyen ve bunun doğal sonucu olarak kendi ordularını ve silahlarını üstün düzeyde modernize edemeyen Osmanlı devletinin, batı Avrupa devletlerinin hızlı ekonomik gelişmelere koşut olarak ürettikleri, daha ileri-daha modern silahlarla donatılmış/kuvvetlenmiş ordularını önünde ilerlemesi durdu. Bu modern silahlarla donatılmış ordular karşısında ilerlemesi durduğu gibi, Osmanlı devleti tek çareyi eldeki toprakları korumak/savunmak gö-

revini önüne koyduysa da bu çarede yetmedi. Osmanlı imparatorluğunu kurtarmaya. Dahası da Batı Avrupalı kapitalist/emperyalist devletlere olan ekonomik/siyasi bağımlılığı artı içsel olarak ekonomik ve siyasi buhranlar artı egemenliği altındaki ulusların ulusal ayaklanmaları ve bunun sonucu bağımsız devletlerini kurlmaları (Kürtler ve Ermeniler hariç) artı Afrika'da fethettiği toprakların tümünü emperyalist devletlere bırakması/onların işgal edilmesi vb. gelişmeler sonucu imparatorluk çökmüştür. İmparatorluk çöktüğü gibi, arkasından -I.emperyalist savaş sonrası- bazı topraklarının (Türklerin yaşadığı bugünkü topraklar) işgale uğramasını da getirmiştir bu olumsuz gidişat.

Yeri gelmişken Engels'in, Osmanlı devletinin 19. y.y.ıl ortalarındaki ekonomik durumuna ilişkin belirlemesinden kısa bir pasaj aktarmakta yarar var.

"Türkiye tüccarları kimlerdir acaba? Şüphesiz ki Türkler değil (...) Büyük limanlarda yerleşmiş olan Rumlar, Ermeniler, Slavlar ve Batılılar, bütün ticareti ellerinde tutmaktadırlar." (14) Ki aynı düşünceleri Marks'ında paylaştığını belirtelim.

Bu irdelemeden çıkarılması gereken sonuç açıkça şu olmalıdır. Kapitalizmin daha henüz Osmanlı imparatorluğu dönemindeki topraklara girdiği bir aşamada, ticaret ve sanayinin Türklerin tekelinde (denetiminde) olmaması olgusudur. Daha açık olarak ifade edecek olursak, kapitalizm ilk önce bugünkü Türk ulusunun yaşadığı topraklarda gelişmiyor tam tersine azınlıkların yaşadığı topraklarda geliyordu. Kapitalizmin ilk önce ora topraklarında (Avrupa kesiminde) gelişiyor olması, ekonomi olarak üstünlüğü de adigeçen ulusların ve milliyetlerin (Rumlar, Ermeniler, Slavlar vd'leri) eline geçmesi avantajını da sağlamıştır. Biraz daha açılımını yapacak olursak, bu kesitteki ticaret ve sanayinin Rum, Ermeni, Slav ve Yahudi gibi müslüman olmayan uyrukların tekelinde olması, bu azınlık uluslara, manifaktür ve ticaret burjuvazisi-

nin bu kesim içinde çıkmasını (ilk önce) sağlamıştır. Başka bir deyişle, Türkler ve diğer müslüman popülasyonu içerisinde (buna Kürtlerde dahil) ulusal burjuvazi daha şekillenmezken, müslüman olmayan nüfus içerisinde ulusal ve ticaret buruvazi şekillenmişti. Yazımızın akışı içerisinde de açılımını yapacağımız gibi, kapitalizmin Osmanlı imparatorluğu denetimindeki Balkan ülkelerine daha erken girmiş, gelişmiş olması, ora halklarında daha erken ulusal bilinçlenme ve bunun sonucu olarak, ulusal hareketleri doğrulmuştur. Ki bu avantaj ve gelişmeler sonucudur ki hepside (Ermeniler hariç) kendi ulusal devletlerini kurmuşlardır.

Bu pasajdan çıkarılması gereken önemli bir sonuçta: Daha ulusal burjuvazisi bile şekillenmeyen, ekonomisi egemenliği altındaki azınlıkların (bazılarının) egemenliği/denetimi altında olan Türkleri, "sömürgeci", "sömürgeleri var" gibisinden, yapılan versiyonların yanlışlığı vede çürüklüğüdür.

19. y.y.ıla oldukça mali zorluklar içerisinde giren imparatorluk batılı kapitalist devletlerin devasa bir güçle gelişen ekonomileri karşısında daha bir güçsüzleşerek ora devletlerinin tamamiyle denetimine girdi. Şöyleki, imparatorluğun diğer olumsuz gidişatının yanı sıra, bu büyük mali zorlukları ve çıkmazlarından yararlanan batılı, kapitalist devletler çok ağır koşullar ileri sürerek Osmanlı devletine borç paralar ifade başladılar. İşte Osmanlı devleti aldığı bu yüksek faizli borçları ödeyememesi -ki o yapılanması içerisinde ödemesi mümkün değildi- ve kısa sürede daha da artarak boyutlanan borçlanmaları sonucu imparatorluğun bütün maddi kaynakları ve ekonomik faaliyet alanlarının Batı Avrupa devletlerinin eline geçtiğini/geçmesini sağladığını belirtelim. Duyun-u Umumiye (Alacaklar örgütü- diğer adıyla devlet içerisinde devlet) bu gelişmelerin ürünü olarak ortaya çıktı. Yazımızın akışı içerisinde de belirteceğimiz gibi, bu ekonomik bağımlılık süreç içerisinde siyasi bağımlılığı da

arttırarak beraberinde (görünürde bir devletin olması hariç) getirdi. Ki, bu gelişmelerin sonucunda önce İngiltere, Fransa sonra Almanya, Osmanlı hükümetleri ve padişah üzerinde pek türlü etkinliklerini arttıranak pekiştirdiler. Bu duruma ileriki bölümde değineceğimize geçiyoruz.

Bu arada, Türkiye'de 19. y.y.ılın ortalarına doğru gelişen kapitalizmin batı Avrupa'daki gibi hızlı gelişmediğini-ki ora devletlerinde kapitalizm feodalizmi galebe çalmıştı bile- artı Türkiye'de gelişmekte olan kapitalizmin iç dinamiğiyle olmadığını eşdeyişle komprador kapitalizm (yabancı kapitalizme bağlı gelişen/ortaya çıkan) olduğunu vurgulayalım. Bunun aksini savlamak, safdillice bir davranış olur. Çünkü, yabancı kapitalizm, girmiş olduğu tüm ülkelerde (sömürge, yarı-sömürgelerde) milli kapitalizmin ve yerli ekonominin gelişmesini esas olarak engeller/gelişmesini önünde köstek olur. Var olan yerli kültürü (maddi olime esas olarak) kendi denetimine geçirerek, kendi ülkelerine taşır. Artı oradaki (denetim altındaki) hammadde kaynaklarını kendi ülkelerine taşıyarak mamül madde haline dönüştürürler. İşte tamda bu kesitte, yabancı kapitalistlerin girmiş oldukları ülkelerde komprador burjuva sınıfı ortaya çıkar. Demekki komprador sınıf, yabancı kapitalizm ve emperyalizmin yarı-feodal, yarı-sömürgelerdeki bir sosyal dayanağı olarak ortaya çıkmıştır. Eşdeyişle komprador burjuvazinin varlığı ve gelişmesi gerek geçmişte gerekse günümüzde yabancı kapitalizm/emperyalizme bağlıdır.

Bu durum, daha feodalizmi tasfiye etmeyen, eşdeyişle, kendi iç dinamiğiyle kapitalizmi geliştirerek (diğer bir deyişle milli kapitalizm) sanayi devrimlerini yapmayan; tüm yarı-sömürge, yarı-feodal ülkeler için geçerlidir. İşte bu koşulların sonucudur ki, tüm yarı-sömürge yarı-feodal ülkelerde devlete hakim ve egemen olan sınıf komprador burjuvazi ve toprak ağaları sınıfıdır.

Buraya kadar özet olarak toparlayacak olursak:

Temel gelir kaynaklarını savaş ve savaş ganimetlerinden sağlayarak yerli ekonomi ve üretimin gelişmesine önem vermeyen; kendi kurum ve kuruluşlarını İslam ideolojisine göre yönlendiren; daha kapitalizmin ilk evresini (basit meta üretimi) bile tam yaşayamadan yabancı kapitalist devletlerin (batı Avrupa devletlerinin) ekonomik ilhakına uğrayarak onların pazarı durumuna dönüşen; kendi (Türk) ulusal burjuvazisi şekillenmeden denetimindeki (Balkan ulusları) ulusların burjuvazisi daha önce şekillenen borçlarını ödeyememesi ve ekonomik bağımlılık sonucu devlet içerisinde devlet (Duyun-i umumiye) adlı "alacaklıların örgütünün" kurulmasını yaratan vb. vb. ekonomik yapılanmaya sahip bir devletin ya da imparatorluğun ulusların doğuşu ve şekillenmesi aşamasında 'Doğu Avrupa ve Asyada' yani 19. y.y.ıl ve sonrası yıllarda herhangi bir ulusun "pazarını", "ekonomik" olarak ilhak ettiğini söyleyebilir miyiz? Söylenebilir mi? Bunu söyleyemeyiz! Aksini söylemek ya da söylemeye kalkışmak;

Osmanlı devleti ve imparatorluğunun ekonomik statüsünü bilmemektir. Kapitalizm denilen fenomen -ekonomik ve sınıf görünüşüyle- kavramamakla eşdeğerdir. Bu tezi savunmaya kalkışmak "sömürgeci" "sömürge" olgusu ve kavramlarının içeriğinden bihaber olmak demektir. Artı serbest rekabet çağındaki "sömürgecilik" kapitalist sömürgecilik (meta ihracına bağlı olarak yapılan) olduğu görünüşünü yadsımaktır. Bunu savlamaya kalkışmak; Batı Avrupalı kapitalist devletlerin yarı-sömürge ve sömürgelerdeki yayılmalarını / ekonomik ilhaklarını görmezlikten gelmektir. Buna bağlı olarak Osmanlı devletinin yarı-sömürgeleştiği (19. y.y.ılla birlikte) görünüşünü reddetmektir. Artı, imparatorluğun çöküşe doğru gittiğini ve de çöktüğünü görmemekle eşdeğerdir. Bu yanlış tezi savunmak; imparatorluktaki kapitalizmle Batı Avrupa'daki kapitalizmin aynı ivmeyle (hızla) geliştiğini ve aynı döneme denk düştü-

günü savlamaya götürür. Bunu söylemek, Osmanlı devletinin homojen (türdeş) ulusal bir devlet olduğunu savlamaktır. Eşdeyişle devlet yönetimindeki sınıfların "yalnızca Türklerden ibaret olduğunu" savlamakla aynıdır. Başka bir deyişle heterojen ulusal devlet olarak şekillendiği görünüşünü yadsımaktır. Dahası, bunu savlamaya kalkışmak; çok uluslu devletlerdeki egemen ulus dışındaki ulusların, eş deyişle ezilen ulusların (milli baskı altında tutulan) tümünü tek sözcükle "sömürge" ulus olarak tanımlamakla eşdeğerdir. Çünkü, gerek egemen ulusun gerekse ezilen bağımlı ulusların ekonomisini emperyalist devletler "ilhak etmemiş/etmiyor deniliyorsa, daha açık bir deyişle" egemen ulusun ekonomisini emperyalist devletler; ezilen bağımlı ulusların ise gemen/hakim uluslar ilhak etmiş" diye nitelen-dirme yapılıyor/yapılmaktadır. Somut reatiden yoksun bu belirleme ("egemen ulusun, ezilen bağımlı ulusların ekonomisini, ilhak ettiği-ni" savlamak), feodal üretim ilişkilerinin hakim olduğu bir yapının, kapitalizmin geliştiği ve hakim olduğu bir yapıyı ilhak (ekonomik) ettiği/edeceği," yanlış ve bir o kadar sakat bir saplantıya götürür insanı. Balkan ülkeleri kapitalizm bakımından Türkiye'den daha ileriydi çünkü. Biraz kaba bir benzetme olacak, ama bu tez "yarı-sömürge bir devletin emperyalist bir ülkeyi ekonomik olarak ilhak edebilir"(!) oldukça soyut, hayali bir sonuca götürür insanı...

Tek tümceyle özetleyecek olursak, Osmanlı devleti (Türkiye) ulusların doğuşu ve şekillenmesi aşamasında (Doğu Avrupa ve Asya'da başgösteren) hiçbir ülke ve de ulusun pazarını/(ekonomisini ilhak edememiştir. Edemediği gibi de kendisini ekonomik bağımlılıktan (Batı Avrupalı kapitalist devletlere) kurtaramamıştır. Egemen ulus durumundaki Türklerde dahil tüm uluslar (denetimdeki) ekonomik olarak adı geçen devletler (Batı Avrupa) tarafından ilhak edilmiş durumdaydı.

Devamı gelecek sayıda

AZERBAJYAN-ERMENİSTAN, KARABAĞ SORUNU ÜZERİNE KISA NOTLAR

Deniz Güneş

Azerbaycan, Ermenistan ve Karabağ sorununun kökleri eskilere dayanır. I. Emperyalist savaşta Almanya'nın, 1917 Ekim Devriminin hemen arkasından Sovyetler Birliği'ne saldırması gündemde iken, Sovyetler Birliği yeni devrimini yapmış ve iç karışıklıklar içinde olduğundan dolayı Brest Litovsk antlaşması gündeme gelir. Antlaşma Trokçi karşı çıktığı için ertelebilir ve daha sonra antlaşma daha ağır şartlarda Mart 1918'de imzalanır. Bu antlaşma gereği, Ermenilerin yoğun olduğu Karabağ bölgesi Azerbaycan'a bağlanır, Nahçıvan bölgesi de Ermenistan'a. Bunun nedeni ise Karabağ bölgesinde zengin petrol yataklarının bulunması ve Azerbaycan'daki zengin petrol yataklarının emperyalistlerin denetiminde olmasıdır.

Alman emperyalistleriyle yapılan bu antlaşma ve verilen tavizler, 1918'de Alman emperyalistlerinin yenilgisiyle birlikte Lenin tarafından yırtılır. Ancak bu seferde savaştan galip çıkan İngiliz emperyalistleri, petrol, kömür, demir ve manganez yataklarını ele geçirmek için Azerbaycan'ı işgal eder ve Bakü'de yoğunlaşır. Bu işgal, Rus Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nin desteğiyle Azerbaycan halkı tarafından kırılır ve Azerbaycan Sosyalist Cumhuriyeti kurulur. Karabağ bölgesi de özerk bir bölge olarak Azerbaycan Sosyalist Cumhuriyeti'nde kalmaya devam eder. Bu bölgedeki petrol kömür

ve diğer madenler sürekli emperyalistlerin iştahını çekmişler ve her fırsatta bu bölgeyi ele geçirmenin planlarını yapmışlardır. Örneğin Kulak ismi verilen zengin köylülerin ve troçkistlerin sosyalizmi yıkma çabalarına aktif destek vermişler ancak bunların tasfiyesini engelleyememişlerdir.

Türkiye ile SSCB ve Kafkas halkları arasındaki ilişkiye gelince: Bilindiği gibi Çarlık devrinden sonra, Lenin, Çarlığın Türkiye üzerindeki bütün imtiyazlarına son verdi. Mart 1921'de Moskova Antlaşması ile 13 Ekim 1921'deki Kars Antlaşmasında Ermenistan ile Türkiye arasındaki sınırlar belli oldu. O dönemde dışişleri komiseri Muratyan, Türkiye temsilcisine, iki kardeş halk arasındaki dostluktan bahseder. Türkiye temsilciside dostluktan bahseder ancak, Türk hakim sınıfları her zaman Ermenileri hor görmüşler, katliamdan geçirmişler, bunun yanında Azerileri ise Türk ulusundan saymışlardır. Azeriler içerisinde Türk milliyetçiliğini geliştirmek için ellerinden gelen çabayı sarfetmişler, Ermeni düşmanlığını körüklemek için de aynı şekilde davranmışlardır. TC'nin Azeriler üzerinde Türk milliyetçiliğini geliştirmeleri elbette emperyalizmden bağımsız ele alınmaz. Başta ABD emperyalistleri olmak üzere batılı emperyalistlerin uydusu olan TC'nin Azerbaycan'ı kendi topraklarına katıp petrol ve maden yataklarından pay alma hayaliyle yaşasa bile bu çok uzak bir ihtimaldir. Bugün bundan ziyade bu milliyetçilik ge-

liştirme olayı batılı emperyalistlerin, RSE'lerinin ellerinden pazarları alma işine yarayacaktır. Azerbaycan'a bağlı özerk Karabağ bölgesinin, bugün Azerbaycan'da kalması veya Ermenistan'a bağlanması sorunu ise batılı emperyalistler tarafından ilerde netleştirilecektir. Bugün açısından bakıldığında özellikle ABD ve Fransa ülkelerindeki Ermeni Lobileri vasıtasıyla Ermeni milliyetçiliğini körüklemekte, ve hem Ermenistan'daki Ermeni milliyetçilerine hem de Karabağ'daki Ermeni milliyetçilere aktif destek vermektedirler.

Bugün Azeri milliyetçileri kendilerine Türk demelerine rağmen daha yakında, birleşik bir Azerbaycan istediklerini resmen duyurdular. Tabii ki bu Türkiye ve İran sınırları içinde kalan Azeri bölgelerini de kapsamaktadır. Tabii ki Ermeni milliyetçileri de birleşik bir Ermenistan istiyor. Karabağ'ı kendi topraklarına katmak isteği de buradan geliyor.

NEDEN BÖYLE OLDU

Bugün bu soruyu kendisine komünistim, sosyalistim diyen birçok örgüt soruyor. Bu soruya gerçek komünistlerin dışında hiçbir örgüt sağlıklı bir cevap veremedikleri gibi kimileri eski çizgilerini sürdürmede inat etmeye çalışıyorlar. Bu inat etmeye çalışanlar, AEP'çi takım. Sakın inat etmeleri sizi yanıltmasın. Çünkü son dönemdeki Arnavutluk olaylarını Ramiz Alia'ya yıkmaya çalışsalar

da kafaları iyice karıştı. Kimileri Perestroika ve Glasnost politikasından sonra Avrupa komünizmine kaydı. Kimileri de acaba biz Mao'ya yanlış eleştiriler mi getirdik diye kendilerini sorgulamaya başladılar.

Kafkas bölgesinde ve Doğu Avrupa'daki gelişmelerin sağlıklı çözülebilmesi için Mao Zedung Öğretileri'nin içeriği ve anlamı çok iyi bilinmesi gerekiyordu. Mao'yu revizyonist yapanlar, O'nu ustalıktan çıkaranlar, O'nu hem usta yapıp hemde kuşkulananlar veya Hua Kua Feng gibileri yani Mao Zedung Öğretileri'ni göklere çıkarıp içerisini boşaltanlar bu sorunları çözemeyeceklerdir. Bu tür sorunların çözümünün beyinlerde bilince çıkarılabilmesi için, proletarya diktatörlüğünün tarihsel tecrübelerinden sağlıklı derslerin çıkarılması şarttır.

1917 Ekim'inde Rusya proletaryası iktidarı ele geçirdiğinde kısa Paris Komünü ve 1905 döneminde Rusya'da kurulan Sovyetler tecrübelerinden başka pek tecrübesi yoktu. Bu tecrübesizliğe rağmen Sovyetler Birliği'nde muazzam gelişmeler oldu. Sovyetler Birliği geri bir ülke iken Dünya'nın en ileri ülkelerinden biri durumuna geldi. Sovyetler Birliği, bu duru-

ma gelmesini Lenin ve Stalin yoldaşlara borçludur. Yani Sovyetler birliğine hükmeden siyasi çizgiye borçludur. Lenin ve Stalin Yoldaşlar döneminde sorunlar sağlıklı bir şekilde çözümlenebiliyordu. O dönemlerde Kafkas bölgesindeki Kafkas halklarıyla Rus halkı arasında proleter enternasyonalizmine dayanan ilişkiler hakimdi. Kardeşlik duyguları ve dostça dayanışma, sorunların karşılıklı dostla-

tasfiye hareketini frenlemeye çalışıyorlardı. Rus Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti'nde (RSSC'nde) Zengin köylüler tasfiye edildiğinde etkisi Kafkas bölgesine de yansıyor ve oralarda da buna benzer tasfiye hareketleri geliyordu.

Parti içindeki yeni burjuvalar, kapitalist restorasyona giriştiklerinde Azerbaycan ve Ermenistan'daki gerici sınıflardan ve

ne ilişkiler içerisinde çözümünü esastı. Buna rağmen hiç sorunlar çıkmıyordu denilemez. Çünkü, gerek KP içinde ve gerekse KP dışında sınıflar hâlâ vardı ve bu sınıflar, proletaryaya karşı ittifak halindeydiler. Örneğin; zengin köylüler her tarafta karışıklıklar çıkardığında (ki bu karışıklıklar Azerbaycan ve Ermenistan'da da vardı), ve Stalin yoldaş tarafından zengin köylülerin tasfiyesi gündeme getirildiğinde parti içindeki yeni burjuvalardan kimileri bu tasfiyeye karşı çıkıyor, kimileri de hızlı hareket edildiğinden yakınarak

KP'ler içindeki yeni burjuvalardan destek görüyorlardı. Yine Troçkistler parti içinden tasfiye edildiğinde bunun etkisi Kafkas bölgesinde de görülüyordu.

Demek ki, proletarya diktatörlüğü altında sorunların köklü çözümüne girişilmiş ve önemli başarılar elde edilmiş olmasına rağmen sorunlar bir bütün olarak ortadan kalkmamıştı. Çünkü hala daha baskı altında tutulacak sınıflar vardı. Çünkü hala daha kimin kazanaacağı belli değildir. Hele hele etrafta emperyalist abluka altında olan bir ülkede sınıf çelişkilerinin bitmesi

mümkün değildir. İbrahim KAY-PAKKAYA yoldaş bu konuda "Bütün dünya emperyalistin ve gericiğin kökü kazanmadıkça, proletaryanın zafer kazandığı bir ülkede, devrilen gerici sınıflar mevcudiyetini koruyacaklar, devam ettirecekler, pusuda bekleyecekler ve devrimi karşı-devrime dönüştürmek için fırsat kollayacaklardır." (SE. sf. 430) diyerek bu soruna açıklık getirmiştir.

1936'larda özellikle Troçkist muhalefet ezildikten sonra Sovyetler'de baskı altında tutulacak sınıfların ortadan kaldırıldığı söyleniyordu. (bkn Stalin, Leninizmin Sorunları). Peki, proletarya diktatörlüğü, proletarya ve onun partisi önderliğinde çoğunluğun azınlık üzerinde baskısı ise, ve baskı altında tutulacak sınıflar da ortadan kalkmış ise o halde proletarya diktatörlüğünden bahsedilebilir miydi? Elbette hayır. O halde devlet neyin devletiydi? İşte, 1936'larda ortaya atılan ve 1950'lerin ortalarına kadar devam eden bu yanılgı, 1950'lerin sonlarına doğru revizyonist "Bütün Halkın Devleti" tezinin yapı taşlarını döşedi. 1957'lerde bu revizyonist tez SBKP'de kabul edildiğinde SBKP içinde Stalinci olarak bilinen Molotof ve Kaganoviç gibilerinin bu teze doğru dürüst bir eleştiri getirmemeleri 1936'lardaki "baskı altında tutulacak sınıfların ortadan kaldırıldığı" tesbitinin hangi sonucu doğurduğunun açık göstergesiydi. Gerçek SBKP'nin ve gerekse aynı dönemde ÇKP içinde Liu Şao ç'i'nin "ileri sosyalist sistem ile geri üretici güçler arasındaki çelişki baş çelişkidir" diyerek burjuvazi ile proletarya arasındaki sınıf mücadelesinin bittiği teorilerinin kaynağı ortadadır. Oysa durum tam tersidir. Bu konuya Başkan Mao,

birçok yazısında açıklık getirmiştir. Sadece açıklık getirmekle de kalmamış "Sosyalizm dönemi boyunca proletarya diktatörlüğü altında sınıfların ve sınıf mücadelesinin varolacağı ve sınıf mücadelesinin bir gün dahi ertelenmemesi" konusunda ML hazineye niteliksel bir katkı yapmıştır. Proletarya diktatörlüğü altında devrimlerin devam ettirilmesi ve Büyük Proleter Kültür Devrim'i gibi devrimlerin örgütlenmesi gerektiği görüşü bugün de yolumuzu aydınlatıyor.

Sovyetler Birliği'nde sınıf mücadelesinin bittiği, devletin bütün halkın devleti olduğu, bundan dolayı SB'nde üretici güçlerin muazzam gelişeceği, emperyalizmin bu gelişmeyle rekabet edemeyeceği ve teslim olacağı tezi ileri sürüldü ve "barış içinde birarada yaşama", "barışçıl yarış", "barışçıl geçiş" tezleri kabul edildi. O halde bütün herşey ağır sanayinin ve teknolojinin geliştirilmesi içindi. İnsanlar ağır sanayi ve teknoloji ne kadar çok gelişirse o kadar iyi yaşayacaklardı. Bu şekilde insanlar sınıf mücadelesinden uzaklaştırıldı ve herkes midesini düşünmeye başladı. Bu görüş, üretim araçları üzerinde hiçbir özel mülkiyeti olmayan, ancak parti için bürokrataşan yeni burjuvaların dünya görüşüydü. Stalin yoldaşın ölümünden sonra iktidarı gaspeden bürokrat burjuvalar, sosyalizm döneminde sosyalist mülkiyete geçirilen sanayinin tek temsilcisi oldular ve böylece SSCB'nde tekeli bürokratik devlet kapitalizmi egemen oldu. Modern revizyonizm SSCB'nde 1965'lerde sosyal emperyalizme dönüştü. Ağır sanayi'ye tek yanlı ağırlık verildiği için tarımla sanayi arasında, kırla kent arasındaki çelişki büyüdü. Üretim

artışı primi konulduğu için servet biriktirme olanakları gelişti. En fazla serveti bürokrat burjuvalar ve fabrika teknokratları biriktirdikleri ve bu teknokratların yetkileri artırıldığı için kafa ile kol emeği arasındaki fark büyüdü.

Büyüyen sanayi kırdan yeterli hammaddeyi karşılayamadığı için Kruşçev tarafından makina traktör istasyonları kolhozlara satılmaya başlandı. Bu da bir taraftan kolhozlar arasındaki dengesizliği büyüttü, diğer taraftan da büyüyen sanayiye hammadde karşılamaya yetmedi. Bu sefer de sosyalist işbölümü sahtekârlığı ortaya atıldı ve Kafkas bölgesi ve birçok Doğu Avrupa ülkesi tarım ürünleri üretecekti, SSCB ise ağır sanayi ürünleri üretecekti. Böylece bu ülkelerin yer altı ve yerüstü kaynakları Rus ağır sanayisine akmaya başladı. Bu konuda Başkan Mao, böyle bir iş bölümünü kendi kolektiflerinde bile uygulamadıklarını söyleyerek "mümkün olduğu kadar bağımsız çalışması, başkalarına bağımlı olmamayı ilke edinmesidir" (Sovyetler İktisadının Eleştirisi sf. 110) diyerek bu tür iş bölümlerini mahkum etmiştir.

Rus ağır sanayisi, Azerbaycan gelirinin % 90'ının kendi ülkesine çekiyordu ve Azerbaycan halkı "biz üretiyoruz, alıyor Rusya" demeye başlamıştı. Böylece Rus SSC ile diğer Cumhuriyetler arasındaki çelişki de büyümeye başlamıştı. Artık RSE'leri dünyanın yeniden paylaşılmasına güçlü bir şekilde girmişti. RSE'leri dünya rekabetinde daha güçlü rekabet edebilmek ve daha büyük paylar alabilmek için savaş teknolojisine ve uzay harcamalarına muazzam yatırımlara girişti. RSE'lerinin milli gelirinin büyük bir bölümü

bu alana yatırılmaya başlandı. Bu savaş sanayisinin büyümesi, yeni pazarları gerektiriyordu. Dolayısıyla Asya, Afrika, Latin Amerika ülkelerinde peş peşe askeri darbeler düzenlemeye başlandı, silah ticareti hızlandı. Silahlı kuvvetlerle stratejik bölgelere açıldı. Bazı ülkeler işgal edildi. Fakat iş bu alanda hızla ilerlerken hafif sanayi, ağır sanayinin yan kolları tarım geriledi, bu durum ağır sanayiye büyük oranda etkiledi. Pazarlar daha önce diğer emperyalistler tarafından paylaşıldığı için büyüyen sanayisine kârlı pazarlar bulmada zorluk çekti. Sanayi bunalımını giderek derinleşti. Rus Sosyal Emperyalistleri bu durumu düzeltbilmenin çarelerini aramaya başladılar. Askeri harcamaları kısımları gerekiyordu, bu da nükleer başlıklı füze üretimini kısımlarını ve birçok alandan geri çekilmelerini gerektiriyordu. Bununla birlikte diğer ülkelere yaptıkları yatırımları ve destekleri geri çekmelerini gerektiriyordu. Hafif sanayi ve tarımı daha da modernize edebilmeleri için bu alanı kısmen diğer emperyalistlere açmaları gerekiyordu. Çünkü savaş harcamalarından kısılan paralar özellikle uzay harcamalarına ve ağır sanayinin modernizasyonuna aktarılacaktı. RSE'leri bunları yapabilmek için "açıklık" ve yeniden yapılanma politikasını uygulamaları gerekiyordu. İşte bu Kruşçev dönemi ve sonrası uygulanan politikaların bir devamıydı yoksa başkalarının zannettiği gibi ne bir karşı devrimdi ne de devrimdi. Sadece emperyalist politikanın değişik araç ve

yöntemlerle sürdürülmesiydi. Artık serbest piyasa ekonomisine geçilecekti.

Bu politikanın ağır sancılarını RSE'lerine bağlı diğer cumhuriyetler çekecekti. Ve öyle de oldu. Bu Cumhuriyetlerde ekonomik bunalım hızla arttı. RSE'ye bağlı diğer cumhuriyetler kendi çıkış yollarını aramaya başladılar. Bu cumhuriyetlerde batılı emperyalistlerin de desteğiyle milliyetçilik hızla gelişti. Birçok ülke arka arkasına sözde siyasi "bağımsızlıklarını" ilan etmeye başladılar. Azerbaycan'daki gelişme RSE'lerini daha fazla ürküttü. Çünkü orada zengin petrol ve maden yatakları vardı. Bunları sağlama bağlamaları gerekiyordu. Bunun için RSE, Bakü'yü işgal etti. Arkasından da Ermenistan'a da bir tehditte bulundu.

Bugün Azerbaycan ve Ermenistan'da "bağımsız" olduklarını "ilan" ettiler. Karabağ bölgesindeki çatışmaların durdurulması yönünde faaliyetler sürdürülüyor. Hem Ermenistan ve hem de Azerbaycan bu bölgede hak iddia ettikleri sürece de çatışmalar bazen yavaşlar bazen de hızlanır.

RSE'leri, bu "bağımsız"lıklarını ilan eden cumhuriyetlerle ve diğer cumhuriyetlerle birlikte SSCB ismini de değiştirerek Serbest "Egemen" Cumhuriyetler birliği kuracağını resmen açıkladı. Zaten bu cumhuriyetlerin hemen hepsinin ekonomileri RSE'lerine bağlıdır. Bu "bağımsızlık" sadece sözde siyasi "bağımsızlıktır" hepsi o kadar. Bu cumhuriyetlerin hepsi bu

tür yaygaralarla halk kitlelerini aldatarak zenginler daha da fazla köşeyi dönüyor. Bu ülkelerin hiç birisinde gerçek komünistlerin varlığı bilinmiyor. Fakat bilinen şu ki bu karışıklıklar ve yeni arayışlar içerisinde halk kitleleri eski diktatörler ve onların yerlerini alan veya alacak olan yeni diktatörlerin yüzlerini ileride doğrudan kendi tecrübeleriyle öğrenecekler. Bu halklar (özellikle Kafkas halkları), burunlarının dibindeki ve en çok göklere çıkarmaya çalıştıkları TC içerisindeki yüce uyum dünyası için gelişen mücadeleye kulaklarını tıkamayacaklardır. Eninde sonunda onlar özellikle kırsal alanda gelişen mücadeleye sessiz kalamayacaklar. Onlardaki güçlü anti-emperyalist duygu, onları bizlerle ilişki kurmaya itecektir. Biz de onlarla ilişki kuracağız Türkiye'deki demokratik halk devriminin top sesleri Marks, Engels, Stalin ve Mao Zedung ışığını onlara iletilecektir.

Emperyalistlerin ve bölgedeki gerici ve faşist devletlerin bütün engelleme çabalarına rağmen Mao Zedung'un ML'ye katkıları bölge halkları içerisinde giderek yayılıyor. Asya, Afrika ve Latin Amerika'nın devrimin fırtına merkezlerini oluşturduğu ve Sosyalizmde geriye dönüşler döneminin Marksizm-Leninizmi olan Mao Zedung'un katkıları, yani onun teori ve pratiği rehber alınmadığı sürece nihai kurtuluşa gidilemeyeceği dünya halkları tarafından daha fazla öğreniliyor ve Kafkas halkları tarafından da öğrenilecektir.

Peru Komünist Partisinin Enternasyonal Çizgisi *

Dergimizin 6. sayısında proletarya hareketinin DEH deklarasyonu ile ilgili eleştirel görüşlerini yansıtan bir yazısına yer vermiştik.

PKP'nin farklı bir bakış açısını yansıtan DEH deklarasyonu belgesini eleştiren ve kendi bakış açılarını ortaya koyan bir belgesine de yer vererek, okuyucuya uluslararası alandaki tartışmaları yansıtmak için, katılmadığımız düşünceler de içeren bu yazıya sayfalarımızda yer vermeyi gerekli gördük.

H. Demokrasisi

Merkez Komitesi Belgesi

Enternasyonal Komünist Hareket ve Devrimci Enternasyonal Hareket Üzerine:

Enternasyonal Komünist Hareket'in tarihini şanlı bir mücadele süreci, bütün dünyanın komünistlerinin, birlik ve değişmez hedefleri olan komünist topluma ulaşmak için vermiş oldukları ve halen vermekte oldukları savaşım oluşturmaktadır. Bu kahramanca mücadeleye süreci, III. Enternasyonal geliştirmiştir.

1864 yılında Marks ve Engels, verilmekte olan yoğun mücadelenin doruk noktasında, Bakunin'in başını çektiği anarşist akımı açıkça teşhir ederek, Enternasyonal İşçi Birliği'ni yani I. Enternasyonalı kurdular. Marksizm, işte bu mücadele sürecinde Proletaryanın yegane doktrini olarak kurulmuştur. Lenin bunu, "Enternasyonalin başarıyla sonuçlandığı esas rol, proletarya ideolojisinin ideolojik esaslarının oluşturulmasıdır" diyecek ifade eder.

Sonradan Enternasyonal, bir bölünme yaşadı. Marks ve Engels

bu bölünmeye sebep oldukları yönünde suçlanırlarken, bu suçlamalara, böyle bir bölünmenin gerçekleşmemiş olma durumunda dahi herhalükarda Enternasyonalin öleceğini söyleyerek karşı çıktılar. "İlkeler ötesi bir birliğin sebep olduğu cinayet".

Engels tarafından 1889'da kurulan II. Enternasyonal, birçok parti ve örgütün filizlenmesine önayak olmuştur. Aynı süreç içerisinde, ileride Lenin'in mücadele ederek sonuçta hesabını vereceği eski tüfek revizyonistler, Engels'in ölümüyle vahşi bir dalga şeklinde ortaya çıktılar. II. Enternasyonal, I. Dünya Savaşına gelindiğinde, Kautsky ve Bernstein gibi Emperyalist savaş devrimci savaşa çevirme doğrultusunda mücadele etmek yerine kendi talancı burjuvazilerinin yanında yer alarak sosyal-vatanperver'lere dönüşen liderler tarafından çöktürülmüştü.

1919'da Lenin III. Enternasyo-

nali (Komünist Enternasyonal) kurdu. O, Enternasyonal, dünya devrimini hızlandırmada, Proletarya diktatörlüğünün inşasında kullanılacak bir mücadele aracı olarak ele alıyordu. 20'lere gelindiğinde, Komünist Enternasyonal bünyesinde ileri derecede önemli olan iki mesele ortaya çıktı. Bunlardan birisi: Almanya sorunu yada gelişmiş ülkelerde devrim sorunu, ikincisi: Çin sorunu yada geri ülkelerde devrim sorunu.

Sonradan, faşizmin geçici zaferi ve birleşik cephe konusunun nasıl ele alınması gerektiği sorunun kendisini dayatmasıyla sorunun daha karmaşık bir şekilde gelişti.

Karmaşık durumun ele alınması sürecinde, Togliatti ve Thores gibilerinin önderliğinde çeşitli revizyonist çizgiler gelişti, bu çizgiler eski düzeni yıkmak yerine, mücadeleyi sadece anti-faşist çerçevede tutarak onun desteklemenin yollarını deniyorlardı.

Komünist Enternasyonal'in ve özellikle 2. dünya savaşı ve Stalin yoldaşın oynadığı rolle bağlantısı bulunan 7. Kongrenin incelenmesini ve doğru tahlilini üzerimize almak, gerek partimiz ve gerekse tüm komünistler için kendisini dayatan bir vazifedir.

"Komünistlerin, uluslararası seviyedeki birliklerini sağlama mücadelesi, çok zor ve karmaşık olan bir süreci kapsar, ve özellikle 2. dünya savaşının sona ermesinden bu yana bu mücadele, modern revizyonizmin karşısında devam et-

mektedir."

1948'de Tito teşhir edildi. Bununla beraber Browderizm bu sürece kara çalan elementlerden biri olmuştur.

1957 ve 1960 yıllarında Komünist ve İşçi Partileri Moskova'da buluştular. Bu buluşmalar 1956'dan yani Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin (SBKP) 20. Kongre'sinden sonra gerçekleşti. 1956'da Proletarya Diktatörlüğünü gasp eden Kruşçev, Stalin yoldaşa karşı mücadele etmek adı altında Proletarya Diktatörlüğü'ne saldırıyordu. Sovyetler Birliği, o yıllarda bütün dünya çapında bir siyasi ağırlığa sahipti.

Bütün bu somut şartlar altında, ve Çin Komünist Partisi'nin (ÇKP), özellikle Mao Zedung'un ve ayrıca Arnavutluk Emek Partisi'nin (AEP), sarsılmaz ve ilkeli muhalefetlerine rağmen 1957 ve 1960'da gerçekleşen buluşmalar muğlak bir pozisyon izlemişlerdir. Kuşkusuz, bütün bunlara rağmen Başkan Mao'nun tutumu SBKP'nin pozisyonunda bir takım değişiklikleri zorunlu kılmıştır. 1961'de SBKP'nin 22. kongresi gerçekleşti. Bu kongreyle birlikte Modern Revizyonizmin çizgisi sistemleştirilmiştir.

Başkan Mao, Çin Komünist Partisinin lideri olarak yeni revizyonizmin maskesini düşürüp; gerçek niteliğini ortaya çıkardı. Bir revizyonizm ki sistematik olarak "üçlü barış", "iki bütünlük" tezlerinde kendini ortaya çıkaran.

"Barış içinde birarada yaşamak" Lenin'in bu tezi Kruşçev tarafından çarpıtılmıştır; "Devlet içi ilişkileri" özünden ayrı ele alınarak, Devletlerde ortaya çıkan ülkedeki iç sınıf ilişkileri olarak yo-

rumlanmıştır.

Kruşçev, "Barış içinde bir arada yaşama"yı Enternasyonal Komünist Hareket'in genel çizgisi olarak savundu.

Kruşçev'e göre esas problem savaşın çıkmasını önlemektir, çünkü ona göre atomik silahlar ezilenlerle ezenleri ayırt edecek bir güç olamazdı. Bu yüzden, insanlığın yok olmaktan kurtulması için herkesin kardeşçe yaşamasının mutlak olduğunu savunuyordu.

Kruşçev'in "Barışçıl Geçiş"i, bundan böyle devrimlerin, bir sistemin yerine bir başka sistemi geçirmek için devrimci şiddete başvurmaya artık gerek kalmadığını, bunun yerine bu yer değişiminin ancak barışçıl yolla, yani seçimlerle ve parlamenter sistemle mümkün olacağını savunuyordu.

"Barış içinde yarışma", Kruşçev'in bu teorisi, emperyalizmi yıkmanın tek yolunun onunla barış içinde yarışarak sosyalizmin üstünlüğünü emperyalizme göstermek olduğunu öngörüyordu. Böylece Kruşçev'e göre emperyalistler kendi idareleriyle sosyalizme geçeceklerdi.

"Bütün halkın devleti", devletin sınıf karakterini inkar eden Kruşçev'in revizyonist bir tezidir. Bu tezin spesifik özelliği Proletarya diktatörlüğünü hedef almasıdır.

Kruşçev'in diğer elde ettiği bir karışım "Bütün Halkın Partisi" teziydi ki, bu tez yine Proletaryanın partisi olan Partinin sınıf hareketini reddediyordu.

Bütün bu tezlerle SBKP'sinin 22. Kongresini açan Kruşçev, komünistlerin bu yeni programını resmileştirerek komünist Manifestosunu, liberte, egalite, fraternite

(özgürlük, eşitlik, hürriyet) gibi burjuva parolalarının yerine geçiyordu.

Komünistlerin programı olan Manifestonun inkarı, Marksizm ile revizyonizm arasındaki mücadeleyi mahmuzlayarak şiddetlenmesine sebep olmuştur.

14 Temmuz 1963'de "Çin mektubu" olarak bilinen "Enternasyonal Komünist Hareketin genel çizgisi üzerine öneriler" adlı belge yayımlandı, bunu başkan Mao'nun ve (ÇKP)'nin hazırlamış olduğu mükemmel bir belge olan "9 eleştiri" izlemiştir.

Bu belgelerde, modern revizyonizmin bütün tezleri çürütülmüş, açıkça teşhir edilerek ezilmiştir.

Başkan Mao'nun ve ÇKP'nin, somut şartlar altında yeni bir komünist Enternasyonal oluşturulmasında, siyasi ve ideolojik zeminin berraklığı sorununun güçlülüğü karşısında yetersiz konuma düştüğü zannedilmiştir.

Bu kurulacak Enternasyonalin Bileşkesinin, Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi olması gerekiyordu, fakat özellikle Enver Hoca liderliğindeki, AEP, ML ideolojisinin vardığı yeni safhayı hiç hesaba katmadan, oluşturulacak Enternasyonalin sadece M-L- üzerine oturtulmasını istiyordu.

Enver Hoca özünde Mao Zedung Düşüncesine karşıydı.

Büyük Proleter Kültür Devrimi ile Başkan Mao Zedung'un büyüyen etkisi bütün dünyaya yayılmıştır.

ÇKP'nin önünde çözülmesi gereken acil problemler vardı, Parti bu problemler üzerinde odaklaştı-

yordu. Bu problemlerden biri hiç kuşkusuz, Çin Halk Cumhuriyeti içinde Liu-Shiao-Shi ve Teng-Tshao-Ping gibi revizyonistlerin ele geçirilmesiyle yitirilen iktidarın tekrar kazanılmasıydı. Bununla beraber ÇKP, enerjisini, devrimin Proletarya diktatörlüğü şartlarında devam etmesi sorunu etrafında yoğunlaştırıyordu. İşte bu süreçte Başkan Mao, Enternasyonal ve Ulusal sınıf mücadelesinin tam ortasında Proletaryanın büyük öğretmeni ve dünya devriminin lideri konumuna varmıştır. Onun düşüncesi bu sebepten dolayı Marksizmin 3. aşamasını oluşturmuştur. Biz komünistler o zaman Marksizm-Leninizm-Mao Zedung Düşüncesi'nden bahsediyorduk.

Peru Komünist Partisi (PKP), Ocak 1969'daki 6. Konferansında M-L-MZD'yi parti birliğinin zemini olarak benimsedi. Bu başkan Gonzalonun önderliğinde verilen mücadelenin sonucudur. Bu mücadelede, Parti içerisindeki "Kızıl Fraksiyon" yer almıştır. Kızıl

Fraksiyon, M-L-MZD'yi 1966'dan bu yana benimsiyordu, dahası başkan Gonzalo 1962'den beri Mao'nun konumunu savunuyordu ve Parti'nin Kızıl Fraksiyonunu bu temelde eğitip, işlemiştir.

Gerçek Komünistler, Mao'nun Marksizmin 3. aşaması olduğunu ÇKP tarafından tasvip edileceğini umuyordu. Fakat Eylül 1976'da Mao'nun ölümünden yararlanan Çin revizyonistleri karşı devrimci

Başkan Mao, Enternasyonal ve Ulusal sınıf mücadelesinin tam ortasında Proletaryanın büyük öğretmeni ve dünya devriminin lideri konumuna varmıştır. Onun düşüncesi bu sebepten dolayı Marksizmin 3. aşamasını oluşturmuştur.

bir darbe düzenleyip Başkan Mao'ya ve onun öğretisine karşı sistemli bir saldırıya geçtiler.

Bunun sonucunda Marksistlerin birliği ciddi bir lekeyle karşı karşıya kalmıştır, fakat buna rağmen PKP M-L-MZD'yi savunarak sarsılmaz ve boyun eğmez tavrını muhafaza etmiş, karşı devrimci darbenin maskesini düşürerek onu teşhir etme sürecine girmiş, Çin'de gerçekleşen revizyonist gaspın

kirli çamaşırlarını ortaya çıkarmıştır. İşte bu süreçte Olağan Üstü Hal Siyasi Büro'su Ekim 1976'da ilan etmiştir: "Marksist olmak demek M-L-MZD'yi onaylamak demektir".

Başkan Mao'nun ölümünden sonra revizyonist Teng-Tshiao-Ping kliğinin Çin'i gasp etmesiyle komünistler bütün dünya çapında etrafa saçılmış ve dünya devriminin merkezi ve zemininden yoksun kalmıştır.

Karşı devrim, Başkan Mao'nun ve M-L-MZD'nin gerçekliğini inkar etmek için çirkin yüzünü tekrar gösterdi.

Böylece çatalın üç ucundan, Teng-Tshiao-Ping liderliğindeki Çin revizyonistlerinin, Enver Hoca liderliğindeki Arnavutluk revizyonistlerin ve Brejnev liderliğindeki Sovyet revizyonistlerinin saldırıları başladı.

Bununla beraber başkan Gonzalo Kasım 1979'daki I. Ulusal Kongrede tüm partiye şu çağrısı yaptı: "Üç katmanlı revizyonist hücumu karşı koymak için M-

L-MZD'yi benimse, savun ve uygula". Parti bu ilkeleri sarsılmadan ve yılmadan uygulamıştır.

PKP 1980'de M-L-MZD'nin öğrettiklerinin doğrultusunda Halk Savaşını başlattı. Halk savaşını uygulama ve ilerletme sürecinde Parti, Maoizmin Marksizmin 3. aşaması olduğu sonucuna vararak kendisini geliştirmiştir.

Bu varılan sonucun sayesinde ki Mayıs 82'deki 2. Ulusal Kongresinde Parti, Marksizm-Leninizm-Maoizm'in (M-L-M) Marksizmin 3. aşaması olduğunu ilan etmeyi başarabilmiştir.

Böylece PKP, Marksist-Leninist-Maoistelerin birliğini sağlama mücadelesini omuzlarına almada ve Maoizm'i savunmada dünya çapında önderliği ele geçiren tek parti durumuna gelmiş, bu ideolojiyi Peru ve Dünya Devrimlerinin yolunu aydınlatan hakim düşüncesi durumuna geçirme perspektifini geliştirmiştir.

Mekanik uygulamaları önlemek için M-L-M'nin uygulanması her devrime göre spesifik olmalıdır. Bu yüzden Peru devrimi, Parti birliğinin temel taşı ve ilkesi olan Başkan Gonzalo ve Gonzalo düşüncesini geliştirmiştir.

Buna bağlı olarak her devrimin kendi spesifik kılavuz düşüncesini tayin etmesi mutlak. Bunun aksi şeklindeki bir M-L-M uygulamasında devrimin gelişmesi mümkün değildir.

1980 sonbaharında 13 örgüt ve komünist partisi tüm komünistlerle, M-L temelde birleşmeleri için bir çağrı yaparak bir deklarasyona imza attılar: "Marksist-Leninstlere ve bütün ülkelerin işçileri ve ezi-

len haklarına."

Bu çağrı, özünde Mao'yu desteklemesine rağmen, onun Marksizmin yeni aşaması olduğu gerçeğini gözardı ederek Mao'nun uluslararası geçerliliğini inkar ediyordu.

Bu vazife, ekseriyetle Amerika Birleşik Devletleri Komünist Partisinin (ABD-DKP) yoğun çabası sonunda kendisini dayatmıştır.

1983 sürecinde ABD-DKP, PKP'yle ilişki kurarak partiyi 1980 deklarasyonunu imzalamaya davat etti.

PKP, bu çağrıya katılmamıştır, çünkü adı geçen deklarasyonda M-L-MZD'nin hiçbir biçimde benimsememesi bir yana PKP daha o zamanlarda M-L-M temeli üzerinde oturmuştu.

Mayıs 1984'te bu organizasyonların 2. konferansı gerçekleşti. Bu konferansta Devrimci Enternasyonal Hareketi (DEH) kurma kararı alındı. Bununla birlikte birleşik bir deklarasyon yayınlanmıştır. Bu deklarasyonda M-L-MZD etrafında birlik çağrısı yer almaktaydı.

Partimiz PKP'nin DEH içinde yer alması konusundaki tavrımız, DEH komitesine gönderdiğimiz Ekim 86 tarihli mektupta özellenmiştir:

"Bu konu üzerindeki iki sorunu tekrarlamak istiyoruz, birincisi, ilişkimizin başlamasından bu yana ayrılıklarımızın başlangıç noktasını oluşturan, ana ve kesin sorun M-L-M'nin Proletarya ideolojisinin gelişiminin, gerçek ve yeni bir aşaması olması sorunudur. Bu ideolojinin uluslararası geçerliliği sorunu ve ilkesel olarak Maoizm'in bunun ana anahtarı olması sorunu-

dur. Bu sebeplerden dolayı M-L-MZD sınıflandırmasına katılmıyoruz. Bununla beraber bizce zaruri bir başlangıç noktası olan bu sorunun çözümü karmaşıktır, zamana ihtiyacı vardır ve özellikle devrimin gelişiminin devam ettirilmesi-ne ihtiyacı vardır.

İkincisi, DEH'in kurulduğu II. toplantıda deklarasyona belli şartlarla ve açık zıtlıklarla imza attık. Dahası bu zıtlıklar gerçekleşen bazı toplantıların esnasında, raporlarımızla ve yazışmalarımızla tekrar kendisini gösterdi.

Bütün bu gerçekler çeşitli sorunlardaki mevcut zıtlığımızın açık bir göstergesidir. Bu konular, baş çelişki, dengesiz gelişmenin devrimci durumu sorunu, dünya savaşı ve DEH'in oynadığı rol üzerine bazı kriterlerdir.

Bunun yanında, aramızdaki zıtlıklar çok daha önemli konularda da mevcuttur. Bu noktalar başlıca: M-L-M'nin uluslararası geçerliliği, proletaryanın askeri teorisinin bir ifadesi olan halk savaşının genel geçerliliği... (Başkan Mao Zedung'un sayesinde ki proletarya sınıfı daha yeni olarak bu teoriyi tam ve bütün olarak hak ettiği yüce mertebeye erişmiştir.); bunun yanında diğer bir noktada, bizlerin her zaman direterek öne çıkardığı "Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!" büyük sloganıdır.

Bütün bunlara rağmen, bizim bugüne kadar olduğu gibi bugünde düşüncemiz, deklarasyonun, önceden olduğu gibi şimdide nispi bir birlik temeli oluşturduğu ve bu durumun çözümü ve düzeltmeyi gerekli kıldığıdır. Bu, özünde Hareketin şimdiki pratiğinde de açıkça görüldüğü gibi bundan sonrada gelişmesini yüksek aşamalara

ulaştırmasıyla, sonuçta kaçınılmaz olarak bu soruna bakış açısını geliştirmesi sorunudur.

Bugün, bazı yoldaşlar deklarasyon'a "oportünist bir deklarasyon" olduğu gerekçesi ile karşı çıkmaktadır. Diğerleri ise deklarasyonun, "devrimin dayatmış olduğu problemleri çözmede yetersiz kaldığı"nı ifade etmektedirler. Bu yüzdendir ki bu yoldaşlar yeni bir deklarasyon'a ilerlememizi zorunlu görmektedirler.

"PKP, DEH'in değişik seviyelerde sayılı problemlerle karşı karşıya olduğunu gözönüne almaktadır. Bunları sıralarsak:

İdeolojik seviyede: Hareket, M-L-M'i kavrayışını ilerletmelidir. Bu hareketin sadece siyasi gelişiminin dahi zorunlu kıldığı asfî gelişmedir.

Siyasi seviyede: Hareket, dünyadaki baş çelişkiler ile temel çelişkilerin tespiti sorunu, 3. dünya savaşı sorunu ve ana akımın devrim olduğu kadar, yeni bir emperyalist savaşın patlaması durumunda emperyalist savaşın halk savaşına çevrilmesinde ana akım olması sorunları üzerinde kendisini ilerletmelidir.

Örgütsel seviyede, yapılanma süreci sorunu: Hareket, gerek duyulan vasıflara sahip bir Enternasyonale kavuşmak için nasıl bir çizgi izleneceği, Enternasyonal'in, şanlı Enternasyonal Komünist Hareketi'nin bir devamı olabilmesi sorunlarında kendisini geliştirmelidir.

Kitleler içinde çalışma sorunu: Bizler, "kitleler tarihi yapar", "isyan etmek haklıdır" ilkeleri ve "Büyük çöplük dağı" anlayışımızı aşarak, kitleler içerisindeki çalış-

malarımızın halk savaşının başlatılması yada geliştirilmesini hazırlayacak şekilde planlanmasını önerüyoruz.

Önderlik sorunu: Bu anahtar konudur, ve geline zaman, varlığı tanıtan bir otoritenin eğitilmesini, geliştirilmesini ve kurulmasını gerekli kılmaktadır.

İki çizgi mücadelesi sorunu: Bu sorun yanlış ele alınmaktadır.

Bütün bunlar gelişim problemleridir. Fakat eğer doğru bir şekilde ve dürüstçe ele alınmazlarsa, tutarsızlık ve dolayısıyla kopuş ve ayrılmalara neden olabilirler. Bu negatif olasılıklar oldukça üzücüdür.

Biz, DEH komitesinin, M-L-MZD sınıflandırmasını kabul ettirmeye uğraştıklarını, PKP'ni Deklarasyon sınırları içinde tutmaya çalıştığını ve komitenin problemlerini, bizleri hegemonyacı bir akımın varlığını düşündürmeye zorlayan bir tutumla çözmeye çalıştığını düşünüyoruz.

Bunu gözönüne alarak, Ekim 1986'daki PKP 4. Uluslararası Konferansında aldığımız karar tekrar ifade etmek istiyoruz: "PKP, Marksizm-Leninizm-Maoizm'in ve özellikle Maoizm'in dünya devriminin yönetici ve yol gösterici ışığı olarak hak ettiği yüce konuma getirilmesi amacını taşıyan bir hizip olarak Devrimci Enternasyonalist Hareketin içinde çalışacaktır."

"Marksizm-Leninizm-Maoizm'i ve özellikle Maoizm'i benimse, savun ve uygula! çağırısını yapıyoruz. Çünkü ancak bu şekilde, Uluslararası proletarya komünist partileriyle iktidarın ele geçirilmesine ve kendisinin sınıf olarak ger-

çek kurtuluşunun bağlı bulunduğu ezilenlerin kurtuluşunun gerçekleştirilmesine önderlik etme konusunda olabilir."

"Bizler, Komünist Enternasyonal'in tekrar kurulmasından yanaız; ve DEH'i bu yönde atılmış bir adım olarak değerlendiriyoruz. DEH, böyle bir amaca ancak, doğru bir ideolojik çizgi üzerinde kendisini temellendirdiği takdirde hizmet edecektir."

"M-L-M'i ve özellikle M'i, dünya devriminin yönetici ve yol gösterici ışığı olarak kabul ettirme mücadelesi, uzun, karmaşık, ve zorlu bir mücadele olacaktır. Fakat sonuçta, başarı bizlerin yani dünyanın Marksist-Leninist-Maoist'lerinin olacaktır.

Marksizm, dünyada hiçbir zaman mücadelesiz bir ileri adım atmamıştır."

Şan olsun uluslararası proletaryaya!

Yaşamın Dünya Proletr Devrimi!

Marksizm-Leninizm-Maoizm, Gonzalo Düşüncesini Özellikle Gonzalo Düşüncesini, Benimse, Savun ve Uygula!

Peru Komünist Partisi Merkez Komitesi

* Bu yazının çevirisindeki sorumluluk bize aittir. Elimizden geldiği kadar İngilizce aslına bağlı kalarak çevirdik.

Londra'dan Bir Grup Halk Demokrasisi Okuru Adına

Tolga DENİZ

SANAT, EDEBİYAT, KÜLTÜR ÜZERİNE

Düşmanın toplumu yozlaştırma, ahlâki olarak dejenere etme silahlarından biride kültürel bombardıman faaliyetidir.

Çeşitli Milliyetlerden Türkiye halkının kurtuluşu uğrunda mücadelemizde önemli cephe vardır. Bunlar örneğin, Parti, Ordu, Demokratik Kitle Örgütleri, Scndika, çeşitli iletişim araçları ve kültürel etkinliklerdir. Düşmanı fiziksel olarak yenmek/ortadan kaldırmak, ancak silahlı bir güce dayanmak, yani zora karşı zora başvurmak kaçınılmazdır. Düşmanın ideolojik saldırılarına karşı, proletaryanın ideolojisini hakim kılmak, kitleleri bu ideoloji ile silahlandırmak, onu geliştirip güçlendirmek öncülerin vazgeçilmez görevidir.

Düşmanın toplumu yozlaştırma, ahlâki olarak dejenere etme silahlarından biride kültürel bombardıman faaliyetidir. Bu gerici, yoz kültüre karşı halkın ilerici ve devrimci kültürünü geliştirmek ve sahiplenmek gerekiyor. Büyük usta başkan Mao'nun dediği gibi; "Düşmanı yenmek için, öncelikle silahlı orduya dayanmak zorundayız. Fakat bu orduda tek başına yeterli değildir. Saflarımızı birleştirmek ve düşmanı yenmek için, mutlaka bir kültür ordusuna da ihtiyacımız vardır."

Günümüzde kültür ya da kültürel etkinlikler denildiğinde, farklı

kesimler bu olgudan farklı anlamlar çıkarıyorlar. Kültürü sadece, bir müzik, güzel sanat veya görsel sanatlar olarak anlamaktadırlar. Oysa kültür; tarihin akışı içinde toplum tarafından yaratılan bütün maddî değerler ve manevî değerlerin toplamıdır. Daha açık bir dille, maddî kültür denilince, makineler, üretimde kazanılan tecrübe ve diğer maddî servetler anlaşılmalıdır. Manevî kültür denilince de, bilim, sanat, edebiyat, felsefe, eğitim vs. alanlarındaki değerlerin toplamından başka bir şey değildir. Genel olarak kültür, tarihsel bir fonemdir ve onun gelişimi sosyo-

ekonomik formasyonlar tarafından belirlenmektedir. Marksizm-Leninizm, maddî metaların üretimini manevî kültürün temeli ve kaynağı olarak görür.

Demek ki, kültür; kitlelerin faaliyetlerinin bir ürünüdür. Maddî kültür, esas olarak, maddî hâl ve şartlar tarafından belirlenmekle birlikte, nispi bağımsızlık ve diğer ulusların kültürlerinin etkisine maruz kalması vs. tarafından karakterize olunan maddî kültürdeki değişimleri otomatik olarak takip et-

mez (sömürge, yarı-sömürge sosyo-ekonomik yapıya sahip olan ulusları ayrı tutmak koşuluyla). Her sınıflı toplumda kültür, gerekse ideolojik muhtevası ve gerek pratik amaçları bakımından bir sınıf karakteri taşır. Dolayısıyla kültür, sınıflar üstü bir maddî değerler toplamı değil, sınıfsal ilişkilerin bir toplamı olduğu gibi, esasında tarihsel birikimi egemen sınıfların kendi yararına kullanmasıdır.

Kültürün bir parçası olan sanat veya sanatsal faaliyetin ayırımına gelince; sanat, sosyal bilincin ve insan faaliyetinin, realiteyi estetiksel bir biçimde yansıtma kavrama ve temsil etmek olgusudur. Marksizm-Leninizm, sanat'ı "mutlak espiri"nin, "tümel idare"nin, "tanrısal vahiy"nin yada sanatçının bi-

linçaltı dürtü ve duygularının bir ürünü olarak gören anlayışı reddeder. Buna karşın, insanın estetiksel duygu ve gereksinim-

lerinin şekillenmesi sürecinin temeli emektir. Dolayısıyla insanlığın ilkel döneminde sanat ile emek arasındaki ilişki dolaylı değil, dolaysız bir ilişkiydi, sınıflı toplumların ortaya çıkması, yani ezen ile ezilen, yönetenle ile yönetilen arasındaki savaşım, sanatı, çarpışık ve dolaylı bir ilişkiler zinciri haline getirdi. En özlü ifadeyle, sanatın gelişiminin temeli, sosyo-ekonomik yapılanmalardaki değişimlerin bir tezahürüdür.

Sanat ya da sanatçının görevi, sosyal varlığın yansıma formlarından biri olan sanatla toplum arasında, yani bilim ve teknik, politik-ideoloji ve ahlak arasında köprü oluşturmasıdır. Devrimci sanatçı, egemenler tarafından toplumu yozlaştırma ve kendilerine itaat eden bir toplumu yaratma uğraşına karşı, toplumu devrimci sanatla duyarlı hale getirmek için, proletaryanın ideolojisini estetik bir biçimde kitlelere sunma aracıdır.

Sanat ve kültür konusunda yurtdışında faaliyet yürüten devrimci ozan Ali Haydar ile konuya ilişkin yaptığımız röportajı okuyucularımıza sunuyoruz.

H. Demokrasisi: Avrupa'da sanatla uğraştığınızı duyduk. Türkiye proletaryasına, Türkiye halklarına bir devrimci olarak hizmet etmenin en gerekli koşulu ülke içinde mücadele etmektir. Siz, devrimci bir sanatçı olarak tanınıyorsunuz. Sanatsal faaliyetinizi Avrupa'da yürütmeniz devrimci sanat anlayışınızla ne derece bağdaşır?

Ali Haydar: Evet gerçekten çok güzel bir soru. Olayın özüde burada yatmakta. Hiç şüphe yok

ki, proletaryanın yaşama şekli sınıf özelliklerine uygun faaliyet içerisinde bulunan bizim açımızdan sanatı sınıf mücadelesinin güçlü bir silahı olarak kavrayan devrimci bir sanatçının bütün gelişmeleri halkıyla beraber yaşamasının gerekli olduğu noktasında sizlerle aynı düşünceyi paylaşıyorum. Halkımız üzerinde uygulana gelen işkence, cezaevi, tehdit, asimilasyon politikalarından devrimci sanatçılarda payını almaktadır. Devrimci sanatçı, devrimci doğası gereği doğuştan militandır. Bundan dolayı ezilen sınıfların sınıf özelliklerini çalışma yöntemlerini işleyip, bir mavzer kurşunu gibi komprador burjuvazi ve toprak ağalarının beynine sıkmaktadır. İşte bu, kokuşmuş düzenin sahiplerini son derece rahatsız ve tehdit etmektedir. Bu rahatsızlık, egemen güçleri işkence yöntemlerini devrimci sanatçılar üzerinde uygulamaya zorunlu kılıyor. Bu sanatçılardan biride benim. Örneğin: 12 Eylül faşist uygulamalarının pervasızca devam ettiği 84-85-86 yıllarından itibaren çeşitli halk gecelelerine katıldım.

Bu faaliyetlerimden dolayı, defalarca gözaltına alındım, işkence görüp tehdit edildim. Sorun bu noktada başlıyor. Yazdığım yayınlamıyorsun, devrimci ozan olmanın gereklerini yerine getiremiyorsun, yani topluma yararlı olup olmama sorunuyla karşı karşıya kalıyorsun. Yaşama hakkın üretkenlik hakkın elinden alınıyor. Bu anlamda sanatsal faaliyetlerimi Avrupa'da sürdürmek zorunda kaldım. İnsan arzuluyor ki tüm gelişmeleri halkıyla yaşasın halkıyla beraber olsun. Bu devrimci bir gereklilikte. Fakat egemenler böyle bir hak tanımıyor tanıyamazlarda.

Gerçi Avrupa'da oluşum pek önemli değil önemli olan halkımızdan kopmama sorunudur.

HD.: Sizce sanat nedir? Toplumsal gelişmelerdeki işlevi ne olmalıdır?

A.H.: Mao Yoldaş, "Devrimci sanat geniş halk kitleleri için çok güçlü bir silahtır" der. Evet devrimci sanat bir üretilen bir eylem alanıdır. Halkın ve özellikle de gençliğin bilincini yozlaştıran, halka zararlı düşüncelere karşı verilen mücadelede etkili güçlü bir temizleme silahıdır. Bunu şöyle açıklarsam daha uygun olacaktır. Sanatı sınıf mücadelesinin güçlü ve etkili bir silahı olarak kavrayan, yorumlayan, savunan ve toplumsal hayata uygulama yolunda çaba sarfeden devrimci sanatçıların önemli hatta çok önemli görevlerinden bir tanesi de kuşkusuz tarihi öğrenmektir. Devrimci sanatçılar, geçmişin halk hareketlerini, isyanlarını ve ayaklanma şekillerini inceleyip sanatı bu gerçekler ışığında bugünkü sınıf mücadelesinin gelişip güçlenmesine tabi kılmalıdırlar. Kısacası devrimci sanat, günlük yaşantıyla birleşmek zorundadır. Gerçek sanatçı sanatın sanatçıya yüklediği misyona sahip çıkan, onu pratikte gösteren kişidir.

H.D.: Müzik ve sanatla ne zamandan beri uğraşıyorsunuz? Müziğe başlarken onu nasıl algılıydunuz, gelinen aşamada neler düşünüyorsunuz biraz açıklık getirir misiniz?

A.H.: Müzikle aşağı-yukarı 13-14 yıldır uğraşıyorum. Sanatsal normlar içinde yani profesyonel müzik hayatına '85'lerden sonra başladım. Müziğe başlarken onu

sadece bir hobi olarak düşünmüştüm. Fakat süreç içerisinde müziğin gerçekten çok etkili bir iletişim aracı olduğunun, insanları siyasi ve kültürel olarak yönlendirebildiğinin, kitleleri sınıf mücadelesine kaydırabildiğinin bilincine vardım. Biliyorsunuz ki müzik, hücrelerde, cezaevlerinde, sokaklarda, evlerde insanların dilinden eksik etmediği bir sanat dalıdır. İnsanların veya toplumun belli bir şekilde çıkış noktaları vardır. Toplumlar, kendi örf ve adetleri, duygular ve düşüncelerini sanat olarak isimlendirdiğimiz ortamda sergilerler veya yakalarlar. Bence sanatlar içerisinde en ağırlıklı olanı ve örgütlenmede en etkin rol oynayan yine müziktir. Müziği birkaç kategoride irdeleyip açıklamak olasıdır. Yani müziği sadece insanların halay çekmesi duygularını tatmin etmek açısından ele almak böyle yorumlamak yanlıştır. Aynı zamanda insanları ekonomik-siyasal ve kültürel açıdan ileriye yöneltmek bu konuda kafa yormak gerekiyor.

H.D.: Devrimci bir sanatçıyı diğer sınıf özelliklerinden ayıran kıstas sizce nedir? Veya bir sanatçıya, sen proleter devrimci sanatçısın diyebilmek için, bu sanatçıda ne gibi özellikler aramak gerekiyor?

A.H.: Çok güzel bir soru sordunuz. Genel bir ifadeyle; sanatçının niteliğini belirleyen toplumsal pratiğinin, yani siyasi ve kültürel çalışmalarının toplumsal olup olmadığına ve bu ilişkilerin en önemlisi yapıt ve eserlerinin kime hizmet ettiğine, kime yönelik olduğu

na bakmalıyız. Bu konuda dikkatlerimizi yoğunlaştırmamız gerekiyor. İşçi sınıfının ve yoksul köylülüğün sorunlarına, problemlerine ve istemlerine bir bütün olarak sosyal kurtuluş mücadelesi doğrultusunda hizmet ediyorsa; emekçi kitlelerin eylemlerinde bir fiil olarak bulunuyorsa, bu sözkonusu sınıflara maddi ve manevi açıdan destek sağlıyorsa, onların devrimci sınıf bilincini yükseltiyorsa, dünya emekçilerinin enternasyonal duygularını aynı çatı altında birleştirme yönünde çaba sarfediyorsa, bilimsel sosyalizm teorisini ve pratiğini kendisine kılavuz ediyorsa, bu sanatçı proleter devrimci sanatçıdır. Tam tersine, güzellikleri yetenekleri sanatıyla en önemli sorunda toplumsal ilişkileriyle komprador burjuvazi ve toprak ağalarına hizmet ediyorsa, sömürünün, işkencenin niteliğini gözlerden saklamaya çalışıyorsa, bu sanatçıda kuşkusuz karşı-devrime hizmet ediyor dolayısıyla karşı-devrimci bir sanatçıdır.

HD.: Siz Avrupa'da sanatsal faaliyet yürütüyorsunuz ve sizin gibi çeşitli ülkelerde sanatsal etkinliklerde bulunan sanatçılar var. Bunlar hakkında ne düşünüyorsunuz?

A.H.: Ben şu anda içimden gelen bir duyguyla, bir şairden birkaç dize okumak istiyorum: "Kolay değil yeryüzünün en görkemli en ağır sorumluluğunu yüklenmek yani komünistim diyebilmek" ve bende bundan esinlenerek şöyle diyorum. Kolay değil Avrupa'da devrimci sanatçı kalmak, proletaryanın emekçilerin sorunlarına eğilmek. Şimdi Avrupa'da bir an-

lamda burjuva demokrasisi var. Bu burjuva demokrasisi içerisinde her insanın siyasal ve kültürel yapısını koruması kolay değil. İnsanlar finans edinmek istiyor. İşte bu durum sözümona devrimci sanatçı adı altında geçinen sanatçılar açısından geçerlidir. Tabiki saygı duyduğum ve gerçekten birşeyler yapmak isteyen sanatçı arkadaşlarımız da var.

H.D.: Ekonomik hırs dediniz bu sözkonusu sanatçılar, duygu sömürüsü yaparak kendilerine yer edinmek mi istiyorlar?

A.H.: Evet yanılmıyorsunuz. Sanatın arkasına sığınıp sırf para kazanma yollarını arayan sanatçılar da var.

Aslında bu konu üzerinde fazla durmaya gerek görmüyorum. Kısa ve öz olarak şunu söyleyebilirim; dinleyici kitleleri ve toplumumuz devrimci sanatçıyı, dinler, alkışlar ve korumaya çalışır. Tabi ki bunun da kıstasları vardır. Eğer devrimci sanatçı kendi istemi doğrultusunda değilde toplumun istemleri doğrultusunda hareket ediyorsa, toplum tarafından desteklenir. Ama yukarıda da açıkladığım gibi tam tersini yaparsa toplum onu dışlar.

H.D. Sorularımızı yanıtladığınız için teşekkür ederiz.

A.H. Aslında proletaryanın sesi olan Halk Demokrasisi sayfalarında bana yer ayırdığınız için ben çok teşekkür ederim. Ayrıca bu güzel mücadelenizde üstün başarılar dilerim. Gelecek mutlu günlerde beraber olma umuduyla!

TARİHSEL GERÇEKLER VE İBRAHİM KAYPAKKAYA OLGUSUNU YOK SAYAN

2000'E DOĞRU DERGİSİ'NİN AMAÇLADIĞI NEDİR?

20 Ağustos 1991 günü Rusya'da bir anlamda "saray içi" bir entrika olan darbenin yapılmasından hemen sonra, çeşitli siyasi akımlar "yeni" keşiflerde bulunmaya başladılar. Bazılarında "kendi toplumsal bilinçleri"nin(!) ne kadar yanılmaz ve ne kadar "otorite sahibi" (!) olduklarını iki yüzlüce ortaya koymaya başladılar, tabii bunu yaparken de geçmişini inkara yönelerek...

Biz burada bütün siyasal akımların ileri sürdüğü pahabîçilmez(!) geçmiş görüşlerinin üzerinde durma gereğini duymuyoruz. Sadece kendini dünyanın merkezine (!) koyan ve 20 Ağustos darbesinden sonra "kendi toplumsal bilinçlerini"(!) yeniden keşfeden 2000'e Doğru Dergisi'nin geçmişle ilgili olarak ileri sürdüğü saptamaların gerçeklerle ne ölçüde uyum sağlayıp-sağlamadığına ve özellikle 1970'lerin hemen başında ülkemizde ortaya çıkan (M.SUPHİ dönemini

saymazsak) Komünist hareketin görüşlerini nasıl ekarte etmeye çalıştığı noktası üzerinde durmakla yetineceğiz.

2000'e Doğru Dergisi (1 Eylül 1991, sayı 27), Rusya'daki başarısız darbeden sonra, Türkiye demokrat-devrimci hareketinin 1970'lerde Rusya'ya hangi politik pencereden baktığı, Kruşçev, ve Brejnev dönemlerini nasıl değerlendirdiklerine yer verdi. 1970'in önde gelen liderlerinin görüşlerinden konuyla ilgili pasajlar aktardı. Ancak birisini es geçti ve sanki geçmiş, yani 70'lerin başında değil, 76'larda ortaya çıkmış gibi bir imaj yaratmaya çalıştı. Bu bizim için bir sürpriz olmadı. Çünkü onlar KAYPAKKAYA'dan korktukları için, onu yok saydılar. Bu oldukça "yeni bir yol" değil, hem geçmiş ve hem de bu dönemde başvurdukları umutsuzluğun bir sonucudur. Tarihte "Hristiyan Juda'nın öpücüğü İsa için ne idiye" Doğu Perinçek ve tay-

fasınında KAYPAKKAYA için odur. Bundan daha fazlasını beklemek safdillik olur.

Türkiye devrimci hareketi hakkında az çok doğru bilgisi olan herkes bilir ki, bu tarihsel dönemin (1970) kesitinde, çok önemli değişimlerin yaşandığı, büyük Proleter Kültür Devrimi'nin etkilerinin dünyayı derinden sarstığı ve yeni komünist partilerin tarih sahnesine çıktığı ve ülkemizde de 50 yıllık Kemalizm şakşakçılığını yerle bir eden, revizyonizmi ve esen sağ rüzgarlara son veren, ihtilalci kitle çizgisini uygulayan ve pasifizme karşı yeni bir cephe açan İ. KAYPAKKAYA'NIN ML'mi ülkemiz gerçeğine uygulayan tesbitleri bu anlamda da Türkiye devrimci hareketi için bir dönüm noktası olmuştur. Dolayısıyla 1970'lerin hemen başında, Türkiye devriminin yolu ve buna bağlı olarak strateji ve taktiklerini ML bilimi doğrultusunda tespit edilmiş ve bu tespitlerin günü-

müz sosyal pratiğinde doğruluğu ispatlanmıştır. Bunun yanında ülke sorunlarına ML temelde yaklaşım gösteremeyen bir siyasi hareketin, uluslararası alandaki saflaşmayı, değişimleri doğru görüp algılaması beklenemez (TİİKP ve bugün onun bir devamı olan SP, Aydınlik-PDA- ve onun misyonunu üstlenen 2000'e Doğru dergisi'nin ülkenin sosyo-ekonomik yapısı, siyasal yapılanmayı objektif olarak yorumlama ve bu yorumlanmış yönünde değiştirme besaretini gösterememiştir). Dolayısıyla uluslararası alanda meydana gelen değişimi görme besareti o dönem gösteremedikleri gibi, bugün o besareti gösterdiklerini ispatlamanın elbetteki İ. KAYPAKKAYA'yı inkârla olacağı bir gerçektir.

1957-63 polemikleri ve uluslararası ayrışmayı hızlandıran süreç, 1967 baharında Çekoslovakya işgali ile sosyal emperyalizm tartışmaları daha somut bir olgu olarak gündeme geldi. Bu düzlemde tartışılan sosyal emperyalizm olgusu ilk olarak Türkiye'de İbrahim KAYPAKKAYA tarafından gündeme getirilmiş ve TİİKP revizyonizmine (O dönem İbrahim PDA - yani TİİKP- saflarında yer alıyordu) karşı sürdürdüğü iki çizgi mücadelesiyle de belgelenmiştir. Bu duruma rağmen, 2000'e Doğru bu tarihsel gerçeği kaba kalem darbeleri ile yok saymaya çalışmıştır.

**TARİHSEL GERÇEKLER
NEDİR?**

İbrahim KAYPAKKAYA

tarafından geniş bir eleştirisi yapılan TİİKP program taslağında konuyla ilgili olarak şunları ifade ediyor:

"3) Sovyet sosyal emperyalizminin dünya halklarının düşmanı ve ABD emperyalizminin suç ortağı olduğu, program'da mutlaka yer almalıydı" (İ. Kaypakkaya, Seçme Yazılar, Cihan Yayınları, s. 107).

KAYPAKKAYA, program taslağını madde madde değerlendirmeye tabi tutarak, program taslağının revizyonist özünü ortaya koymuş ve ML düşüncelerini bu eleştiri metodu içinde sistemleştirmişti. 2000'e Doğru'nun yazmaktan korktuğu ve inkârı yönelmesinin nedeni kendilerinin bu kaba revizyonist çizgilerinin açığa çıkmasıdır.

2000'e Doğru ve hampalarının bugün çokça eleştirisini yaptıkları TKP (bugünkü adı TBKP olan) hakkında da o dönem berrak bir görüşe sahip olmadıkları ya da çok yüzeysel olduğu, ama buna karşın Kaypakkaya'nın ise bu konuda son derece berrak ML görüşlere sahip olduğu bir gerçek. İşte is-

patı:

"4) Yakup Demir revizyonistinın Sovyet sosyal emperyalizminin uşağı olduğu belirtilmeliydi" (Program Taslağı Eleştirisi).

Tarihsel gerçekler bu olmasına rağmen, 2000'e Doğru, İ. KAYPAKKAYA'yı "unutuyor" -ki unutmuyor, inkâr ediyor- ve kendilerince Türkiye Komünist Hareketi'nin 1976'lara kadar (çünkü 2000'e Doğru sadece 76'dan sonraya yer verdi), Rusya'da meydana gelen geriye dönüşü görmediğini, ama kendilerinin ise, Özellikle de Doğu Perinçek'in ne kadar politik öngörüye(!) sahip olduğunu ispatlamaya çalışıyor. Ne umutsuz durum! İnkâr umutsuzluğun bir ifadesidir. Nasıl ki güneş balçıkla sıvanmazsa, gerçeklerde inkarla karartılmaz!

Kendi önceliğinizi temize çıkarmak için, gerçekleri görmezlikten gelmek, her şeyden önce gazetecilik -basın yayın-ilkeleriyle de bağdaşmaz baylar!. Daha objektif davranın. Sizin yok saymanızla gerçekler yok olmuyor. Gerçekler, inatçıdır.

Hayri KOÇ
1956-11.10.1991

Ali Baba,

Senin kavganı Munzur'un doruklarında, metropollerin sokaklarında sürdüreceğiz!

Devrimci Dostları

KAMUOYUNA

Egemen sınıflar içinde buldukları ekonomik kriz koşulları ile sınıfsal ve ulusal mücadelelerin yükselişi karşısında yeni tedbirler almak, istikrar unsurları bulmak için, ellerindeki kozları oynamaya başladılar. İfadesini "Terörle Mücadele Yasası", "Ekonomik istikrar Paketi" ve "Erken Seçim" de bulan sözkonusu kozlar bir bir oynanıyor.

Kendisini, gelişmekte olan yığın hareketini engellemek, kitlelerin devrim ve devrimcilerden kopmasını sağlamak, radikal mücadele güçlerine her cepheden saldırı ve baskıyı örgütlemek, her türlü hak gaspları ve anti-demokratik uygulamalarla ifadelendiren "Terör Yasa"sının yanısıra, günlerdir kamuoyunun gündemini işgal eden erken seçim aldatmacasıyla da istikrar sağlanmaya ve çözümsüzlükler giderilmeye çalışılıyor. Ancak devletin politika üreticilerinin ömrü "İstikrar ve Huzur"a kavuşmuş bir Türkiye görmeye yetmeyecek. Enflasyon, işsizlik, pahalılık,

yatırımlardaki durgunluk ve son seçimlerle tam takır bir bütçeyle kriz devam edecek ve bunun faturası emekçi halkımıza çıkarılacak.

Huzur ve istikrarı tehdit eden en önemli unsurlar olarak görülen devrim ve devrimci mücadeleye karşı geliştirilen "Anti-Terör Yasası" ile egemenlerin "demokrasi" gösterileride çabucak dağıldı. Demokrasi perdesinin arkasından "Anti-Terör Yasası" çıktı.

Sözkonusu yasa kimi hükümler üzerinde ayrılıklarına karşın, karşı devrim güçlerinin sınıfsal ve ulusal harekete yönelttikleri kapsamlı ortak saldırının hukuksal maskesidir. Tamamen bir hukuksuzluk örneği olan bu yasa çıkmadan eskimeye başladı bile, sindirilmeye çalışılan unsurlar sinmiyor, halktaki hoşnutsuzluklar artıyor, işçi ve emekçilerin, gençliğin hak alma mücadelesi yeni mevziler kazanıyor, fabrika işgalleri, boykotlar, gösteriler artıyor; sosyalist basın toplatıl-

dıkça yeniden basılıyor, yasanın uygulanabilirlik sınırları gittikçe daraltılıyor. Tecil yasanının kapsamı dışında bırakılan 146 kapsama alındı, ama 125. madde hala kapsam dışı. Bütün bu çarpıklıklar çözümsüzlüklerin ürünüdür. Sonuçta ortaya çıkan bu yasa; dizginsiz ve güçlendirilmiş bir polis devleti ve bunların terörü olan, baskı, işkence, sokak infazları, katliamlar, gözaltı süresinin uzatılarak işkence ve ölümlere dayanak sağlanması, muhbirlik ve itirafçılığın teşviki ve güvence altına alınması, cezaevlerinde hak gaspları, tecrit ve avukat sınırlaması yani savunma hakkının gaspı, yeni tip ya da "Terörist Tip" denen tabutlukların yaygınlaştırılması, sendika ve tüm demokratik kuruluşlara ve basına karşı azgın bir saldırı kısaca devlet terörü demektir.

Yasanın yürürlüğe girmesiyle sokak infazları ve katliamlar yoğunlaştırılarak yaygınlaştırıldı. Hatice Dilek ve İsmail Oral'larla başlayan, ardından Türkiye ve Kuzey Kürdistan'ın

pek çok yerinde sürekli olarak artan infaz ve katliamlarla halklara ve mücadele güçlerine gözdağı verilmeye çalışılıyor.

Egemen sınıfların bu birleşik ve bütünlüklü saldırısında reformist, düzen içi arayışlara uygulanan havuç politikası, mücadelecilere unsurlara geldiğinde sopa politikasına dönüşüyor. Bir yandan sahte demokrasi vaatleri, öte yandan ezilen çilekeş kürt halkına, işçi ve emekçi yığınlara yoğun bir baskı.

Siyasi tutsaklara yönelik geliştirilen hak gasplarına her gün yenileri ekleniyor. Cansiperane mücadelelerle kazanılmış haklar gaspediliyor, devrimci kişiliğinden ve siyasal kimliklerinden uzaklaştırılmış, tek tip, kişiliksiz, düzen insanları yaratılması hedefleniyor. Yasayla beraber "terörist" lere getirilen açık görüş yasağından sonra, en insani temel haklara dahi pranga vuruluyor, baskı ve işkence hakim kılınmaya çalışılıyor.

Cezaevlerinde tutsakların kazandığı mevziler egemen sınıflarca tek tek, adım adım, geri alınmaya çalışılıyor. İnsanca yaşamayı doğrudan etkileyen görüş, sağlık, savunma, yiyecek, giyecek gibi temel ihtiyaçlar kısıtlanarak baskı aracı olarak kullanılıyor. Tek tek başla-

yan ve gittikçe genele doğru yayılan bu hak gasplarıyla; cezaevleri, tutsaklar için cehennem, kapılarında aileler için birer işkencehane olması hedefleniyor. Her açık görüş gününde cezaevi kapıları önünde toplanan aileler polis copu ve asker dipçığı ile karşılanıyor, yaşlı analar tartaklanıyor ve tutuklanıyor. Beş yaşındaki çocuklar cezaevi kapılarında polis copuyla tanışıyorlar. İnsanlık dışı uygulamalar günbe gün artıyor. 12 Eylül'de yaşanan vahşetler yeniden yaşatılmak isteniyor.

Son olarak Buca cezaevinde ortaya çıkan gelişmeler yasanın cezaevlerine yönelik en açık ve somut ifadesidir. Buca cezaevinde sıkıyönetim yıllarını aratmayacak türden uygulamalarla karşı karşıya kalan siyasi tutsaklara, görüş yasağı, mektup yasağı, yemek yapma ve çay pişirme yasağı uygulanıyor, koğuşlar arası ziyaret engelleniyor, kapılar sürekli kapalı tutuluyor. Mahkemelere gidilirken insan onurunu zedeleyecek biçimde aramalar yapılıyor, ayakta sayım verilmesi isteniyor. Yani Buca'da her şey yasaklanmış durumda. Buca cezaevinde siyasi tutsaklar bütün baskı ve uygulamalara karşı hak alma mücadelelerini başlattıkları süresiz açlık greviyle sürdürüyorlar.

Can bedeli mücadelelerle kazanılmış hakların bir çırpıda gaspedilmesi sözkonusu yasanın cezaevi yöneticilerine, polis güçlerine ve mahkemelere tanıdığı olağanüstü yetkilerin ve keyfiyetin bir sonucudur.

Hangi koşullar altında olursa olsun kanla canla kazanılan hakların gaspına sessiz kalmayacağımızı ilan ederken kendine insanım diyen, aydınım, demokratım diyen herkesi bu insanlık dışı uygulamalara karşı çıkmaya ve haklı mücadelemize destek olmaya çağırıyor ve diyoruz ki;

Egemen sınıfların çözümsüzlüklerinin ürünü olan bu saldırılar püskürtülecek ve bu yasa da SS karamamelerinde olduğu gibi hak ettiği yere yani tarihin çöplüğüne gönderilecektir.

En insani hakkımız olan açık görüş hakkının gaspını ve Buca cezaevindeki insanlık dışı uygulamaları protesto ediyor, kamuoyunu duyarlı olmaya davet ediyoruz.

AÇIK GÖRÜŞ HAKKIMIZ GASPEDİLEMEZ!

ANTI-TERÖR YASASI BİZLERİ YILDIRAMAZ!

Sağmalcılar Kapalı ve Özel Tip Ceza ve Tutukevi Siyasi Tutsakları

SESİMİZİ YÜKSELTELİM!

Son dönemlerde, başta Almanya olmak üzere Avrupa'nın birçok yerinde yabancı işçilere ve sığınmacılara karşı, yoğun faşist-ırkçı saldırılar gündeme gelmektedir. Yabancılar rastgele sokak ortasında dövülmekte, evleri ve işyerleri tahrip edilmekte ilticacıların kaldığı yurtlar saldırıya uğrayarak silahla taranmakta, ve en son Almanya'da olduğu gibi, bıçaklanarak ve tren altına atılarak öldürülmektedir. Elbette ki, yabancılara yönelik olarak dozajını her geçen gün daha da artırarak süren ırkçı faşist saldırılar, sadece bu son kesite özgü ortaya çıkan gelişmeler değildir. Bu tür saldırılar, uzun yıllardan beri Avrupa genelinde yaşanmaktadır.

Hızla yaygınlaşarak gelişmekte olan bu olayların esas kaynağını ve devindirici gücünü, emperyalizmin ekonomi-politikası oluşturmaktadır. Çünkü, dünya çapındaki son gelişmelerle birlikte, emperyalizmin yıllardan beri içinde bulunduğu ekonomik-siyasi kriz, son olarak Orta-Doğu'daki Körfez Savaşı'nın aşırı mali harcamalarıyla (on milyonlarca doları bulan) daha da artarak kronikleşmiştir. Emperyalist ülkeler, OECD, İMF ve Dünya Bankası gibi mali kuruluşları

vasıtayısıyla, yarı-sömürge ülkeleri kendilerine daha da fazla kul-köle ederek azami kâr sağlamak için, sermaye ihracı yoluyla borçlandırma temelinde vermiş oldukları ve milyonlarca doları bulan kredileri, tekrar emperyalist kasalarına geri topalayamamaktadırlar. Birakalım, verdikleri kredi şeklindeki anaparayı, bunun faizini bile zorlanarak geri alabilmektedirler. Özellikle, Latin Amerika, Afrika, Asya ve Orta-Doğu ülkeleri, emperyalist devletlere olan milyonlarca dolar borçlarını, yıllardan beri ödeyememekte-dirler. Ayrıca, son dönemlerde, başta Rus Sosyal emperyalizmi olmak üzere, bütün modern-revizyonist iktidarların iflas ederek çökmesi ve bu ülkelerdeki büyük ekonomik-siyasi sorunların daha da müzminleşmesi, yabancı emperyalist sermayeye muhtaç hale gelmeleri, batılı emperyalistlere yeni pazar olanakları sunmakla birlikte büyük ekonomik yükümlülükler ve sorunlar da doğurmaktadır.

İşte, emperyalistler, global ve ulusal düzeyde bir kar topu misali, yuvarlanarak daha da büyüüp devleşen ekonomik siyasi sorunlarını hafifletebilmek amacıyla, bir yandan yeni pazarlara girebilmek için bölgesel savaşları kışkırtmakta ve

geliştirmekte, öte yandan ise; kendi ülkelerindeki ekonomik ve sosyal hakları kısıtlayarak ve ekonomik sorunların kaynağı olarak yabancıları hedefleyerek, ırkçı-faşist politikalar oluşturmaya çalışmaktadırlar. İşte, emperyalist burjuvazinin bu politikasının ürünü olarak iç faşistleşme doğrultusunda bir gelişme ortaya çıkmakta, ırkçı-faşist Hitler taslağı çeteler üretilmektedir. Fransa'da Le Pen'in başını çektiği faşist Ulusal Cephe; Almanya'da ise, Amerika'daki zenci düşmanlığıyla ün salmış ırkçı-faşist Ku Klux Klan çetesiyle işbirlikleri açığa çıkarılan Neo-Nazi grupları; Hollanda'da, büyük tepki üzerine, yasaklanmakla birlikte, illegal olarak ve bazen açıktan örgütlenerek güç kazanmaya çalışan Merkez Partisi (Centrum Parti) vb. bütün ırkçı-faşist grup, çete ve partiler bütün emperyalist ülkelerde geliştirilmeye çalışılmaktadır. Elbette ki, bu ırkçı-faşist çeteler ve yabancılara yönelik saldırıları kendiliğinden değil, emperyalist burjuvazinin bilinçli bir şekilde, ekonomik ve sosyal hakların da kısıtlanmasıyla gittikçe yükselen iç muhalefetin tepkisini, hedef şaşırtarak yabancılara yöneltme politikasının kaçınılmaz sonucu olarak gündeme gelmektedir.

**İşçiler, devrimciler,
demokratlar, yurtseverler!**

Peki, emperyalist burjuvazinin bilinçli bir politikası sonucu gittikçe artan ölçüdeki ırkçı-faşist gelişme ve saldırılara karşı tavrımız ne olmalıdır.?

Öncelikle, bizleri, buraya (Avrupa'ya) iten esas nedenlerin üzerinde durmalıyız. Emperyalizme göbekten bağımlı yarı-sömürge ve yarı-feodal ülkemizin güçsüz ekonomisi, sefaleti ve komprador burjuvazi ve toprak ağalarının faşist devletinin azgın sömürü, işkence katli-

am, politik takip ve baskılarının sonucu olarak bir çoğumuz yurdumuzdan ayrılmak zorunda kaldık. Yani bizlerin bu yabancılara düşmemizin esas sebebi, emperyalizm ve onların işbirlikçisi faşist Türk Devleti'nin azgın sömürü ve baskı politikasıdır. Fakat, ülkemizi terkedip gelmekle, ne baskılardan ve sömürden, ne de saldırı ve katliamlardan kurtulmuş olmuyoruz. Avrupa'da da sınıfsal baskı ve sömürünün yanısıra, bir de yabancı olduğumuz için hakaretlere, saldırılara ve cinayetlere maruz kalıyoruz. Elbette ki, bu ortamda yaşadığımızdan, yabancılara yönelik bu ırkçı-faşist saldırı ve cinayetlere karşı sessiz ve duyarsız kalmamalı, bana dokunmayan yılan bin yaşasın anlayışıyla hareket etmemeliyiz. Bugün başkalarına saldıran ve zehirle-

yen bu yılan, yarın öbür gün de sana yönelecektir. Onun için, bütün ırkçı, faşist saldırı ve cinayetlere karşı, Türkiye'li ve T.Kürdistan'lı işçiler ve ilticacılar olarak hem kendi içimizde hem de yerli ve yabancı kamuoyu ile dayanışma ve birlik içerisinde olmalıyız. En güzel ve en başarılı birlik ve dayanışma ise, örgütlü olarak hareket etmekle olur.

Bu amaçla, tüm devrimci ve

Bu amaçla, tüm devrimci ve demokratik örgütlerle birlikte, yerli ve yabancı anti-faşist demokratik grup ve kişilerle enternasyonal dayanışma içerisinde anti-faşist bir birlik oluşturmalı, çeşitli eylemler ve gösteriler düzenlemeliyiz.

demokratik örgütlerle birlikte, yerli ve yabancı anti-faşist demokratik grup ve kişilerle enternasyonal dayanışma içerisinde anti-faşist bir birlik oluşturmalı, çeşitli eylemler ve gösteriler düzenlemeliyiz. Bütün bunları başarabilmek için de hem kendimizi hem de yerli ve yabancı çevremizi duyarlı kılmalı ve harekete geçirmeliyiz. Bütün bunlar, kısa vadede ve göreceli olarak ele alabileceğimiz, kendimizi ırkçı, faşist saldırılara karşı savunma ve sesimizi kamu-oyuna duyurabileceğimiz önlemleri teşkil etmektedir.

Bütün bu sorunlarımızın, uzun vadede kökten kalıcı ve en gerçekçi tek çözüm yolu ise, biz Türkiyeli ve T. Kürdistan'lı işçileri ve ilticacıları yurtdışına iterek yabancı konumuna düşüren esas ekonomik, ideolojik

ve siyasi nedenleri göz önünde bulundurarak hareket etmek ve ülkemizdeki sıcak sınıf mücadelesi içerisinde yerimizi almak olacaktır. Ülkemizdeki sınıf mücadelesi gittikçe keskinleşmekte, onbinlerce işçi, köylü ve gençlik grev, gösteri ve yürüyüşlerle sokağa dökülmekte, devrimci-demokratik halk muhalefeti yükselmektedir. T.Kürdistan'ında ulusal kurtuluş mücadelesi kitleleşerek gelişmektedir. Proletarya partisi önderliğinde sınıfsal temelde yürütülen Gerilla Savaşı Halk Ordusunun yeni alanlara açılarak yaygınlaşmasıyla daha da güçlenmekte ve boyutlanmaktadır.

Emperyalistlerin sömürü çarkları arasında ömür tırpülemeyi ve onların ırkçı-faşist çetelerinin saldırı ve cinayetlerine kurban seçilmeye değil, ülkemizde sıcak devrimci mücadeledeki yerimizi alarak, emperyalizme ve işbirlikçisi faşist Türk Devletine karşı savaşmayı tercih edelim.

-Emperyalist destekli ırkçı-faşist saldırılara karşı sessiz kalmayalım!

-Kahrolsun emperyalizm, sosyal-emperyalizm ve her türden gericiilik!

-Yaşasın enternasyonal dayanışmayla güçlenen halkların birliği!

Yurtdışından bir grup
Halk Demokrasisi okuru

BASIN AÇIKLAMALARI

ANTI-TERÖR YASASI İPTAL EDİLSİN! ESKİŞEHİR ÖLÜM HÜCRELERİ KAPATILSIN!

Kamuoyuna

Gözaltında kaybolmalar, sokak infazları, hak gaspları, sistematik işkence ve siyasi tutuklular içinse ölüm hücreleri, cezaevlerinde işkence ve baskı demek olan Anti-Terör yasası iptal edilmelidir.

Yıllardır direnişlerle şehitler pahasına kazandıklarımızı bir çırpıda yok eden, tutukluları tecrit politikasıyla ortadan kaldırmaya çalışan Eskişehir ölüm

hücreleri kapatılmalıdır diyoruz.

Anti-Terör yasasının kaldırılması ve Eskişehir ölüm hücrelerinin kapatılması için 6 Kasım 1991 tarihinden itibaren süresiz açlık grevine başladığımızı duyuruyoruz.

Çağrımız insanım diyen herkesedir.

Devrimci demokrat kamuoyunun mücadelemize destek vermesini bekliyoruz.

Sağmalcılar cezaevindeki Siyasi tutsaklar adına,

Mehmet DOĞAN, A. Salim BAYAR, Hıdır ULUDAĞ, Adem BUDAK,

Cem KONUK, Hasan SEVİM, Erbay YUCAK, Halil ÇAKIROĞLU,

Serdar KAYA, Abbas YOKUŞ, Mehmet ÇİFTÇİ, Talat COŞKUN,

Ramazan MACİT, Hamza YALÇIN

KAMUOYUNA

Devletin cezaevlerine saldırılarının yeni bir örneğini yaşıyoruz. Bir gece içinde yüzlerce insan özel timler tarafından işkence yapılarak, ölüm hücrelerine konuldu.

"Tabutluk" diye tabir edilen ölüm hücrelerine tutsaklar diri diri gömülmek isteniyor.

Bu cezaevlerinde insanca bir yaşam olanağı bulmak mümkün değildir.

Ölüm hücrelerinde kalan tutuklularda, zihinsel ve fiziksel sakatlıklar meydana gelmektedir.

Ölüm hücrelerinde kalan tutuklular üzerinde yapılan araştırmalar, bilim adamları tarafından ürkütücü olarak nitelendirilmiştir.

Eskişehir ölüm hücreleri

benzeri cezaevleri uygar batı ülkelerinin bazılarında yasaklanmıştır.

Anti-Terör yasası gündeme geldiğinden bugüne dek devlet terörünün dayanağı olmuştur. Anti-Terör yasası tarafından sınırları sıvazlanan polisler insanları canlı yakalamak yerine gördüğü yerde infaz yolunu seçmiştir.

Anti-Terör yasası insanların temel hak ve özgürlüklerini ortadan kaldırmıştır.

Anti-Terör yasası "tabutluk" yada "ölüm hücresi" uygulamalarının ve bu yöntemle siyasi tutsakları yok etmenin yolunu açmıştır.

Ölüm hücreleri bir zamanlar "asmayıpta besleyecekmiyiz" diyen zihniyetin ürünüdür.

Tüm bu nedenlerden dolayı Sağmalcılar cezaevindeki siyasi tutsaklar olarak;

Anti-Terör yasasının iptali ve

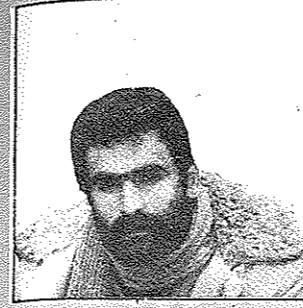
Ölüm hücrelerinin kapatılması için

6 Kasım 1991 tarihinden itibaren süresiz açlık grevine başlıyoruz.

Devrimci kamuoyunu, basını, kitle örgütlerini, insanca yaşam değerlerinden yana olan herkesi bu konuya duyarlı olmaya çağırıyor ve desteklerini bekliyoruz.

6 Kasım 1991

Sağmalcılar cezaevi siyasi tutsakları

Kenan İNCE

A. Ekber YILDIZ

Doğan IŞIK

Sezai ANIL

" Otursun yüreğimize
bağdaş kursun eğilmez başınız.
Haydi, bin kez daha haykıralım

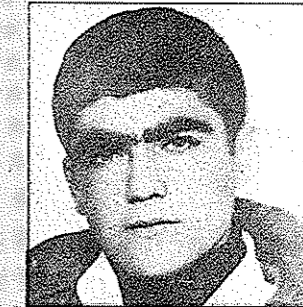
KAVGA SÜRÜYOR!"

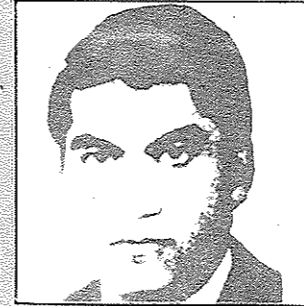
M. Zeki ŞERİT

Mustafa SARITAŞ

A. Haydar ASLAN

Zülfiyar URALÇIN

İsa DEMİRBAŞ

Aziz GÖZETMEN

Ramazan ÇAN

Şenol ÖZYURT

Nubar YALIM

Veli KARASU

Eşref ŞAHLAR

MÜCADELE ARKADAŞLARI ADINA
A. Rıza DERMANLI - Cemal RAKİP